

ΜΑΡΙΟΥ Ε. ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Καθηγητού τής Ἐνωτ. Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν

*Ἐξ ἰσχυροῦ καὶ μετὰ Κρατὶδα
Μετὰ ἀγαθῶν καὶ ἰσχυροῦ
ἐπισημῶν*

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ

(DISTRIBUTION COST)

σ. 10

ΙΔΙΩΤΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΚΙΑΝ
ΤΟΥ ΔΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΘΕΙΟΥ ΜΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΙΠΕΡΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ πρόβλημα τοῦ κόστους διαθέσεως ἀπασχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ προσφάτως ὅλας σχεδὸν τὰς Οἰκονομίας τῶν διαφόρων χωρῶν, τόσον τῶν ἐμφανιζουσῶν τεραστίας τεχνολογικὰς κατακτήσεις καὶ παραγωγικὰς δυνατοτήτας—ὡς εἶναι αἱ Η.Π.Α.—ὅσον καὶ τῶν εἰς τὰς κατωτέρας βαθμίδας παραγωγικῆς ἰσχύος καὶ τεχνικῆς ἐξελίξεως εὐρισκομένων.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ σύγχρονος διεθνῆς οἰκονομικὴ ζωὴ χαρακτηρίζεται ἐντόνως ἀπὸ τὴν μέριμναν τῆς οἰκονομικωτέρας ἐμπορικῆς ὀργανώσεως καὶ τῆς μειώσεως τοῦ κόστους διαθέσεως.

Ἐντὸς τοῦ διεθνοῦς τούτου πλαισίου ἡ ἡμετέρα Ἐθνικὴ Οἰκονομία δὲν ἀπετέλεσεν ἐξαιρέσειν. Ἡ παρ' ἡμῖν μάλιστα ὑπερτροφικὴ ἀνάπτυξις τοῦ περὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν διαμεσολάβησιν ἀσχολουμένου πληθυσμοῦ καὶ ἡ συνετεία ταύτης ἐπιβάρυνσις τοῦ κόστους ζωῆς προσέδωσαν ὅλως ἰδιαιτέραν δξύτητα εἰς τὸ πρόβλημα τοῦ κόστους διαθέσεως καὶ κατέστησαν ἀναγκαίαν τὴν ἄμεσον καὶ πρακτικὴν ἀντιμετώπισιν τούτου. Ἡ ἐπιτυχὴς ὁμως πολιτικὴ κόστους διαθέσεως προϋποθέτει τὴν θεωρητικὴν διερεύνησιν τοῦ θέματος.

Ἡ ἑλληνικὴ βιβλιογραφία στερεῖται εἰδικῶν μονογραφιῶν ἐπὶ τοῦ κόστους διαθέσεως. Ἡ ἔλλειψις αὕτη παρετηρήθη, ἀλλ' εἰς μικροτέραν βεβαίως ἀναλογίαν, καὶ εἰς οἰκονομικῶς περισσότερον προσηγμένας χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἀπρόοπτα γεγονότα εἴλκυσαν τὴν ἐπὶ τούτου προσοχὴν τῆς τε θεωρίας καὶ τῆς πράξεως.

Ἡ οἰκονομικὴ, φέρ' εἰπεῖν, κρίσις τοῦ ἔτους 1929 εἰς τὰς Η.Π.Α. ἔκαμε τοὺς ἀμερικανοὺς βιομηχάνους νὰ κατανοήσουν ὅτι ἦτο σφαιλερὰ ἡ μονομεροῦς φροντίς των πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς παραγωγῆς καὶ ὅτι ὤφειλαν νὰ στραφῶσι συμμέτρως καὶ πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς ὀργανώσεως τῆς καταναλώσεως διὰ τῆς ἀντιστοίχου μειώσεως τοῦ κόστους διαθέσεως, ὡς καὶ τῆς υἱοθετήσεως νέων μέσων προσελκύσεως τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ.

Ἡ παροῦσα μελέτη ἀσχολεῖται μὲ τὸ κόστος διαθέσεως, ὅπερ ἐρευνᾶται τόσον ἀπὸ τῆς κοινωνικοοικονομικῆς, ὅσον καὶ ἀπὸ τῆς ἰδιωτικοοικονομικῆς ἀπόψεως.

Ἐν τῇ καθόλου διαθρόψει τῆς ὕλης εἶναι ἔκδηλος ἡ δυσαναλογία καὶ δτονισμὸς τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἀπόψεως. Τοῦτο ὁμως ὑπῆρξεν ἀναγκαία συνέπεια τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ἐργασίας, ἥτις ἐμπίπτει εἰς τὸ πεδίον τῆς «Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων».

Ἡ οὕτω κυριαρχοῦσα ἰδιωτικοοικονομικὴ ἄποψις περιλαμβάνει: Τὴν

ἔννοιαν καὶ τὰς βασικὰς διακρίσεις τοῦ κόστους διαθέσεως ὡς καὶ τὴν μέτρησιν καὶ συσχετίσιν τούτου πρὸς τὴν ἀπασχόλησιν.

Εἰς ἰδιαίτερον κεφάλαιον ἐρευνῶνται ἐν λεπτομερείᾳ αἱ μέθοδοι καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως, αἵτινες ἀποτελοῦν τὰς βάσεις ἐφ' ὧν οἰκοδομεῖται ἡ πολιτικὴ τούτου ἐν τε τῷ ἐπιπέδῳ τῶν καθ' ἕκαστον ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν κλάδων παραγωγῆς καὶ ἐμπορίου.

Εὐχόμεθα ὅπως ἡ παροῦσα μελέτη ἀποτελέσῃ ἀφορμὴν περαιτέρω ἐρεύνης τοῦ οὐσιώδους τούτου προβλήματος ἐν τῷ πλαίσιῳ τῶν ἐλληνικῶν συνθηκῶν.

Ἀθῆναι, Ἀπρίλιος 1957

Μ. Γ.

Π Ι Ν Α Ξ Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Ω Ν

Π ρ ό λ ο γ ο ς	Σελ.	5
Β ι β λ ι ο γ ρ α φ ί α	»	8

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ρ Ω Τ Ο Ν

Τό κόστος διαθέσεως ἐν τῇ συγχρόνῳ οἰκονομίᾳ

I. Θέσις τοῦ προβλήματος	»	9
II. Διάρθρωσις ἔμπορίου καὶ κόστος διαθέσεως	»	13

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Ν

Ἀπόψεις ἐρεύνης τοῦ κόστους διαθέσεως

I. Κοινωνικοοικονομικὴ ἄποψις τοῦ κόστους διαθέσεως	»	15
II. Ἰδιοτικοοικονομικὴ ἄποψις τοῦ κόστους διαθέσεως	»	18—36
α) Γενικαὶ διακρίσεις τοῦ κόστους διαθέσεως	Σελ.	19
β) Μέτρησις τοῦ κόστους διαθέσεως	»	24
γ) Ἐπίδρασις τῆς ἀπασχολήσεως ἐπὶ τῆς διαμορφώ- σεως τῶν στοιχείων τοῦ κόστους διαθέσεως	»	28
δ) Συσχέτισις μεταξὺ σταθερῶν καὶ μεταβλητῶν στοι- χείων τοῦ κόστους καὶ τὸ «νεκρὸν σημεῖον» τῆς ἀπασχολήσεως	»	33

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Τ Ρ Ι Τ Ο Ν

Ἡ ἀνάλυσις τοῦ κόστους διαθέσεως

I. Ὁ σκοπὸς τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως	»	37
II. Ἡ τεχνικὴ τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως	»	39

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Τ Ε Τ Α Ρ Τ Ο Ν

Ἡ κατανομὴ τοῦ κόστους διαθέσεως κατὰ φορεῖς

I. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ περιφερείας πωλήσεως	»	41
II. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ προϊόντα ἢ κατηγορίας προϊόντων	»	49
III. Τὸ κόστος διαθέσεως καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως τῶν εἰδῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς καὶ κατὰ μεθόδους πωλήσεως	»	58
IV. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ πελάτας	»	64
V. Τὸ κόστος διαθέσεως βάσει ἐτέρων κριτηρίων	»	68

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ε Μ Π Τ Ο Ν

Μελέτη ὀρθολογικῆς κατανομῆς τῶν ἐξόδων διὰ τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τοῦ κόστους διαθέσεως εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις πετρελαιοειδῶν	»	71—80
--	---	-------

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Blocker John G.: Cost Accounting, 2d ed. New York 1948, Ειδικῶς εἰς τὰ κεφάλαια 22, 25, 29.
- Bovet E.: L'organisation rationnelle de la Distribution. Neuchâtel 1954.
- Castenholz William B.: The Control of Distribution Costs and Sales New York, 1930.
- Clark F. E. and Clark P. C.: Principles of Marketing, N. York, 1946.
- Clewett R. M.: Marketing Channels, Richard Irwin, Homewood 1954.
- Converse D. P. - Huegy H. W.: The Elements of Marketing, New - York 1946.
- Crisp D. R.: How to reduce Distribution Costs New York, 1948.
- Cullinton J. W.: The Management of Marketing Costs, Harvard Un. Press Boston, 1948.
- Devine, Carl T.: Cost Accounting and Analysis. New York 1948, ειδικῶν εἰς τὰ κεφάλαια 29, 37, 38.
- Fabrizi C.: Controllo dei costi di distribuzione, Note di Economia Aziendale 1951.
 » Misurazione del costo di distribuzione, Rivista di Polit. Economica 1951.
 » Struttura e costi della distribuzione. Milano, 1955. Lezioni raccolte dal Dott. Luigi Pieraccioni.
- Heckert J. B. - Miner R. B.: Distribution Costs, Ronald Pres 2 ἐκδ. N. York, 1953.
- Jeanneney J. M.: Les commerces de détail en Europe Occidentale, Paris 1954.
- Lawrence W. B.: Cost Accounting 3d. ed. N. York 1946 ειδικῶς εἰς Κεφάλαια 20 καὶ 21.
- Longman D. R.: Distribution Cost Analysis. Harper & Bross N. York, 1935
- Nepveu - Nivelles F.: Distribution et Organisation Commerciale Dunod Paris 1949.
- Scholler P.: Le prix de la distribution. Paris, 1949.
- Sevin C. H.: How Manufactures Reduce Their Distribution Costs, Department of Commerce, Washington 1948 No 72.
 » Distribution Cost Analysis. Department of Commerce. Washington 1946 No 50.
- Stewart P. W. - Dewhurt J. F.: Does Distribution cost too much? Twentieth Century Fund N. York 1939.
- Taggart E. F.: Distribution Cost Accounting for Wholesaling. Department of Commerce, Washington 1939.
- §
- Καλιτσουνάκι Δ.: 'Εφαρμοσμένη Πολιτική Οικονομία, 'Αθήναι 1957.
- Παπαϊωάννου Στρ.: Τεχνική τοῦ Οικονομικοῦ Βίου. «Τὸ Ἐμπόριον» 'Αθήναι 1948.
- Στεφανίδου Δημ.: Μαθήματα Ἐμπορικῆς Πολιτικῆς. Μέρος Α' 'Αθήναι 1957.
- Τσιμάρια Μαρίου: Κόστος, Κοστολόγησις καὶ Βιομηχανικὴ Λογιστικὴ, 'Αθήναι 1949.
- Χρυσοκέρη 'Ιωάν.: Βιομηχανικὴ Λογιστικὴ, 'Αθήναι 1956.
- Atti del Convegno sui costi di distribuzione. Confederazione Generale Italiana del Commercio, Milano 1951.
- N. A. C. A.: No 8 (1951) σελ. 893—905 ἄρθρον Beckett John A. «The art and the science of Distribution Costing».
 No 8 (1951) σελ. 907—922 ἄρθρον Kelley E. W. «Distribution Cost Control».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΕΝ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ι. Θέσις τοῦ προβλήματος

1. Ἡ ραγδαία ἐξέλιξις τῆς «τεχνικῆς» ἀφ' ἑνὸς — ἰδίᾳ μετὰ τὸν δεῦτερον παγκόσμιον πόλεμον — καὶ ἡ βαθμιαία ἀφ' ἑτέρου ἀντικατάστασις τῆς ἀπολύτου οἰκονομικῆς ἐλευθερίας διὰ τῆς κρατικῆς ἢ ἡμικρατικῆς παρεμβάσεως εἰς πλείστους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς ὑπῆρξαν αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἀλλαγῆς τῶν τρόπων ἀντιμετωπίσεως τοῦ προβλήματος τῆς τε παραγωγῆς καὶ τῆς διαθέσεως τῶν ἀγαθῶν.

Ἡ οἰκονομικὴ ὁμῶς σκοπιμότης τῶν ἐκάστοτε υἱοθετουμένων νέων μεθόδων καὶ συστημάτων εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ρηθέντας τομεῖς ὡς κριτήριον βασικὸν ἔχει τὸ **κόστος**.

Ἡ μείωσις τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ διαθέσεως τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεῖ τὴν κυρίαν φροντίδα τῆς τε ἐπιχειρήσεως ἀλλὰ καὶ ὀλοκλήρου τῆς Κοινωνικῆς Οἰκονομίας, ἀποσκοπούσης ὡς γνωστὸν εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ τρόπου ἱκανοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν διὰ τῆς εὐνοϊκῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

2. Καὶ ἐνῶ εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ κόστους παραγωγῆς διεθνῶς συνετελέσθη μέχρι σήμερον μεγάλη πρόοδος, εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ κόστους διαθέσεως (ἐμπορικοῦ κόστους) παρατηρεῖται ἀξιοσημείωτος, θὰ ἔλεγέ τις, καθυστέρησις (1). Τόσον παρ' ἡμῖν, ὅσον καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ εἶναι χαρακτηριστικὴ ἢ ἔλλειψις πληθῶν καὶ ἀναλυτικῶν, πρὸς ἔρευναν, σχετικῶν στατιστικῶν στοιχείων. Τὸ μόνον βέβαιον, κατὰ τὰς στατιστικὰς παρατηρήσεις, εἶναι ὅτι τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας τὸ μὲν κόστος διαθέσεως ἐμφανίζει συνεχῆ αὐξήσιν, τὸ δὲ κό-

---

1) Ὁ Hilgert εἰς τὸ : *Cost Account for sales* σελ. 104 παρατηρεῖ ὅτι μέχρι τῆς τελευταίας δεκαετηρίδος μικρὰ ἐδότη προσοχὴ εἰς τὸ κόστος διαθέσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἀνεπτύχθη ἡ ἀναλυτικὴ ἔρευνα τῶν δαπανῶν πωλήσεως, ὡς τοῦτο παρετηρήθη προκειμένου περὶ δαπανῶν παραγωγῆς. Τοῦτ' αὐτὸ παρατηροῦν οἱ C. Harisson εἰς τὸ : *Cost accounting to aid production* σελ. 152 καὶ Catella εἰς τὸ : *Efficient Business management* σελ. 56 London 1948.

στος παραγωγής αντιθέτως παρουσιάζει σταθεράν μείωσιν (1).

Εξ ἄλλου τὸ συνολικὸν ποσὸν τοῦ κατὰ κεφαλὴν πραγματικοῦ εἰσοδήματος τῆς ἐμπορικῆς τάξεως παρουσιάζεται ἀνώτερον τοῦ μέσου κατὰ κεφαλὴν τοιούτου τοῦ παρατηρουμένου εἰς τὰς—ὑπὸ τὴν στενήν τοῦ ὄρου ἔννοιαν—παραγωγικὰς τάξεις (2). Τοιοῦτοτρόπως κατὰ τὴν τελευταίαν ὁμοσίαν τὸ ὀλικὸν εἰσοδήμα τὸ παραχθὲν ὑπὸ τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας ὑπελείφθη αἰσθητῶς τοῦ τοιούτου τοῦ προκύψαντος ἐκ τῶν πάσης φύσεως ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων.

3. Πλείστα ὅσα ἐξηγήσεις θὰ ἠδύνατο νὰ δοθῶσιν εἰς τὸ φαινόμενον τῆς συνεχοῦς αὐξήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ κόστους, ἐν τούτοις νομίζομεν ὅτι βασικῶς ἐπέδρασαν τὰ κατωτέρω αἷτια :

Μέχρι τοῦ τέλους τοῦ προηγουμένου αἰῶνος ἡ βιομηχανικὴ παραγωγή εἰδῶν καταναλώσεως διενηργεῖτο ἀπὸ ἐπιχειρήσεις μέσης ἐκτάσεως, ἐγκατεστημένας κατὰ τὸ πλείστον πλησίον τῶν ἀστικῶν κέντρων καὶ ἐργαζομένας, κατὰ κανόνα, ἐπὶ παραγγελίᾳ. Σήμερον ὅμως, συνεπεῖα τῆς ἀποτόμου αὐξήσεως τοῦ ὄγκου παραγωγῆς καὶ τῆς συστηματικῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀρχῶν τῆς ὀρθολογικῆς ὀργανώσεως, αἱ βιομηχανίαι ἀπομακρύνονται ἐκ τῶν κέντρων καταναλώσεως καὶ ἀναζητοῦν τόπους εὐνοϊκωτέρως ἐγκαταστάσεως. Τὸ τοιοῦτον ὅμως, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὀδηγήσῃ εἰς μείωσιν τοῦ παραγωγικοῦ κόστους, ἐν τούτοις ἐπιδράνει τὸ κόστος διαθέσεως τοῦ προϊόντος, καθ' ὅσον προσαυξάνει τοὺς κινδύνους καὶ τὰ δάρη τὰ ὁποῖα ἐπωμίζονται αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸν γεωργικὸν τομέα τὸ ἐμπόριον ἀναλαμβάνον τὴν, βάσει τῶν πλέοντελειοποιημένων μεθόδων, συγκέντρωσιν, συντήρησιν, συσκευασίαν καὶ διάθεσιν τῶν ἀγροτικῶν προϊόντων, προσηύξησεν αἰσθητῶς τὸ κόστος του (3). Πέραν ὅμως τούτων, αἱ αὐξουσαι ἀπαιτήσεις τῆς πελατείας—ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀρτιωτέραν ἐμφάνισιν, τὴν δάσει τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς συντήρησιν καὶ

1) Ἐν Ἀμερικῇ, βλ. Converse: The Elements of Marketing 1946, κατὰ τὸ ἔτος 1870 τὸ κόστος διαθέσεως ἐπὶ προϊόντος πωλήσεως 100 νομισματικῶν μονάδων ἀνήρχετο κατὰ μέσον ὄρον εἰς 9,9, τὸ 1900 εἰς 16,4 τὸ δὲ 1930 εἰς 20,4. Κατὰ τὰς ἀντιστοιχοῦς χρονικὰς περιόδους τὸ παραγωγικὸν κόστος (γεωργικὸν καὶ βιομηχανικὸν) παρουσίαζε κάμψιν ἀπὸ 69 εἰς 60,1 καὶ ἐν συνεχείᾳ εἰς 53,8 μονάδας.

2) βλ. Colin Clark: The Conditions of Economic Progress, London 1940.

3) Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρομεν — βλέπε Ἄντ. Μπερνάρη δακτυλογρ. ἔκδοσιν Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος 1955, εἰς Κλ. Μπανταλούκα: «Ἡ χρονία ὑποαπασχόλησις τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐργατικοῦ δυναμικοῦ», Ἀθῆναι 1956, σελ. 16 — ὅτι ἡ τελικὴ τιμὴ πωλήσεως τῶν σταφυλῶν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὸ 1955 ἀνελύετο ὡς ἑξῆς: ἡ τιμὴ παραγωγῆς ἐκάλυπτε τὰ 50% ταύτης, τὰ ἔξοδα συσκευασίας περίπου τὸ 1,5%, αἱ μεσιτεῖαι καὶ τὰ μεταφορικὰ περίπου τὸ 7%, ἡ δὲ συμμετοχὴ τοῦ χονδρικοῦ καὶ λιανικοῦ ἐμπορίου ἀνήρχετο εἰς 41,5% ἐπὶ τῆς τιμῆς. Παρομοίᾳ, ἂν μὴ χειρότερα, ἐμφανίζεται ἡ κατάσταση καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν γεωργικῶν εἰδῶν.

συσκευασίαν τῶν εἰδῶν, τὴν τάσιν τῆς ὅπως ἐκλέγη τὸ ἐπιθυμητὸν εἶδος ἐξ εὐρείας ποικιλίας ἢ παραλλαγῆς προσφερομένων εἰδῶν καὶ τέλος ὅπως προβαίνει εἰς ἀγορᾶς ἐκ τῶν πλέον συγχρονησμένων καταστημάτων—ἐνισχύουσι τὴν τάσιν ἀυξήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ κόστους λόγῳ τῆς ἀνάγκης διατηρήσεως καταστημάτων πολυτελῶν, τῆς δεσμεύσεως μεγάλων κεφαλαίων διὰ τὴν συγκρότησιν ἀποθεμάτων κ.ο.κ.

4. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἐπέδρασεν ἀποφασιστικῶς ἐπὶ τῆς ἀυξήσεως τοῦ ἐμπορικοῦ κόστους εἶναι ἢ κατὰ μέσον ὄρον μείωσις τῶν κατὰ ἐμπορικὴν ἐπιχειρήσιν διενεργουμένων πωλήσεων, λόγῳ τῆς πληθῶρας τούτων. Ἐκ στατιστικῶν στοιχείων προκύπτει ὅτι εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ἐν κατάστημα λιανικῆς πωλήσεως ἀντιστοιχεῖ σήμερον εἰς 60 περίπου ἄτομα ⁽¹⁾, ἐν δὲ κατάστημα χονδρικῆς πωλήσεως εἰς 15 περίπου καταστήματα λιανικῆς.

1) Ἄριθμὸς καταστημάτων λιανικῆς πωλήσεως κατὰ 1000 κατοίκους.

Χῶραι	Σύνολον λιανικοῦ ἐμπορίου		Ἐμπόριον τροφίμων		Ἐμπόριον λοιπῶν εἰδῶν	
	Καταστήματα ἀνά 1000 κατοίκους	Κάτοικοι κατὰ κατάστημα	Καταστήματα ἀνά 1000 κατοίκους	Κάτοικοι κατὰ κατάστημα	Καταστήματα ἀνά 1000 κατοίκους	Κάτοικοι κατὰ κατάστημα
Ἰταλία	10	99	6	158	4	263
Ἡνωμ. Βασίλειον	12	84	6	172	6	165
Δυτ. Γερμανία	12	83	7	145	5	195
Αὐστρία	13	74	6	155	7	142
Κάτω Χῶραι	13	56	8	125	10	97
Γαλλία	19	54	10	101	9	116
Βέλγιον	35	35	14	72	21	48
Ἡν. Πολιτεῖαι	10	97	4	291	6	160

Βλ. Jean — Marcel Jeanneney : Les commerces de detail en Europe occidentale, Paris 1954, σελ. 12.

Κύκλος ἐργασιῶν κατὰ κατάστημα λιανικῆς πωλήσεως εἰς δολάρια

Χῶραι	Σύνολον	Ἐμπόριον	Ἐμπόριον
	λιανικοῦ ἐμπορίου	τροφίμων	λοιπῶν εἰδῶν
Ἰταλία	12.980	12 650	13.400
Ἡν. Βασίλειον	24.760	21.300	28.000
Δυτ. Γερμανία	13.970	12.170	16.400
Αὐστρία	9.890	10.260	9.500
Κάτω Χῶραι	10.810	11.700	10.200
Γαλλία	15.420	14.000	17.100
Βέλγιον	10.980	13.800	9.100
Ἡν. Πολιτεῖαι	75.270	93.330	65.360

Βλ. ὁμοίως Jean — Marcel Jeanneney : op. cit., σελ. 12.

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω πινάκων προκύπτει ὅτι ἡ ἐμπορικὴ συγκέντρωσις εἶναι περισσότερο ἐντονος εἰς τὰς Η.Π.Α. παρὰ εἰς Εὐρώπην. Εἰς Η.Π.Α. ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων κατὰ κατάστημα τροφίμων εἶναι 2,1 φορές ἀνώτερος ἀπὸ τοῦ μέσου ὄρου τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ κύκλος ἐργασιῶν κατὰ κατάστημα τροφίμων 6,2 φορές μεγαλύτερος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιστοιχούντων κατοίκων κατὰ κατάστημα λοιπῶν εἰδῶν εἰς τὰς Η.Π.Α. εἶναι ὁ αὐτὸς ὡς καὶ

Παρ' ἡμῖν ἐκ προχείρων στατιστικῶν δεδομένων τὰ ὁποῖα διαθέτομεν ⁽¹⁾ καταφαίνεται ὅτι ἐπὶ 100 κατοικίων ἀναλογεῖ ἐν κατάστημα λιανικῆς πωλήσεως καὶ ὅτι ἐπὶ 9 καταστημάτων ἀντιστοιχεῖ ἐν κατάστημα χονδρικῆς πωλήσεως. Ἐέλος ἰδιαιτέρας σημασίας τυγχάνει τὸ γεγονός ὅτι μεταπολιτικῶς τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν καταναλωτικῶν μαζῶν τοῦ πληθυσμοῦ προβαίνει εἰς προμηθειᾶς ἀγαθῶν κατὰ μικρὰς ποσότητας. Τὸ τοιοῦτον συνεπάγεται, ἰδίᾳ εἰς τὴν τάξιν τῶν λιανοπωλητῶν, κατακερματισμὸν τῶν πωλήσεων εἰς πολυαριθμούς ἐπὶ μέρους πράξεις, αἵτινες φυσικὸν εἶναι νὰ δημιουργοῦν προσθέτους ἐπιβαρύνσεις ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης διατηρήσεως ἡῤῥημένου ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ ⁽²⁾.

- δ. Τὸ πρόβλημα τοῦ ἐμπορικοῦ κόστους τυγχάνει πολυσύνθετον, διότι ὑφίσταται τὴν ἐπίδρασιν αἰτίων φύσεως τόσον κοινωνικοοικονομικῆς ὅσον καὶ ἰδιωτικοοικονομικῆς. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα, φύσεως γενικωτέρας, ποικίλλουν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς διαρθρώσεως τῆς οἰκονομίας τούτων, τὰ δὲ δευτέρα φύσεως στενωῶς ἐπιχειρηματικῆς ἐπηρεάζονται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς οἰκονομικότητος τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος, ἰδίᾳ διὰ τῆς προσαρμογῆς τῶν μεθόδων καὶ συστημάτων πωλήσεως πρὸς τὰς ἐκάστοτε μεταβαλλομένας ἀνάγκας καὶ συνθήκας τῆς ἀγορᾶς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τῆς συνεχοῦς ἐξελίξεως καὶ βελτιώσεως τῶν συστημάτων πωλήσεως ⁽³⁾ παρατηρεῖται εἰς ὅλας τὰς οἰκονομικῶς προηγμένας χώρας καὶ ἀποβλέπει εἰς τὴν ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλύτεραν ἐξοικονόμησιν ἐξόδων διαθέσεως τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἡ παρούσα μελέτη θίγει μὲν καὶ τὴν κοινωνικοοικονομικὴν ἄποψιν τοῦ κόστους διαθέσεως, ἐντοπιζέται ὁμῶς ἰδίως εἰς τὴν ἰδιωτικοοικονομικὴν ἔρευναν τούτου.

ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλὰ ὁ κύκλος ἐργασιῶν τούτων εἶναι 3,5 φορές ἀνώτερος ἐν σχέσει πρὸς τὰ Εὐρωπαϊκά.

Παράγοντες οἵτινες γενικῶς ἐπιδρῶν ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταστημάτων καὶ τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τούτων, κατὰ τὸν ὡς ἄνω συγγραφέα εἶναι : α) Ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ, β) ἡ ἔμμεσος ἐπίδρασις τῆς ἀστυφιλίας, γ) τὸ ἡῤῥημένον ποσοστὸν τῶν ἀγροτῶν ἐν σχέσει πρὸς τὸν συνολικὸν πληθυσμὸν, καθ' ὅσον οὗτοι παράγουν μέρος τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγκασιούτων εἰδῶν, δ) τὸ ἐπίπεδον διαβιώσεως ὠρισμένου πληθυσμοῦ κ.ο.κ.

1) Προκαταρκτικὰ στοιχεία ἐκ τῆς γενομένης ἀπογραφῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ ἔτος 1951.

2) Οὐκ ὀλίγον ἐπέδρασαν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐμπορίου μας αἱ ἀπαιτήσεις τῆς πολυδαίδαλου Ἑλληνικῆς λογιστικοφορολογικῆς, ἀγορανομικῆς καὶ κοινωνικοσφαιλιστικῆς νομοθεσίας.

3) Ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν ἐπισκόπησιν τοῦ ἐμπορίου τῶν Η.Π.Α. ἐξάγεται ὅτι ἀνά 10ετίαν ἐπέρχεται οὐσιώδης μεταβολὴ τῶν μεθόδων καὶ τῆς τεχνικῆς τῶν πωλήσεων. Οὕτω ἡ πρώτη δεκαετηρὶς τοῦ παρόντος αἰῶνος χαρακτηρίζεται ἀπὸ τὸ γεγονός τῆς ταχείας ἀναπτύξεως τῶν πωλήσεων μέσῳ ταχυδρομικῶν παραγγελιῶν, ἡ δευτέρα ἐμφανίζει τὰ μεγάλα καταστήματα, ἡ τρίτη παρουσιάζει τὰ συστήματα τῆς αὐτοεξυπηρησεως (selfservice), τέλος δὲ ἡ τετάρτη δημιουργεῖ τὰς συγχρόνους ὑπεραγορὰς (Supermarkets).

II. Διάρθρωσις τοῦ Ἐμπορίου καὶ κόστος διαθέσεως.

6. Ἰπὸ τὸν ὄρον «διάθεσις ἢ διανομὴ» νοοῦνται αἱ ἐνέργειαι ἐκεῖναι αἵτινες ἀποβλέπουν εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἐν τῷ **τόπῳ** καὶ **χρόνῳ** χρησιμότητος τῶν ἀγαθῶν, δηλαδὴ εἰς τὴν κατάλληλον καὶ ἔγκαιρον διάθεσιν τούτων.
- Ἐν τῇ Κοινωνικῇ Οἰκονομίᾳ ἀπὸ τῆς παραγωγῆς μέχρι τῆς καταναλώσεως παρεμβάλλεται σύνολον ἐπιχειρήσεων καὶ ἐν γένει δρώντων προσώπων, ἅτινα ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν καὶ διαμοιράζονται τὰ καθήκοντα καὶ τοὺς κινδύνους τῆς διαθέσεως τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ μεσολάβησις αὕτη εἰς τὴν σύγχρονον οἰκονομίαν εἶναι ἀπαραίτητος διότι καθιστᾷ δυνατὴν τὴν λειτουργίαν τοῦ παραγωγικοῦ μετασχηματισμοῦ. Πράγματι, ἡ σύγχρονος παραγωγὴ λειτουργεῖ οἰκονομικῶς προμηθευομένη μεγάλας ποσότητος πρώτων ὑλῶν καὶ παράγουσα κατὰ μάζας προϊόντα περαιτέρω καταναλώσεως. Ὅντως οἱ παραγωγοὶ πρώτων ὑλῶν, ὡς καὶ οἱ τελικοὶ καταναλωταὶ προϊόντων εἶναι πολυάριθμοι, αἱ λειτουργίαι δὲ τόσον τῆς συγκεντρώσεως τῶν ὑλῶν, ὅσον καὶ τῆς διαθέσεως τῶν προϊόντων ἐν τῇ ἀγορᾷ δὲν δύνανται νὰ ἐξυπηρετηθῶσι εἰμὴ μόνον διὰ τῆς μεσολαβήσεως ἐιδίκευμένων πρὸς τοῦτο ἐπιχειρήσεων.
- Ἡ αὕτη δικαιολογία ὑφίσταται καὶ προκειμένου περὶ εἰσαγωγικοῦ καὶ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, ἅτινα τότε μόνον δύνανται νὰ διεξαχθῶσι οἰκονομικῶς, ἐφ' ὅσον συγκεντροῦνται καὶ μεταφέρονται ποσότητες ἀξιολόγου μεγέθους.
7. Πέραν ὅμως τῶν ἀνωτέρω, αἱ ἐκτεθεῖσαι λειτουργίαι τῆς ἐν τῷ καταλλήλῳ τόπῳ καὶ χρόνῳ μεταφορᾶς τῶν προϊόντων τυγχάνουν ἔτι περισσότερον ἀξιόλογοι. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸν **χρόνον** παρατηρεῖται ἡ ἀνάγκη μιᾶς προσαρμογῆς μεταξὺ ἐποχῶν συγκομιδῆς ἢ παραγωγῆς—καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπαρκοῦς προσφορᾶς τῶν εἰδῶν—καὶ ἐποχῶν σταδιακῆς ζητήσεως τῶν ἐμπορευμάτων ἐκ μέρους τῶν καταναλωτῶν. Ἡ προσαρμογὴ αὕτη συντελεῖται μέσῳ τῶν πάσης φύσεως ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, αἵτινες συγκροτοῦν καὶ διαφυλάττουν τὰ πρὸς τοῦτο ἀπαραίτητα ἀποθέματα. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὴν εἰς κατάλληλον **τόπον** μεταφορὰν τῶν εἰδῶν εἶναι πρόδηλος ἡ ἀνάγκη τῆς παρεμβολῆς τοῦ ὡς ἄνω εἶδους ἐπιχειρήσεων, αἵτινες, ὡς γνωστόν, συνδέουν τὰ βιομηχανικὰ ἢ γεωργικὰ κέντρα παραγωγῆς μὲ τὰς διεσπαρμένους τοπικῶς ὁμάδας τῶν τελικῶν καταναλωτῶν.
- Ἡ ἐξισορρόπησις τῆς προσφορᾶς πρὸς τὴν ζήτησιν ἀπὸ ἀπόψεως : **ποιοτικῆς**, **ποσοτικῆς**, **χρονικῆς** καὶ **τοπικῆς**, εἶναι ἐκεῖνη ἢ ὁποία ἐν τῇ οὐσίᾳ ὑποκινεῖ τὴν ὑπαρξιν καὶ εἰδίκευσιν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων.
8. Αἱ ὁδοὶ μέσῳ τῶν ὁποίων διοχετεύονται τὰ προϊόντα εἰς τὴν ἀγορὰν εἶναι τελειῶς διάφοροι κατὰ προϊόντα. Ἡ τοιαύτη διαφοροποίησις ὀφείλεται εἴτε εἰς αὐτὰς ταύτας τὰς οἰκονομικὰς συνθήκας, εἴτε εἰς τὴν διαρθρωτικὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀγορᾶς, εἴτε, τέλος, εἰς τὰς τεχνικὰς ιδιότητας τῶν ἐμπορευσίμων εἰδῶν. Ἡ μαζικὴ παραγωγὴ, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν μαζικὴν καταναλώσιν, ὀφείλει νὰ

διέλθη από σειράν «ένδιαμέσων». Από στατιστικές παρατηρήσεις εξάγεται ότι μέγα μέρος των παραγομένων ειδών (εις Η Π.Α 50 %/, εις Μεγάλην Βρεταννίαν 40 %/), διέρχεται μέσω του χονδρικού έμπορίου πριν φθάση εις την λιανικήν πώλησιν και ότι επίσης αξιόλογον μέρος συναλλαγών διενεργείται απ' ευθείας μεταξύ παραγωγής και λιανικού έμπορίου.

9. Παράγοντες οτινες επιδρουν αποφασιστικώς δια τον καθορισμόν των διαφορων δδών (1) μέσω των οποίων διοχετεύονται τα είδη εις την αγοράν είναι :
- α) Αί έμπορευματολογικαι αλλά και αι οικονομικαι ιδιότητες του προϊόντος.** Ούτω, ο μεγάλος βαθμός φθοράς και αλλοιώσεως του προϊόντος καθιστά απαραίτητον την παρέμβασιν του χονδρεμπόρου, οστις, χρησιμοποιών καταλλήλως τα ύπ' αυτού διατιθέμενα τεχνικά μέσα, δύναται να επιτύχη αποτελεσματικωτέραν και διαρκεστέραν συντήρησιν των ειδών τούτων. Επίσης και ή οικονομική ιδιότης του προϊόντος, ως επί παραδειγματι: ο μεγάλος ή μικρός βαθμός της ελαστικότητος της ζήτησεώς του, άσκει επίδρασιν εις τον τρόπον της διαθέσεώς του. Ούτω, προϊόντα με ζήτησιν τελείως ανελαστικήν, ως π.χ. ο άρτος, δύναται ν' αποκλείσουν την μεσολάβησιν του χονδρεμπόρου, πράγμα όπερ δέν παρατηρείται προκειμένου περι είδων ηυξημένου βαθμού ελαστικότητος ζήτησεως.
- β) Η διάφορος όργάνωσις και διάθρωσις της παραγωγής.** Ούτω, εάν ή Οικονομία απαρτίζεται από μεγάλας παραγωγικάς επιχειρήσεις έπόμενον είναι αυτά να έχουν ανάγκην των υπηρεσιών των χονδρεμπόρων, προς ους πωλούν τα ύπ' αυτών παραγόμενα είδη κατά μάζας. Αντιθέτως, εάν ή πλειονότης των παραγωγικών επιχειρήσεων είναι μετρίου ή μικρού μεγέθους, αυτά δύναται να έλθωσιν απ' ευθείας εις έπαφήν με τον λιανοπωλητήν.
- Επίσης ή τοπική διασπορά των παραγωγικών ύλων και ο διάφορος έντοπισμός τούτων έν σχέσει προς τα κέντρα καταναλώσεως, τό έποχικόν ή μη των πωλήσεων κ.ο.κ. άσκουν επίδρασιν επί της τελικής παρεμβολής του χονδρεμπόρου.
- γ) Η ύπάρχουσα διαρθρωτική όργάνωσις του λιανικού έμπορίου,** ήτοι ή ύφισταμένη αναλογία μεταξύ καταστημάτων περιοριζομένων εις την πώλησιν προϊόντος τινός και του συνόλου των ύπαρχόντων καταστημάτων. Ο όγκος των πωλήσεων και ή διάρκεια της κυκλοφορίας (ή περιστροφής) των αποθεμάτων προϊόντος τινός άξιούν πολλάκις ως απαραίτητον την παρέμβασιν του χονδρεμπόρου.
10. Η άνωτέρω λειτουργία της έμπορικής μεσολαθήσεως συνεπάγεται και την δημιουργίαν ένός ειδικού κόστους, του έμπορικού ή κόστους διαθέσεως, όπερ έρευνάται τόσον από της πλευράς του κοινωνικού συνόλου. όσον και από της πλευράς της επιχειρήσεως.

1) *Ητοι : α) δι' απ' ευθείας πωλήσεως του παραγωγού προς τον τελικόν καταναλω-

ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ

11. Τὸ κόστος διαθέσεως, ὡς ἤδη ἐλέχθη, ἐρευνᾶται ἀπὸ δύο ἀπόψεων : α) τῆς **κοινωνικοοικονομικῆς** καὶ β) τῆς **ιδιωτικοοικονομικῆς**. Ἀμφότεραι οἱ ἀπόψεις αὗται παρουσιάζουν προβλήματα ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος καὶ ἐνίοτε ἀλληλένδετα ἐν τῇ συγχρόνῳ οἰκονομικῇ ἐρεύνῃ. Ὡς ἐκ τούτου, παρὰ τὸν ιδιωτικοοικονομικὸν χαρακτήρα τῆς μελέτης μας, δὲν δυνάμεθα ν' ἀποκλείσωμεν ἐξ ὀλοκλήρου καὶ τὴν ἀπὸ γενικωτέρας κοινωνικῆς ἀπόψεως ἀνάπτυξιν τῶν προβλημάτων τοῦ κόστους διαθέσεως.

Α' Κοινωνικοοικονομικὴ ἄποψις τοῦ κόστους διαθέσεως.

12. Τὸ κόστος διαθέσεως, ὡς σύνολον ἐξόδων βαρυνόντων τὰς βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις διὰ τὴν διάθεσιν (πώλησιν καὶ διανομὴν) τῶν προϊόντων καὶ ὑπηρεσιῶν, ἤρchiσε νὰ ἐλκύη τὴν προσοχὴν τῶν ἐρευνητῶν ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐγένετο αἰσθητὴ εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον ἢ ἐκ τούτου ἐπιδάρουσις τῆς καταναλώσεως.

Ἀπὸ κοινωνικοοικονομικῆς ἀπόψεως τὸ κόστος διαθέσεως θεωρεῖται ὡς ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μεγέθους τῶν εἰς χρῆμα ὑπὸ τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ ἐν δεδομένη χρονικῇ περιόδῳ καταβληθέντων ἐξόδων διὰ τὴν **ἀπόκτησιν** ἀγαθῶν ἢ ὑπηρεσιῶν καὶ τῶν ἐξόδων τῶν ἀφορώντων μόνον τὴν **παραγωγὴν** τῶν ἰδίων ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν.

Εἰς τὴν πράξιν ὅμως τοιούτου εἴδους ὑπολογισμοί, ἀναφερόμενοι συνήθως εἰς δοθεῖσαν Ἑθνικὴν Οἰκονομίαν, εἶναι πολὺπλοκοὶ καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀκριβεῖς ἀλλὰ γίνονται μόνον κατὰ προσέγγισιν.

Συμφώνως πρὸς διενεργηθεῖσαν ἐν ἔτει 1939 εἰς τὰς Η.Π.Α. ἐρευναν τὸ κόστος διαθέσεως εἰς τὴν ἐν λόγῳ χώραν ἦτο 60 %¹, τὸ δὲ κόστος παραγωγῆς ἀνῆρχετο εἰς 40 % τοῦ βαρύνοντος τὸν τελικὸν καταναλωτὴν συνολικοῦ κόστους.

Ἐὰν αἱ ὡς ἄνω ἀναλογίαι παρέμειναν ἀναλλοίωτοι μέχρι σήμερον καὶ δεδομένου ὅτι τὸ σύνολον τῶν λιανικῶν πωλήσεων κατὰ τὸ ἔτος 1953 ἀνῆλθεν εἰς 170 δισεκατομμύρια δολάρια, τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπερ-

τήν, β) διὰ πωλήσεως τοῦ παραγωγοῦ πρὸς τὴν λιανικὴν ἐπιχείρησιν καὶ τῆς τελευταίας πρὸς τὸν τελικὸν καταναλωτήν, γ) διὰ πωλήσεως τοῦ παραγωγοῦ πρὸς τὴν χονδρικὴν ἐπιχείρησιν, ταύτης πρὸς τὴν λιανικὴν, τῆς δὲ τελευταίας πρὸς τὸν τελικὸν καταναλωτήν.

ρόφησε ποσόν 102 δισεκ. δολλαρίων, ἐνῶ τὸ κόστος παραγωγῆς ἐκάλυψε ποσόν μόνον 68 δισεκ. δολλαρίων.

Τὰ ἀνωτέρω ὑψηλά ποσοστά τοῦ κόστους διαθέσεως δὲν ἐμφανίζονται μόνον εἰς τὰς Η.Π.Α. ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας οἰκονομικῶς προηγμένας Εὐρωπαϊκὰς Χώρας.

13. Τὰ ἐξοδα διαθέσεως αὐξάνουν ἐτι περαιτέρω ἐν σχέσει πρὸς τὸ ποσοστὸν τῶν ἐξόδων παραγωγῆς εἰς περιόδους ζημιῶν, ἀζητησίας τῶν προϊόντων ἢ προσπαθείας διευρύνσεως τῶν τοπικῶν ὁρίων τῆς ἀγορᾶς ἢ τῶν καταναλισκομένων ὑπ' αὐτῆς ποσοτήτων. Ἰπολογισμοὶ διενεργηθέντες κατὰ τὴν τελευταίαν ὅθετιαν ἐπηλήθευσαν τὴν τάσιν τοῦ φαινομένου τούτου. Πράγματι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀγνοήσῃ τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ παρόντος αἰῶνος ἠυξήθησαν αἰσθητῶς τὰ ἐξοδα διαφημίσεως, τὰ ἐξοδα μεταφορῶν, τὰ ἐξοδα συντηρήσεως καὶ διατηρήσεως τῶν προϊόντων διὰ μιᾶς ὅλοῦν τελειοποιουμένης τεχνικῆς, τὰ ἐξοδα διευθετήσεως, ἀνέτου καὶ ὑγιεινῆς διαρρυθμίσεως τῶν καταστημάτων, τὰ ἐξοδα τῶν ὑπηρεσιῶν παραδόσεως, συσκευασίας, ὡς καὶ τὰ ἐξοδα λόγῳ θελτιώσεως τῆς ἀποζημιώσεως τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς εὐρυτέρας κοινωνικῆς προστασίας τούτου.

Πάντως τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐξόδων τούτων ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῆς ἐκτάσεως τοῦ δικτύου τῆς διαθέσεως τῶν εἰδῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν διόγκωσιν τῶν συναλλαγῶν, εἴτε λόγῳ δημιουργίας νέων ἀναγκῶν, εἴτε λόγῳ ἀποτελεσματικώτερης ἱκανοποιήσεως τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν τοιούτων. Τὸ γεγονός τοῦτο προκαλεῖ αὐξήσιν τῶν δυνατοτήτων καταναλώσεως καὶ καθιστᾷ δυνατὴν τὴν εἰς μεγαλυτέρας ποσότητας παραγωγὴν, ἥτις, κατὰ κανόνα, συνεπάγεται τὴν προσδευτικὴν μείωσιν τοῦ παραγωγικοῦ κόστους.

Ὅπως καθίσταται πρόδηλον ὅτι ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων συνεπείρῃ τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς ἀντισταθμίζεται, ἐν μέρει, διὰ τῶν προσθέτων ἐξόδων τῶν διενεργουμένων ἐπὶ τῇ σκοπῇ τῆς ὑποκινήσεως καὶ διευρύνσεως τῆς ἤδη ὑπαρχούσης καταναλώσεως. Ἐν τῇ οὐσίᾳ λοιπὸν πρόκειται περὶ ἐσωτερικῆς μεταβολῆς τῶν ἐπὶ μέρους κονδυλίων τῶν συνιστῶντων τὸ συνολικὸν κόστος τοῦ προϊόντος, καθ' ὃ δὲ ποσὸν ἢ μεταβολὴ τῶν ἐπὶ μέρους στοιχείων ἀλληλοαναιρεῖται δὲν δημιουργεῖται πρόσθετος ἐπιβάρυνσις τῆς καταναλώσεως, ἀλλ' ἀπλῶς μία μετάθεσις τῶν ἐξοικονομηθέντων ἐξόδων ἐκ τοῦ παραγωγικοῦ τομέως εἰς τὸν τομέα τῆς διαθέσεως, ἢ δραστηριότητος τοῦ ὁποίου συνέβαλε εἰς τὴν ἐπιτευχθεῖσαν οἰκονομίαν.

14. Γενικῶς, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἀπὸ κοινωνικοοικονομικῆς ἀπόψεως οἱ κύριοι παράγοντες οἵτινες ἀσκοῦν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ὕψους τοῦ κόστους διαθέσεως εἶναι :

α) Ὁ βαθμὸς τοῦ καταμερισμοῦ τῶν ἔργων ἐντὸς τῆς Οἰκονομίας.

Ὅπως, εἰς ὑποθετικὴν Οἰκονομίαν ἀπὸ τὴν ὁποίαν θὰ ἀπουσίαζε οἰοσδήποτε καταμερισμὸς ἢ οἰαδήποτε διαδικασίᾳ διαίρέσεως τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου δὲν

θά ύφίστατο, άσφαλώς, ό διαφορισμός τών επαγγελματικών τάξεων και του έμπορίου του παρέχοντος τήν έν χώρο και χρόνο χρησιμότητα τών αγαθών, και ως έκ τούτου δέν θά άνέκυπτε πρόβλημα κόστους διαθέσεως.

Ό τοπικός καταμερισμός ως γνωστόν αυξάνει τήν έκταση τής οργάνωσης διαθέσεως, όσον δέ ευρύτερος είναι ούτος τόσο και τό κόστος διαθέσεως ύφίσταται μεγαλύτεραν επιδάρυσιν. Διά τά έγχωρίως παραγόμενα γεωργικά προϊόντα ή μέση απόστασις αυξάνει όσον έντείνεται ή συγκεντρωτική τάσις του πληθυσμού πρός τά άστικά κέντρα, όσον άφορᾷ δέ τά βιομηχανικά προϊόντα παρατηρείται ότι ή μέση απόστασις τούτων έκ τής καταναλώσεως αυξάνει διά τής άναπτύξεως του μέσου μεγέθους τών βιομηχανικών επιχειρήσεων, τής εξειδικεύσεως τούτων, είτε τής τοπικής αὐτῶν συγκεντρώσεως εἰς χώρους ορθολογικούς, μακρὰν ὁμως τής καταναλώσεως.

β) Ό βαθμός του δυναμισμού τής Οικονομίας.

Εἶναι φανερόν ότι τό κόστος διαθέσεως ὑπό καθεστῶς οἰονομίας τῆς Οἰκονομίας θά απέκτα τό ἐλάχιστον αὐτοῦ ὕψος, διότι ἐλάχισται θά ἦσαν αἱ δυσχέρειαι ὡς θά συνήντων οἱ ἐνδιάμεσοι διά νά ἐπιτύχουν τήν ἐξισορροπίαν μεταξύ παραγωγῆς καί καταναλώσεως. Εἰς σύστημα δέ πλήρους στασιμότητος οἱ ἐνδιάμεσοι δέν θά εἶχον νά συμβάλουν εἰς τήν πραγματικότητα μέ καμμίαν ἐξισορροπητικήν ἐνέργειαν, ἀλλ' ἀπλῶς νά διατηρήσουν τήν ἤδη ἐπελθοῦσαν ἰσορροπίαν.

Ἀντιθέτως, πᾶσα ἀλλαγῆ, ποσοτική ἢ ποιοτική, εἰς τήν κατανάλωσιν ἢ εἰς τήν παραγωγήν, δηλαδή εἰς τās συνηθείας καί τά εἰσοδήματα ἀφ' ἐνός, εἰς τήν τεχνικήν καί τās παραγωγικάς πηγὰς ἀφ' ἐτέρου, συνεπάγεται καί νέαν προσπάθειαν διά τόν μεσολαβοῦντα ἔμπορον, ἵνα οὗτος ἐπιτύχῃ προσαρμογήν πρός τās νέας συνθήκας. Ἡ προσπάθεια αὕτη οδηγεῖ πολλάκις εἰς τήν ἀπώλειαν κεφαλαίων, εἰς τήν ἀνάληψιν νέων κινδύνων, ἢ τήν ἀνάπτυξιν νέας οργανωτικῆς δραστηριότητος κ.ο.κ., γεγονότα ἅτινα ἐν τελευταία ἀναλύσει ἀποβαίνουν προσυζητικά στοιχεία του κόστους διαθέσεως.

15. Εἰς τήν σύγχρονον ἐσωτερικήν ἐμπορικήν πολιτικήν διαγράφονται ἤδη διάφορα μέσα δράσεως πρός περιορισμόν τής προΐουσης ἀξίσεως του κόστους διαθέσεως, θεσπίζονται δέ μέτρα καί ἐφαρμόζονται συστήματα ἐν συναρτήσει πρός τήν ἐκάστοτε ἰσχύουσαν γενικωτέραν κοινωνικοοικονομικήν οργάνωσιν. Οὕτω, ἐν τῇ διευθυνομένῃ Οἰκονομίᾳ τό Κράτος ἐπιβάλλει ἔλεγχον τῶν τιμῶν, προσδιορισμόν του κόστους καί καθορισμόν τῶν ποσοστῶν κερδῶν (1), περιορί-

1) Εἰς ἰδιαίτερος λόγος ἐπαυξήσεως του κόστους διαθέσεως—εἰς περίπτωσιν διευθυνομένης Οἰκονομίας—εἶναι καί ἡ ἐκ μέρους του κράτους ἀναγνώρισις ποσοστῶν καί οὐχί ποσῶν κέρδους ἅτινα δικαιούται νά πραγματοποιῆ ἐκάστοτε ὁ λιανοπωλητής. Οὕτω, ἐάν δι' οἰονομικήν λόγον ἀξιεθῆ ἡ τιμὴ τῆς πρώτης ὕλης ἢ ὁ δασμός κ.ο.κ. καί συνεπείᾳ τούτου διπλασιασθῆ τό παραγωγικόν κόστος, ἐπέρχεται αὐτομάτως καί αὐξήσις του κόστους διαθέσεως—λόγῳ του ὅτι ἐπ' αὐτοῦ προστίθενται εἰς ποσοστὰ ἐπὶ τοῖς % τὰ κέρδη του ἡμιχονδρεμπόρου ἢ λιανοπωλητοῦ—χωρίς νά δημιουργοῦνται πρόσθετα ἔξοδα

ζει τὸν ἀριθμὸν τῶν λειτουργούντων καταστημάτων (1), ἀπαγορεύει τὴν ἴδρυσιν νέων τοιούτων καὶ ἐν γένει θεωρεῖ ὅτι ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ συνίσταται εἰς τὴν ἐξασφάλισιν ὀρισμένου μεγέθους κύκλου ἐργασιῶν εἰς εὐάριθμα καὶ ὀργανωμένα ἐμπορικὰ καταστήματα δυνάμενα νὰ ἐπωμισθῶσι τὰ ἀντιστοιχῶς δημιουργούμενα ἔξοδα διαθέσεως. Ἀντιθέτως, ἐν τῇ φιλελευθέρα ἀνταγωνιστικῇ Οἰκονομίᾳ τὸ Κράτος τηρεῖ στάσιν οὐδετέρου παρατηρητοῦ, τελικῶς δὲ ἐπιζοῦν αἱ ἐπιχειρήσεις ἐκεῖναι αἵτινες κατορθώνουν νὰ λειτουργοῦν ὑπὸ τὰς εὐνοϊκωτέρας συνθήκας κόστους.

Β' Ἰδιωτικοοικονομικὴ ἀπόψις τοῦ κόστους διαθέσεως.

16. Ἐκ τῆς ἰδιωτικοοικονομικῆς ἀπόψεως ὡς κόστος διαθέσεως νοεῖται τὸ σύνολον τῶν εἰς χροῖμα ἀποτιμωμένων ἐν γένει δαπανῶν ὡς ὑφίσταται ἡ ἐπιχείρησις ἐντὸς δεδομένης διαχειριστικῆς περιόδου ἵνα δυνηθῇ νὰ διαθέσῃ ποσότητα τινα τῶν προϊόντων ἢ ὑπηρεσιῶν της καὶ εἰσπράξῃ τὸ ἀντίστοιχον χρηματικὸν ἔσοδον.

Ἐν οὕτω νοούμενον κόστος διαθέσεως προστίθεται ἐπὶ τοῦ παραγωγικοῦ κόστους διὰ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ ὅλικόν κόστος τοῦ παράγειν καὶ πωλεῖν (to make and sell).

Πλὴν ὁμως ὑπάρχουσι καὶ τινα στοιχεῖα ἅτινα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀφαιρετικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς τιμῆς πωλήσεως μὴ συνιστῶντα ὡς ἐκ τούτου κόστος ἀλλὰ μείωσιν τῶν ἐσόδων καὶ τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ συγχέωνται: μὲ τὸ κόστος διαθέσεως (π.χ. αἱ ἐκπτώσεις πάσης φύσεως, αἱ δαπάναι αἱ καταβλητέαι διὰ λογαριασμὸν τοῦ πελάτου κ.ο.κ.) (2).

διαθέσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ δικαιολογῆται αὕξησις τοῦ μικτοῦ ἐμπορικοῦ περιθωρίου. Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀνωτέρω ἐν Ἑλβετίᾳ κατὰ τὴν πολεμικὴν περίοδον τὰ κέρδη τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων καθωρίθησαν εἰς ὀρισμένα σταθερὰ ποσὰ καὶ οὐχὶ εἰς ποσοστὰ ἐπὶ τῆς τιμῆς κτήσεως. Βλ. *Economie de guerre en Suisse* 1939)1948. Τοιαύτη τάσις θεσπισεως τοῦ ἀνωτέρου μέτρου ἐμφανίζεται σήμερον καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ὅσον καὶ παρ' ἡμῖν.

1) Πλείονα βλέπε. P. Scholer: *Le prix de la distribution*, Paris 1949, σελ. 106 ἐπ., ὅστις παρατηρεῖ ὅτι ἡ αὕξησις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν καταστημάτων ἐνεργεῖ τόσον ἐπὶ τῶν παρεχομένων ὑπηρεσιῶν ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν τιμῶν. Οὕτω ἡ ἐπέκτασις τοῦ δικτύου διαθέσεως ἐπιτρέπει τὴν αὕξησιν τῶν πωλήσεων, ὡς καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν καταναλωτῶν, οἵτινες προμηθεύονται τὰ ἀναγκαζοῦντα αὐτοῖς εἶδη πλησίον τῶν κατοικιῶν των. Τὰ πλεονεκτήματα ὁμως ταῦτα εἶναι πραγματικὰ μόνον ἐφ' ὅσον διανύομεν περίοδον ἀφθονίας ἀγαθῶν, ὅποτε ἡ ὀργανωμένη διάθεσις τούτων ἐξυπηρετεῖ τὸ ἔργον τῆς παραγωγῆς. Ἐπίσης παρατηρεῖται ὅτι ἐφ' ὅσον τὰ σταθερὰ ἔξοδα ἀποτελοῦν βασικὸν στοιχεῖον κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ κόστους, ἐπόμενον εἶναι ἡ ἴδρυσις νέων καταστημάτων νὰ δημιουργῇ νέας προσθέτους ἐπιβαρύνσεις εἰς τὸ συνολικὸν κοινωνικὸν κόστος διαθέσεως.

2) Βλ. Bourquin: *Traité de Comptabilité Industrielle*, σελ. 118.

§ 1. Γενικά διακρίσεις τοῦ κόστους διαθέσεως.

17. Τὸ συνολικὸν κόστος διαθέσεως δύναται ν' ἀναλυθῆ εἰς τρεῖς βασικὰς κατηγορίας ἐξόδων. Ἦτοι :
- α) Εἰς ἔξοδα διαρκῆ, ἀπεβλέποντα εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐμπορικῆς λειτουργίας τῶν ἐπιχειρήσεων.
- β) Εἰς ἔξοδα ἀποβλέποντα εἰς τὴν μελλοντικὴν διεύρυσιν τῆς καταναλώσεως καὶ τὴν σταθεροποίησιν τῶν προτιμήσεων τοῦ καταναλωτικοῦ κοινοῦ.
- γ) Εἰς ἔξοδα ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν ἀσφάλισιν ἢ αὐτὰσφάλισιν τῆς ἐπιχειρήσεως ἔναντι τῶν πάσης φύσεως κινδύνων τῆς ἐμπορικῆς λειτουργίας.
- Ἡ πρώτη κατηγορία τῶν ἐξόδων, ἦτοι τὰ διαρκῆ ἔξοδα ἐμπορικῆς ὀργανώσεως, εἶναι ἐκείνη ἣτις ὑπερέχει εἰς ποσοστὸν κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ συνολικοῦ ἐμπορικοῦ κόστους. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην εἰδικώτερον περιλαμβάνονται :
- αα) Τὰ ἔξοδα προσωπικοῦ
- ββ) Τὰ ἔξοδα χρήματος (1)
- γγ) Τὰ ἔξοδα λόγῳ φορολογικῶν καὶ λοιπῶν ἐπιβαρύνσεων.
18. Ἡ δευτέρα κατηγορία τῶν ἐξόδων, ἦτοι τὰ ἔξοδα τὰ ἀποβλέποντα εἰς τὴν μελλοντικὴν διεύρυσιν τῆς ἀγορᾶς, περιλαμβάνει εἰδικώτερον :
- αα) Τὰ ἔξοδα δημοσιότητας (2) (ἦτοι διαφημίσεως, διαφωτίσεως, προπαγάνδας).

1) Ὁ τόκος τῆς χρηματοδοτήσεως ἀσχετῆ ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τοῦ κόστους διαθέσεως. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, εἰς τὰς ἐμπορικὰς κατὰ κανόνα ὑπερέχει οὐσιωδῶς ἡ κυκλοφοροῦσα περιουσία ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παγίαν. Ἐπι περαιτέρω, ἐπὶ τῆς κυκλοφορούσης περιουσίας ὑπερέχει ἡ κατηγορία τῶν ἐμπορευμάτων ἅτινα ἀποτελοῦν ἀντικείμενον δρώσεως τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ εἰς ποσότητα τοιαύτην ὥστε ν' ἀντιμετωπίζονται αἱ πωλήσεις, δεδομένου ὅτι διὰ τὴν ἐπίτευξιν οἰκονομικότητος ἐντὸς τῆς χρήσεως ὑφίστανται δεδομένοι σχέσεις μεταξὺ ὄγκου πωλήσεων καὶ ἐπενδύσεων εἰς ἐμπορεύματα.

Ἡ τοιαύτη ἐξισορρόπησις εἶναι τόσον ἐνδιαφέρουσα ὥστε ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως καθορίζεται ἐκ τῆς πολιτικῆς τῆς ἐπενδύσεως εἰς ἐμπορεύματα (δημιουργία ἀποθεμάτων). Αὐξήσις ἀποθεμάτων ὀφειλομένη εἰς τὴν βροδεῖαν ταχύτητα περιστροφῆς σημαίνει αὐξησιν τῶν ἐξόδων καὶ εἰδικῶς παθητικῶν τόκων, φύρας, μεγαλύτερους τεχνικούς καὶ οἰκονομικούς κινδύνους.

Εἰς τὴν ἀντίθετον περίπτωσιν (ἀνεπαρκῶν ἀποθεμάτων) ἐμφανίζονται συνέπειαι ἐτέρας ἀντὶ φύσεως καὶ εἰδικῶς ὁ κίνδυνος αὐξήσεως τῶν τιμῶν. Αἱ μεταβολαὶ τοῦ οἰκονομικοῦ κύκλου ἐπηρεάζουν ἰσχυρῶς τὴν ταχύτητα περιστροφῆς καὶ ἐν συνεχείᾳ τὴν ποσότητα τῶν ἀποθεμάτων.

Ἐπίσης θὰ πρέπη νὰ τονισθῆ ὅτι τὸ ποσοστὸν τῆς κυκλοφορούσης περιουσίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν συνολικὴν τοιαύτην εἶναι λίαν μεταβλητὸν, ἀναλόγως πρὸς τὸν τύπον καὶ τὰς διαστάσεις τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως.

2) Ὁ I, e i t n e r, Advertising Resource Allocation and Employment εἰς τὸ «The Journal of Marketing», 1950 No 10, διακρίνει τέσσαρας κατηγορίας δημοσιότητος,

δδ) Τὰ ἔξοδα ἐμπορικῶν ἐκθέσεων.

Τέλος, εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν ἐξόδων, ἦτοι τὰ ἔξοδα ἀσφαλίσεως καὶ κῦτασφαλίσεως περιλαμβάνονται εἰδικώτερον αἰ πάσης φύσεως ἀσφάλεια: ἔναντι διαφόρων κινδύνων ἀναγομένων εἰς τὴν ἐμπορικὴν λειτουργίαν.

ἐκάστη τῶν ὁποίων ἐπιδρᾷ κατὰ διάφορον τρόπον ἐπὶ τῆς διευρύνσεως τῆς ἀγορᾶς. Οὕτω, κατ' αὐτόν, ἔχομεν: α) Τὴν δημοσιότητα ἐ π ε ν δ ὕ σ ε ω ς, συνήθως βραχείας διαρκείας, ἣτις ἀποβλέπει εἰς τὴν διάδοσιν ἑνὸς νέου προϊόντος, τὴν ὑπαρξίν καὶ τὰς χρησιμότητας τοῦ ὁποίου ἀγνοοῦσιν οἱ ἀγορασταί. β) Τὴν μ ο ρ φ ω τ ι κ ῆ ν δημοσιότητα, διαρκεστέρας φύσεως, ἣτις ἀναφέρεται εἰς προϊόντα ἤδη γνωστά. γ) Τὴν ἀ ν τ α γ ω ν ι σ τ ι κ ῆ ν δημοσιότητα, ἣτις ἀποβλέπει εἰς τὴν κατάκτησιν νέων πελατῶν. δ) Τέλος, τὴν π α ρ α π λ α ν η τ ι κ ῆ ν δ η μ ο σ ι ὄ τ η τ α (publicité fraudulenta), ἣτις κατατείνει εἰς τὴν παραπλάνησιν τῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων προϊόντος τινός. Τὸ τελευταῖον εἶδος δημοσιότητος ἀποσκοπεῖ, κυρίως, εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς «ὑπεραξίας ἐπιχειρήσεως» ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς τελικῆς πωλήσεως ὁλοκλήρου τῆς ἐπιχειρήσεως.

Τὰ ἔξοδα διαφημίσεως ἀποτελοῦν ἀναντιρρήτως συστατικὸν στοιχεῖον τοῦ κόστους διαθέσεως. Εἰς τὴν πραγματικότητα πρόκειται περὶ ἔξοδον τὸ ὅποιον ὀδηγεῖ εἰς τὴν μείωσιν τοῦ κατὰ μονάδα κόστους ὄλων τῶν ἄλλων στοιχείων καὶ ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, ἂν καὶ ἀποτελεῖ ἐπιβάρυνσιν τοῦ τελικοῦ καταναλωτοῦ ἐν τούτοις ἀποβαίνει πρὸς ὄφελος τούτου. Κατὰ τὸν C h a m b e r l i n : «Theory of Monopolistic Competition U.S.A.» μεταξὺ τῶν στοιχείων τοῦ ὀλικοῦ κόστους ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀλλοιώνει τὴν καμπύλην τῆς ζήτησεως εἶναι τὸ κόστος διαθέσεως ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ κόστος παραγωγῆς.

Δηλαδή, ὡς καθορίζει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, τὰ ἔξοδα τὰ ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν προσαρμογὴν τοῦ προϊόντος πρὸς τὴν ζήτησιν εἶναι τὰ ἔξοδα παραγωγῆς, ἐνῶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀπαιτοῦνται διὰ τὴν προσαρμογὴν τῆς ζήτησεως εἰς τὸ προϊόν εἶναι τὰ ἔξοδα πωλήσεως. Ἐφ' ὅσον ἡ λειτουργία τῆς διαφημίσεως συνίσταται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ἐνεργὸν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς καμπύλης τῆς ζήτησεως, ἐπόμενον εἶναι ὅτι τὰ ἔξοδα τὰ ὅποια αὕτη συνεπάγεται συνιστοῦν κόστος διαθέσεως, ἀλλὰ ὑπὸ μίαν ἔννοιαν ὅπως ἰδιαίτερον καὶ χαρακτηριστικὴν, ὑπογραμμισθεῖσαν καὶ ἐρευνηθεῖσαν ὑπὸ πολυαριθμῶν οἰκονομολόγων.

Κατὰ τὸν H a a s : «Théorie et technique de la publicité», Paris 1948, ἡ διαφήμις ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν δεδομένων τῶν πωλήσεων καὶ ἐπὶ τῶν γενικῶν καὶ εἰδικῶν συνθηκῶν τῆς ἀγορᾶς κατὰ τοὺς ἀκολουθούτους τρόπους :

α) Δ η μ ι ο υ ρ γ ε ῖ ν ἑ α ς ἀ ν ά γ κ α ς, σ υ ν η θ ε ῖ α ς κ α ῖ τ ά σ ε ῖ ς κ α τ α ν α λ ὠ σ ε ω ς.

β) Δ ι ε υ ρ ὐ ν ε ῖ τ ῆ ν ἔ κ τ α σ ῖ ν τ ῆ ς ἀ γ ο ρ ᾶ ς, τ ὅ σ ο ν κ α θ ἑ τ ὼ ς, διὰ τῆς προσεγγίσεως βαθυτέρων στρωμάτων καταναλωτῶν, ὅσον καὶ ὀριζοντίως διὰ τῆς κατακτίσεως νέων τοπικῶν ἀγορῶν.

γ) Ἐ ν ε ρ γ ε ῖ ρ υ θ μ ῖ σ τ ι κ ῶ ς κ α ῖ ἐ π ῖ τ ῆ ς ἀ γ ο ρ ᾶ ς. Μόνον μίᾳ ὀρθολογικῇ παρέμβασιν τῆς διαφημίσεως ἐπιτρέπει νὰ κατευθύνωμεν ἢ ἐπαυξήσωμεν τὴν κατανάλωσιν προϊόντος ἢ τὴν χρῆσιν ὑπηρεσίας, εἰς δεδομένην περίοδον ἢ ἐποχὴν, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἀπορῦγωμεν τὴν χαλάρωσιν τῆς παραγωγῆς ἢ τὴν δημιουργίαν ἀζητήτων ὑπολοίπων εἰς χεῖρας τῶν ἐμπόρων.

δ) Μ ε ῖ ὠ ν ε ῖ τ ά ς τ ῖ μ ά ς. Ὅπως εἶναι ἀληθές, εἰς τὴν φάσιν τῆς παραγωγῆς, τὸ ὑπὸ τοῦ Taylor λεχθὲν ὅτι : «τὸ κατὰ μονάδα προϊόντος χαμηλότερον κόστος διὰ τὸν βιομήχανον συμβιβάζεται μὲ τὸ ὑψηλότερον ἡμερομίσθιον τοῦ ἐργάτου», οὕτω δύναται νὰ γίνῃ δεκτὸν καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Haas διατυπωθὲν ἀξιῶμα ὅτι : «ἡ μικρότερα τιμὴ πωλήσεως καὶ τὸ μικρότερον κατὰ μονάδα πραγματοποιούμενον κέρδος συνεπάγεται καὶ τὸ ὑψηλότερον συνολικὸν κέρδος τῆς ἐπιχειρήσεως». Οὕτω, διὰ τῆς διαφημίσεως αὐξάνουν κατὰ κανόνα

19. Ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως τὸ κόστος διαθέσεως διακρίνεται :

α) Κατ' εἶδος ἀναλισκομένου ἐξόδου. Ἦτοι, κόστος χρήματος, κόστος δημοσιότητας, κόστος ἐνοικίων, ἐν γένει ἐξόδων ἐξοπλισμοῦ ⁽¹⁾, κόστος μεταφορικών ⁽²⁾, κόστος ἐργασίας ⁽³⁾, κ.ο.κ.

αἱ πωλήσεις, γεγονός ὅπερ ἐπιτρέπει τὸν ἐπιμερισμὸν τῶν ἐξόδων ἐπὶ μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ μονάδων καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸν ὑποβιβασμὸν ἐνίοτε τῆς τιμῆς πωλήσεως.

ε) Ἐπιταχύνει τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἀποθεμάτων, γεγονός ὅπερ ἀποδεσμεύει κεφάλαια, ἅτινα ἐπανεισέρχονται εἰς τὴν κυκλοφορίαν.

στ) Τέλος παρέχει τὴν δυνατότητα νέων ἐπενδύσεων ὡς καὶ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν μερισμάτων διὰ τὰ ἐπενδυθέντα εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον κεφάλαια. Πλειστάκις ἡ διαφήμις κατευθύνει τὸ κεφάλαιον εἰς ἐπενδύσεις ἀσφαλούς ἀποδόσεως, βλ. N.H. Borden : Advertising in our Economy, Chicago 1944. Εἰς τὰς Η.Π.Α. καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν παρατηρεῖται ὅτι τὰ ὑψηλότερα μερίσματα ἐπιτυχάνουν αἱ ἐπιχειρήσεις αὐτίνες πραγματοποιοῦν τὰ μεγαλύτερα ἔξοδα διαφήμισης.

Τὰ ἀνωτέρω ἐπεξηγοῦν τὴν μεγίστην διάδοσιν τῆς διαφήμισης εἰς τὰς οἰκονομικῶς προηγμένας χώρας. Κατὰ τὸν Borden τὰ ἔξοδα διαφήμισης κατὰ τὸ 1935 ἀπέτελουν τὸ 1,4% τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τῶν Η.Π.Α. Σήμερον ἡ διαφήμις εἰς τὰς Η.Π.Α. ἀντιπροσπεύει περίπου τὸ 2,5% τοῦ συνολικοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ταύτης, ἀνέρχεται δὲ εἰς 5 δισ. δολλάρια ἐτησίως.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ διαφήμις ἀπορροφᾷ τὰ 2% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ὑπολογίζεται δὲ ὅτι ὑπερβαίνει ἐτησίως τὰ 100 ἑκατ. στερλίνιας.

Ἐάν λεχθῇ ὅτι εἰς τὰς Η.Π.Α. τὸ κόστος διαθέσεως ἀπορροφᾷ τὰ 50—60% ἐκάστου ἀναλισκομένου δολλαρίου, τὸ 7% τοῦ κόστους τούτου καταλαμβάνει ἡ διαφήμις.

1) Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται ὅλα τὰ ἔξοδα τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἐν γένει ἐξωραϊσμὸν τῆς ἐπιχειρήσεως, ὥστε αὕτη νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ προσελκύη περισσοτέρους καταναλωτὰς. Εἰδικώτερον περιλαμβάνονται τὰ ἐνοίκια, ὁ φωτισμός, ἔπιπλα καὶ μέσα ἐξυπηρετήσεως, διακοσμητικαὶ προθηκῶν, κ.ο.κ.

Ὁ σύγχρονος ἀνταγωνισμὸς τῶν ἐπιχειρήσεων διὰ τὴν προσέλκυσιν μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ πελατῶν ἐντείνεται καὶ εἰς τὸν τομέα τούτον τῆς εὐπρεπεστέρας καὶ τεχνικῶς ἐξειλιγμένης ἐμφανίσεως, γεγονός ὅπερ ναὶ μὲν αὐξάνει τὸ ἐπίπεδον πολιτισμοῦ καὶ ἀνεσσεων τοῦ κοινοῦ, πλὴν ὁμως συνεπάγεται πρόσθετα ἔξοδα προσουζάνοντα τὸ κόστος διαθέσεως.

2) Ἄτερον στοιχεῖον τὸ ὁποῖον ἐπιβαρύνει ποσοτικῶς τὸ κόστος διαθέσεως εἶναι τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς τῶν προϊόντων.

Βάσει στατιστικῶν στοιχείων ἐκ τῆς ἀνεκδότου ἐρεῦνης τοῦ H. L. Mantels τοῦ Bureau of Foreign and Domestic Commerce, ἀναφερομένην ὑπὸ τοῦ Convent and H. H. Gregory, 69 εἰς τὰς Η.Π.Α. τὸ κόστος μεταφορᾶς τῶν ἐτοιμῶν προϊόντων κατὰ τὸ 1939 ἀνῆλθε εἰς 5% τῆς ἀξίας τῶν μεταφερθέντων καὶ εἰς ὅλα τὰ στάδια τῆς παραγωγῆς τὰ ἔξοδα μεταφορᾶς ἐκάλυψαν τὰ 20% τῶν ὑπὸ τοῦ τελικοῦ καταναλωτοῦ καταβληθέντων.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν ἐξόδων περιλαμβάνονται οὐ μόνον τὰ κόμιστρα τῶν ἐμπορευμάτων ἀλλὰ καὶ τὰ καταβαλλόμενα ἔξοδα ταξιδίων τῶν προσώπων ἐκείνων τῆς ἐπιχειρήσεως ἅτινα μετακινοῦνται διὰ σκοποὺς ἐμπορικοὺς ἢ διὰ τὴν προώθησιν τῶν πωλήσεων καὶ ἐν γένει τῶν συναλλαγῶν. Τὰ ἔξοδα ταῦτα εἶναι σημαντικὰ, ἂν καὶ στατιστικῶς δὲν ἐξετιμήθησαν ὥστε νὰ δύνανται νὰ προσδιορισθῶσιν ἐπακριβῶς.

3) Ἐκ στατιστικῶν στοιχείων προκύπτει ὅτι τὸ ἀπασχολούμενον ὑπαλληλικὸν προσω-

πικόν εις τὸ λιανικόν ἐμπόριον κατὰ χώρας ἀνέρχεται εις :

	Συνολικῶς	Εἰς ἐμπόριον Τροφίμων	Εἰς ἐμπόριον λοιπῶν εἰδῶν
Δ. Γερμανία	1.475.000	728.000	747.000
Αὐστρία	193.000	83.000	110.000
Βέλγιον	458.000	188.000	270.000
Γαλλία	1.436.000	793.000	643.000
Ἰταλία	841.000	509.000	332.000
* Ἡνωμ. Βασίλειον	2.360.000	1.015.000	1.345.000
* Ἑλβετία	164.000	86.000	78.000
* Ἡνωμ. Πολιτεῖαι	7.003.000	1.510.000	5.493.000

Ἐξ ἑτέρας στατιστικῆς παρατηρήσεως προκύπτουν τὰ κάτωθι στοιχεία κατὰ χώρας, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων τῶν ἐξυπηρετουμένων ὑφ' ἐκάστου ὑπάλληλου λιανικοῦ ἐμπορίου ὡς καὶ τὸν κύκλον ἐργασιῶν τὸν πραγματοποιούμενον ὑπὸ τούτου εις δολλάρια.

	Συνολικῶς		Ἐμπόριον Τροφίμων		Ἐμπόριον λοιπῶν εἰδῶν	
	Κάτοικοι κατὰ ὑπάλληλον	Κύκλος ἐργασιῶν κατὰ ὑπάλληλον	Κάτοικοι κατὰ ὑπάλληλον	Κύκλος ἐργασιῶν κατὰ ὑπάλληλον	Κάτοικοι κατὰ ὑπάλληλον	Κύκλος ἐργασιῶν κατὰ ὑπάλληλον
Δ. Γερμανία	32	5.415	66	5.480	64	5.350
Αὐστρία	36	4.820	83	5.540	63	4.270
Βέλγιον	19	7.080	45	8.670	31	5.978
Γαλλία	29	8.385	53	7.365	65	9.642
Ἰταλία	56	7.300	92	7.330	141	7.259
* Ἡν. Βασίλειον	21	6.075	49	6.010	36	6.125
* Ἑλβετία	30	12.440	56	11.975	62	12.950
* Ἡνωμ. Πολιτεῖαι	21	15.285	97	31.152	27	10.940

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ παραγωγικότης τῶν ἐργαζομένων τόσον εἰς ἐξυπηρετούμενους κατοίκους ὅσον καὶ εἰς κύκλον ἐργασιῶν ποικίλλει μεγάλως ἀπὸ χώρας εἰς χώραν. Εἰς τὸ ἐμπόριον τροφίμων ἡ παραγωγικότης ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν ἐξυπηρετουμένων κατοίκων εἶναι διπλάσια εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐν σχέσει πρὸς τὸ Βέλγιον, ἀπὸ δὲ τῆς πλευρᾶς τοῦ κύκλου ἐργασιῶν εἶναι κατὰ τι κατωτέρα. Ἐπίσης εἰς τὸ λοιπὸν λιανικὸν ἐμπόριον ἡ παραγωγικότης ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ἐξυπηρετουμένων προσώπων εἶναι ὅπλασια ἐν Ἰταλίᾳ ἐν σχέσει πρὸς τὸ Βέλγιον. Εἰς τὰς Η.Π.Α. ἡ παραγωγικότης εἰς κατοίκους εἰς τὸ ἐμπόριον τροφίμων εἶναι 1,6 φορὰς μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν μέσσην Εὐρωπαϊκὴν ἡ δὲ παραγωγικότης εἰς κύκλον ἐργασιῶν 4 1/2 φορὰς ἀνωτέρα. Ἐάν ἐπρόκειτο νὰ συγκρίνωμεν τὸ κόστος τοῦ λιανικοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν θὰ ἔπρεπε νὰ στηριχθῶμεν ἐπὶ τῆς παραγωγικότητος κατὰ ἐξυπηρετούμενους κατοίκους. Ἐφ' ὅσον ὁμως προτιθέμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἐμπορικῆς ὀργανώσεως χώρας τινὸς δέον ὅπως μετρήσωμεν ταύτην βάσει τοῦ κόστους τῆς ἐργασίας τοῦ λιανικοῦ ἐμπορίου τοῦ ἀπαιτούμενου διὰ τὴν πώλησιν μιᾶς ὀρισμένης ποσότητος ἐμπορευμάτων, καὶ οὐχὶ βάσει τοῦ κόστους τοῦ προκαλουμένου διὰ τὸ σύνολον τῶν συναλλαγῶν. Κατὰ συνέπειαν ἡ παραγωγικότης εἰς κύκλον ἐργασιῶν εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία κυρίως ἐνδιαφέρει. Ἡ ἀντιπαράθεσις καὶ σύγκρισσις τῶν δύο τούτων ἐκφράσεων τῆς παραγωγικότητος ἐπιτρέπει νὰ διαπιστώσωμεν τὸ κόστος τὸ προκαλούμενον εἰς τὸν τομέα τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Ἡ εἰς ἐξυπηρετούμενους κατοίκους παραγωγικότης εἶναι λίαν ὑψηλὴ (56) ἐν Ἰταλίᾳ ἐνῶ ἡ παραγωγικότης εἰς κύκλον ἐργασιῶν εὐρίσκεται εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα τοῦ μέσου ὄρου τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, καὶ τοῦτο διότι ἡ αὐτοκατανάλωσις καὶ αἱ ἀπ' εὐθείας πωλήσεις ἐκ μέρους τοῦ παραγωγοῦ πρὸς τὸν καταναλωτὴν εἶναι εὐρέως διαδεδομένα, τὸ δὲ βιοτικὸν ἐπίπεδον εἶναι λίαν χαμηλόν.

Πλείονα ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω βλ. J e a n — M a r c e l J e a n n e n e y, op.cit. σελ. 27 ἔπομ.

β) Κατὰ λειτουργικὴν δραστηριότητα διαθέσεως.

Συνήθως διακρίνεται ἡ λειτουργία διαθέσεως (distribution) εἰς δύο κεχωρισμένας δραστηριότητας : τὴν τῶν πωλήσεων (selling) καὶ τὴν τῶν παραδόσεων (delivery), ἐκάστης δὲ τούτων ἐρευνᾶται ἰδιαιτέρως τὸ ἀντίστοιχον κόστος. Ἰνα δὲ κατανοηθῇ ἀκριθέστερον τὸ σύστημα τῆς ἐντάξεως τῆς «**διαθέσεως**» ἐντὸς τοῦ συνόλου τῶν λειτουργικῶν διακρίσεων τῆς οἰκονομικῆς μονάδος παραθέτομεν τὰς ἐπὶ τούτου **διεθνεῖς** ἀπόψεις :

Ἡ Ἀμερικανικὴ ἄποψις ⁽¹⁾ διακρίνει :

α) Τὴν παραγωγήν ἢ κατασκευὴν (Manufacturing)

β) Τὴν διάθεσιν (Distribution) ἣτις ὑποδιακρίνεται : εἰς :

Πωλήσεις (selling) καὶ

Διανομὰς (delivery).

γ) Τὴν διοίκησιν καὶ χρηματοοικονομικὴν διαχείρισιν (administration and financing).

Ἡ Ἀγγλικὴ ἄποψις ⁽²⁾ διακρίνει :

α) Τὰ τμήματα παραγωγῆς (Producing Departments)

β) Τὰ βοηθητικὰ τμήματα (Service Departments)

γ) Τὴν διοίκησιν (Administration).

δ) Τὰς πωλήσεις (Selling).

ε) Τὴν διανομὴν (Distribution).

Τέλος, ἡ Γερμανικὴ ἄποψις ⁽³⁾ διακρίνει :

α) Τὸν ἐφοδισμόν (Beschaffung)

β) Τὴν παραγωγήν (Herstellung)

γ) Τὴν διέθεσιν (Vertrieb)

¹ Ἀντίστοιχος δὲ πρὸς τὰς ἀνωτέρω διακρίσεις τῶν λειτουργικῶν εἶναι καὶ ἡ διάκρισις τοῦ κόστους εἰς :

Κόστος ἐφοδισμού ἢ προμηθείας.

Κόστος παραγωγῆς.

Κόστος διαθέσεως ἣτοι :

α) Πωλήσεων.

β) Παραδόσεων.

γ) **Κατὰ διαφόρους ἀπόψεις στοιχεῖα καὶ παράγοντας ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐρευνῶνται αἱ πωλήσεις.**

² Ἦτοι, κατὰ περιοχὰς ἢ περιφερείας πωλήσεως, κατὰ προϊόντα ἢ ομάδας προϊόντων, καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως τῶν εἰδῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡς καὶ κατὰ μεθόδους πωλήσεως, κατὰ πελάτας, κατὰ μέγεθος παραγγελιῶν κ.ο.κ.

(1, 2, 3) Βλ. W. B. Lawrence - J. Ruswinkell : εἰς Cost accounting, New York 1951. J. G. Blocker εἰς Cost accounting, New York 1940. Harold J. Weldon εἰς Cost accounting and costing Methods, M. R. Lehmann, Industrie Kalkulation καὶ I. Χρυσόκρη εἰς Βιομηχανικὴν Λογιστικὴν, Ἀθῆναι 1956, σελ. 4.

20. Κατ' άλλους συγγραφείς ⁽¹⁾ τὸ κόστος διαθέσεως περιλαμβάνει :
- α) Τὰς ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς δαπάνας τῶν ἐμπορικῶν ὑπηρεσιῶν τὰς ἐπιπιτούσας εἰς δοθεῖσαν περίοδον.
- β) Τὰς δαπάνας τὰς ἀφορώσας μελλοντικὰς πωλήσεις, αἵτινες ὅμως ἀπεσβέσθησαν κατὰ τὴν παροῦσαν χρήσιν (ἔξοδα διαφημίσεως, δημοσιότητος κ.ο.κ.).
- γ) Τὰς δαπάνας τὰς ἀφορώσας παρελθούσας πωλήσεις, αἱ ὁποῖαι ὅμως βαρύνουν μόνον τὴν παροῦσαν χρήσιν (δαπάναι χρηματοοικονομικαί, εἰσπράξεις παλαιῶν ἀπαιτήσεων).
- δ) Ποσοστὸν τῶν γενικῶν δαπανῶν τῆς ἐπιχειρήσεως (ἔξοδα διοικήσεως, λογιστηρίου κ.ο.κ.).
- Πέραν τῶν ὡς ἄνω ἐξόδων ἄτινα ἀποτελοῦν συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ κόστους ὑπάρχουν καὶ ἕτερα, ἄτινα ὡς ἐλέχθη χαρακτηρίζονται ὡς ἀφαιρετικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς τιμῆς πωλήσεως. Τοιαῦτα ἐνδεικτικῶς εἶναι : αἱ ἐκπτώσεις πάσης φύσεως, αἱ δαπάναι αἱ καταβαλλόμεναι διὰ λογαριασμὸν ἐνὸς πελάτου κ.ο.κ.
21. Οὕτω ἐξ ὅλης τῆς ἀνωτέρω ταξινομήσεως τὸ κόστος διαθέσεως ἐμφανίζεται ὡς σύνολον ἐξόδων διενεργουμένων ἐπὶ τῇ ὡς ἄνω σκοπῇ καὶ ἐντὸς ἐνὸς προκαθορισμένου χρονικοῦ διαστήματος διαχειρίσεως. Ὁ ἐπιχειρηματίας ὅμως ὀφείλει διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητός του νὰ ἔχη ὀδηγὸν ὄχι μόνον τὸ συνολικὸν αὐτοῦ κόστος, ἀλλὰ ἐνδείξεις διὰ τὸ κόστος ἐνὸς ἐκάστου κατὰ μονάδα εἴδους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ προβαίῃ εἰς ἀναλόγους συγκρίσεις μὲ τὰς ἀντιστοίχους μονάδας ἐσόδων.
- Ἐνῶ ὁ καθορισμὸς τοῦ συνολικοῦ κόστους δεδομένης περιόδου (ἔτους—μηνός) χρησιμεύει διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἐπιτευχθείσης συνολικῆς προσόδου ἐντὸς τῆς περιόδου ταύτης, ὁ κατὰ μονάδα προσδιορισμὸς τῶν τοιούτων ἐξόδων, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι παρουσιάζει εἰς τὴν πρᾶξιν ἁξιολόγους δυσκολίας καὶ ἀβεβαιότητος, συνιστᾷ δείκτην ἀποτελεσματικῶν διὰ τὴν ἄμεσον σύγκρισιν μὲ τὰ πραγματοποιούμενα ἔσοδα καὶ καθίσταται μέσον ἀπαραίτητον διὰ τὴν διοίκησιν τῆς ἐπιχειρήσεως.

§ 2 Μέτρησις τοῦ κόστους διαθέσεως

22. Τὸ κόστος διαθέσεως εἶναι φυσικὰ διάφορον ἀπὸ ἐπιχειρήσεως εἰς ἐπιχείρησιν, ὅπως ἐπίσης καὶ διὰ τὴν αὐτὴν ἐπιχείρησιν εἶναι διάφορον ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον.
- Ἐὰν ὅμως ἡ στατιστικὴ ⁽²⁾ ἐκτίμησις ἀναφερθῇ ἐπὶ ἀρκούντως μεγάλου ἀριθμοῦ

1) "Ορα Β ο υ ρ q u i n, σελ. 118 ἐπ.

2) Τοιοῦτου εἴδους στατιστικαὶ εὐρέως χρησιμοποιοῦνται εἰς τὰς Η.Π.Α. ὡς καὶ εἰς ἕτερας οικονομικῶς προηγμένας Εὐρωπαϊκὰς χώρας. Οὕτω, τὸ Sixteenth Census—Census of Business 1939—Wholesale Trade, Business—Size groups and an Analysis of operating expenses (1941), παρέχει στοιχεῖα λίαν ἐνδιαφέροντα εἰς τὸν τομέα τοῦτον. Κατωτέρω παρατίθενται στοιχεῖα τινὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ κόστος διαθέσεως, χονδρικῆς καὶ λιανικῆς πωλήσεως εἰς τὴν Η.Π.Α. Τὰ δεδομένα τοῦ λιανικοῦ ἐμπορίου συνεκεντρώθησαν

ἐπιχειρήσεων, αὐτίνες εἶναι τοῦ αὐτοῦ τύπου καὶ εἴδους, ἐν τριαυτῇ περι-
πτώσει δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν μέσους ὄρους ἀρκετὰ ἐνδεικτικούς τοῦ κό-

ἐκ τῆς ἐρεύνης τοῦ Πρακτορείου Dun καὶ Bradstreet. Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἀναφέρονται εἰς
τὸ ἔτος 1939 καὶ ἀφοροῦν ποσοστὰ ἐπὶ 100 κοθαρῶν πωλήσεων. Οὕτω εἰς τὰς κάτωθι
κατηγορίας καταστημάτων παρουσιάζονται τὰ ἀκόλουθα ποσοστὰ κόστους διαθέσεως λια-

Κοσμηματοπωλεία	43,6 ο/ο	17,6 ο/ο
Ραδιόφωνα	42,1 ο/ο	19,0 ο/ο
Μουσικά ὄργανα	37,6 ο/ο	25,6 ο/ο
*Επιπλα γραφείου	37,4 ο/ο	23,4 ο/ο
*Επιπλα οἰκιῶν	37,2 ο/ο	15,8 ο/ο
*Ενδύματα ἀνδρικὰ	33,2 ο/ο	14,2 ο/ο
*Εσώρουχα	32,5 ο/ο	13,6 ο/ο
*Υποδήματα	30,7 ο/ο	12,8 ο/ο
Εἶδη τροφίμων	16,9 ο/ο	9,5 ο/ο
Ποτὰ	28,1 ο/ο	13,0 ο/ο
*Υλικά οἰκοδομῶν	24,0 ο/ο	15,2 ο/ο

Νεώτερα στοιχεῖα ἐκ τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1948 εἰς Η.Π.Α. ἐμφανίζουν τὴν κάτωθι
ἐξέλιξιν εἰς τὸ κόστος διαθέσεως τοῦ χονδρεμπορίου εἰς τὴν ὡς ἄνω

χώραν :

Σιγαρέττα	5,2 ο/ο
Τρόφιμα	8,8 ο/ο
Ζῆθος, οἶνος	10,9 ο/ο
*Ενδύματα	11,8 ο/ο
*Ηλεκτρικὰ εἶδη	14,7 ο/ο
*Υλικά οἰκοδομῶν	14,0 ο/ο
Εἶδη χαρτοποιίας	15,5 ο/ο
Φαρμακευτικὰ προϊόντα	15,8 ο/ο
*Επιπλα	16,6 ο/ο
Αὐτοκίνητα—μηχανήματα	18,0 ο/ο

Τὴν ἄνωτέρω εἰκόνα συμπληροῦμεν μὲ μερικὰς ἐνδείξεις ἐπὶ τοῦ βαθμοῦ κυκλοφορίας
(περιστροφῆς) τῶν ἀποθεμάτων, πάντοτε εἰς τὰς Η.Π.Α. καὶ βάσει στοιχείων ληφθέντων
ἐκ τῶν αὐτῶν πηγῶν.

Εἶδη (χονδρεμπόρων)	Βαθμὸς περιστροφῆς	Μέση διάρκεια παραμονῆς ἀποθεμάτων εἰς ἡμέρας
Λαχανικὰ—φρούτα	55,8	6,5
Κρέας	54,4	6,5
Πουλερικά—Γαλακτομικὰ	40,4	9
*Ανθῆ—φυτὰ	26,2	13,5
Σιγαρέττα	20,8	17
Ζῆθος—οἶνος	9,7	36
Τρόφιμα ἐν γένει	8,9	40
Εἶδη κατεψυγμένα	8,5	42
Τρόφιμα συσκευασμένα ἐν γένει	8,3	43
Ραδιόφωνα, τηλεόρασις	7,5	47,5
Εἶδη ὑποδήσεως	7,2	50
Εἶδη ἐνδύσεως	6,8	53
Φαρμακευτικὰ εἶδη καὶ ἀρώματα	6,2	58
Κοσμήματα	4,6	78

στους διαθέσεως εις ἕκαστον συγκεκριμένον κλάδον ἐμπορίου.

Ἡ τοιαύτη παρατήρησις ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι δυσχερὲς νὰ φθάσωμεν εἰς ἀκριβεῖς μετρήσεις τοῦ κατὰ μονάδα κόστους διαθέσεως. Εἶναι σπάνιον εἰς τὴν διάρθρωσιν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ συναντήσωμεν περίπτωσιν καθ' ἣν αὐτὰ νὰ περιορίζωνται εἰς τὴν ἐμπορίαν ἐνδὸς καὶ μόνον εἵδους. Κατὰ κανόνα ἡ δραστηριότης τούτων, ἰδιαίτατα δὲ εἰς τὸ λιανικὸν ἐμπόριον, ἐπεκτείνεται ταυτοχρόνως ἐπὶ πληθώρας εἰδῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας οὐδεὶς ἐπιχειρηματίας δύναται νὰ ἐξεύρῃ τὸ ἀκριβὲς κόστος διαθέσεως ἐνδὸς μεμονωμένου εἵδους, ἔστω καὶ ἐμπειρικῶς. Τὸ κόστος τοῦτο καθορίζεται συνήθως ὡς ποσοστὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν πωλήσεων, ποσοστὸν τὸ ὁποῖον προέκυψεν ἐξ ὄλων τῶν βαρῶν τῶν πραγματοποιηθέντων ἐντὸς μιᾶς χρονικῆς περιόδου χάριν τῶν συνολικῶν πωλήσεων καὶ οὐχὶ τῆς συγκεκριμένης πωλήσεως εἵδους τινὸς τῆς περιόδου ταύτης.

Καὶ ὅταν ἀκόμη αἱ ἀνωτέρω μετρήσεις γίνονται ἀπολογιστικῶς προκύπτουν ἐκτιμήσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀσφάλειοι: δεικνύμενοι: εἰς τὰ ἀποθέ-

Διὰ τοὺς λιανοπωλητὰς ἡ μεση παραμονὴ τῶν ἀποθεμάτων εἶναι ἐλαφρῶς κατωτέρα. Γνωστὸν εἶναι ὅτι ὅσον ἡ διάρκεια τῆς παραμονῆς εἶναι μεγαλυτέρα τόσοσον περισσότερον αὐξάνει τὸ κόστος διαθέσεως.

Πρόσφατος ἐρευνα διενεργηθεῖσα εἰς Δυτικὴν Γερμανίαν ἐπὶ 16 ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων (ἦτοι: 4 μεγάλων καταστημάτων, 4 μεγάλων καὶ 4 μεσαίων ὑφαντουργικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ 4 ἐπιχειρήσεων εἰδῶν οἰκιακῆς χρήσεως) ἀπέδωσε τὰ κάτωθι στοιχεῖα:

*Ἔτη	Μικτὸν κέρδος	Κόστος διαθέσεως	Καθαρὸν κέρδος
1936	33,08 ο/ο	27,91 ο/ο	5,17 ο/ο
1946	28,10 ο/ο	28,14 ο/ο	0,04 ο/ο
1947	27,97 ο/ο	25,45 ο/ο	2,52 ο/ο
1948 (II ἔξαμ.)	24,69 ο/ο	21,36 ο/ο	3,33 ο/ο
1949	25,30 ο/ο	23,75 ο/ο	1,55 ο/ο
1950 (II ἔξαμ.)	28,00 ο/ο	24,47 ο/ο	3,53 ο/ο

Διὰ τὸ χονδρικὸν ἐμπόριον τῶν τροφίμων μία πρόσφατος ἀμερικανικὴ στατιστικὴ (Survey of wholesale grocer's Profit and Loss Figures) τοῦ J. R. Brommel ἀναφερομένη εἰς τὸ ἔτος 1949 δίδει τὰ κάτωθι ἀποτελέσματα:

Μικτὸν κέρδος (ἐπὶ πωλήσεων 100)	9,33
Κόστος διαθέσεως	7,95
Καθαρὸν κέρδος	1,38

Διὰ τὸν αὐτὸν τύπον ἐμπορίου στατιστικὴ τῶν χονδρεμπόρων ἐν Ὁλλανδίᾳ δεικνύει ὅτι:

Τὸ μικτὸν κέρδος ἀνέρχεται εἰς	7,42 ο/ο
Τὸ κόστος διαθέσεως ἀνέρχεται εἰς	7,17 ο/ο
Καθαρὸν κέρδος	0,25 ο/ο

Ἡ ἀνάλογος Ἰταλικὴ στατιστικὴ (Federazione Nazionale dei grossisti dell' Alimentazione generale—Roma), εἰς ἐκτιμήσεις τῆς τοῦ μηνὸς Ἰουνίου 1950 κατέληξε:

Μικτὸν κέρδος	4,92 ο/ο
Κόστος διαθέσεως	4,76 ο/ο
Καθαρὸν κέρδος	0,16 ο/ο

ματα ἀρχῆς καὶ τέλους χρήσεως, εἰς τὴν μέθοδον τοῦ ἐπιμερισμοῦ τῶν γενικῶν ἐξόδων, εἰς τοὺς τρόπους καθ' οὓς θὰ ἔδει νὰ ὑπολογισθῇ τὸ ποσοστὸν τοῦ κόστους διαθέσεως, δηλαδή, ἐὰν θὰ ἔπρεπε νὰ συγκρίνεται πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν ἀγορασθέντων ἢ πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν πωληθέντων.

23. Ἐπὶ τοῦ τελευταίου σημείου καὶ λόγῳ τῆς ἰδιαιτέρας τούτου πρακτικῆς σημασίας παραθέτομεν ἀριθμητικὸν παράδειγμα διὰ νὰ καταδείξωμεν τὴν διαφοράν ἢ ὁποῖα προκύπτει ἐκ τῶν ὡς ἄνω δύο τρόπων ὑπολογισμοῦ τοῦ ποσοστοῦ κόστους διαθέσεως (1).

Ἐστω ὅτι χονδρεμπορικὴ ἐπιχείρησις X παρουσιάζει τὰ ἀκόλουθα ἀποτελέσματα τέλους χρήσεως :

Ἀρχικὴ ἀπογραφή (εἰς τιμὴν κτήσεως) ἐκ.	100
Ἀγοραὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως	+ 300
Τελικὴ ἀπογραφή (εἰς τὸ κόστος)	— 50
Κόστος ἀγορασθέντων	<u>350</u>
Τιμολογηθεῖσαι πωλήσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρήσεως (εἰς τιμὴν πωλήσεως μείον ἐκπτώσεις)	<u>500</u>
Κέρδος μικτὸν	150
Διάφοροι δαπάναι διαχειρίσεως	<u>100</u>
Καθαρὸν κέρδος	50

Τὸ κόστος διαθέσεως **δύναται νὰ θεωρηθῇ ἴσον πρὸς 150 ἤτοι**: 100 δι.° ἐξόδα διαχείρισεως καὶ 50 διὰ τὸ καθαρὸν κέρδος.

Καὶ ἐὰν μὲν τὸ κόστος διαθέσεως συσχετισθῇ πρὸς τὸ σύνολον τῶν ἀγορασθέντων, δηλ. τῶν 350 ἐκ. (ὑπολογιζομένων τόσοσιν τῶν ἀρχικῶν ὄσον καὶ τῶν τελικῶν ἀποθεμάτων) τότε τὸ κατὰ μονάδα κόστος εἶναι ἴσον πρὸς 43 % περιπίπου, δηλαδή εἰς ἐκάστην δραχμὴν κόστους κτήσεως θὰ πρέπη νὰ προστεθῇ κόστος διαθέσεως 0,43 διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς τιμῆς πωλήσεως εἰς ἣν θὰ περιλαμβάνεται καὶ τὸ **ἐπιθυμητὸν κέρδος**.

Ἐὰν δὲ τοῦτο συσχετισθῇ, ἀντιθέτως, πρὸς τὸ σύνολον τῶν πωλήσεων, τότε τὸ κατὰ μονάδα κόστος διαθέσεως εἶναι ἴσον πρὸς $150 : 500 = 30 \%$, δηλαδή εἰς ἐκάστην δραχμὴν πωλήσεων πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὅτι περιλαμβάνεται καὶ 0,30 κόστος διαθέσεως.

1) Σημειοῦμεν ὅτι εἰς τὸ παράδειγμά μας ὡς κόστος διαθέσεως θὰ θεωρήσωμεν τὸ σύνολον τοῦ μικτοῦ περιθωρίου κέρδους ὅπερ περιλαμβάνει καὶ ποσοστὸν καθαρῶν κέρδους τῆς ἐπιχειρήσεως. Τοῦτο δὲ διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἔρευνα καὶ τὰ συμπεράσματα ταύτης διενεργοῦνται συνήθως ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τοῦ καταναλωτοῦ, ὅστις ἐπιβαρύνεται μὲ ὀλόκληρον τὸ μικτὸν περιθώριον, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ διότι τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἐξακριβοῦται μόνον ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεθα ἐντὸς τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐρευνῶμεν τὰ ὑπ' αὐτῆς παρεχόμενα στοιχεία. Ἀντιθέτως, ἐὰν τεθῶμεν ἐκτὸς τῆς ἐπιχειρήσεως δὲν καθίσταται δυνατὸς ὁ τοιοῦτος διαχωρισμός.

Ὅπως, ἐάν τὸ κόστος διαθέσεως ὑπολογισθῇ ἐπὶ τῶν κτηθέντων θὰ εἶναι (1) 43 %, ἐνῶ ἐάν ὑπολογισθῇ ἐπὶ τοῦ ἐσόδου τῶν πωλήσεων θὰ εἶναι 30 %.

§ 3. Ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀπασχολήσεως ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν στοιχείων τοῦ κόστους διαθέσεως.

24. Ἐλέχθη ἤδη ἀνωτέρω ποῖα εἶναι αἱ δαπάναι αἵτινες συνιστῶσι τὸ κόστος διαθέσεως καὶ πῶς αὐταὶ βασικῶς ταξινομοῦνται. Ὅπως θμως ἰδιόζουσαν σημασίαν ἔχει ἡ ἐπίδρασις τῆς ἀπασχολήσεως—καὶ εἰδικῶς τῆς ἐμπορικῆς ἀπασχολήσεως—ἐπὶ τῶν στοιχείων τοῦ κόστους διαθέσεως.

Ἀπὸ τὴν ἀποψιν ταύτην προκύπτει ἡ διάκρισις τῶν στοιχείων τοῦ κόστους διαθέσεως εἰς **σταθερὰ** καὶ **μεταβλητά**.

Εἰς τὰ **σταθερὰ** περιέχονται ἅπαντα τὰ βάρη τὰ ὅποια ἡ ἐπιχειρήσις ὑφίσταται ἐντὸς ὠρισμένων ὁρίων τῆς δραστηριότητός της καὶ ἀνεξαρτήτως τοῦ ὄγκου τῆς ἐμπορικῆς τῆς ἀπασχολήσεως. Τοιαῦτα εἶναι : τὰ ἐξόδα ἐνοικίου, φωτισμοῦ, θερμάνσεως, καθαριότητος, διοικητικοῦ καὶ διαχειριστικοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐν γένει προσωπικοῦ ἀποζημιουμένου διὰ σταθερᾶς μισθοδοσίας. Ἐπίσης ἐνταῦθα περιλαμβάνονται τὰ βάρη τοῦ ἐπενδεδυμένου κεφαλαίου, αἱ ἀποσβέσεις τῶν παγίων ἐγκαταστάσεων, οἱ φόροι καὶ εἰσφοραὶ σταθερᾶς φύσεως (οὐχὶ κερδῶν), ὅγλαδῆ οἱ καταβαλλόμενοι διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως κ.ο.κ. Τὰ ἐξόδα ταῦτα οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν μὲ τὸν ὄγκον τῶν πωλουμένων ποσοτήτων. Ὅσον μεγαλύτερος εἶναι ὁ ὄγκος τῶν πωλήσεων ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατανέμονται τὰ ἐν λόγῳ ἐξόδα, τόσον ἡ κατὰ μονάδα προϊόντος ἐπιβάρυνσις καθίσταται μικροτέρα. Ἡ μικροτέρα κατὰ μονάδα προϊόντος ἐπίπτωσησις πραγματοποιεῖται εἰς τὸ βάσει τοῦ ὑφισταμένου συνόλου σταθερῶν ἐξόδων ἐπιτυγχανόμενον ἀνώτατον ὅριον πωλήσεων. Διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι καὶ τὰ σταθερὰ ἐξόδα μέχρις ὠρισμένων διαστάσεων τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ὄγκου συναλλαγῶν ἢ μέχρις δεδομένου βαθμοῦ ὀργανώσεως ταύ-

1) Ἡ τοιαύτη σχέσις μετὰ τοῦ ποσοστοῦ τοῦ κατὰ μονάδα κόστους διαθέσεως, εἴτε ἐπὶ τοῦ κόστους τῶν κτηθέντων, εἴτε ἐπὶ τῶν ἐσόδων ἐκ πωλήσεων, εὐκόλως προσδιορίζεται διὰ τῶν ἀκολούθων τύπων :

$$x = \frac{100y}{100 - y} \quad \text{καὶ} \quad y = \frac{100x}{100 + x}$$

Ἐνθα x = τὸ ποσοστὸν τοῦ κόστους διαθέσεως ἐπὶ τοῦ κόστους κτήσεως καὶ y = τὸ ποσοστὸν τοῦ κόστους διαθέσεως ἐπὶ τῶν ἐσόδων ἐκ πωλήσεων.

Ὅπως ἐάν τὸ ποσοστὸν τοῦ κόστους διαθέσεως ἐπὶ τοῦ κόστους κτήσεως εἶναι 50

$$y = \frac{100 \cdot 50}{100 + 50} = \frac{5000}{150} = 33,33$$

Ἐάν δὲ τὸ ποσοστὸν τοῦ κόστους διαθέσεως ἐπὶ τῶν ἐσόδων ἐκ πωλήσεων εἶναι 30

$$x = \frac{100 \cdot 30}{100 - 30} = \frac{3000}{70} = 42,85$$

Bl. Fa b r i z i C. : Εἰς Struttura e costi della distribuzione, Milano 1955. Lezioni per analisti di mercato raccolte dal Dott. Luigi Pieraccioni, σελ. 358.

της παρκαμένουν ἀμετάβλητα (¹), πέρων δὲ τῶν σημείων τούτων καὶ ταῦτα μεταβάλλοντα: καθ' ὅσον προστίθενται: νέα ἔξοδα ἀφειλόμενα εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῶν περιουσιακῶν μεγεθῶν.

Οὕτω τὰ σταθερὰ (²) ἔξοδα ὑποδιακρίνονται: εἰς: Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα λόγῳ τῆς φύσεώς των παρκαμένουν **ἐπὶ μακρὸν ἀμετάβλητα** (τόκος ὑποθηκικῶν δανείων, ἀποσβέσεις, ἀσφάλιστρα κ.ο.κ.) καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἂν καὶ θεωροῦνται **κατ' ἀρχὴν σταθερὰ** ἐν τούτοις **δύνανται νὰ ἀναθεωρῶνται καὶ διαρρυθμίζονται** ἐκ μέρους τῆς διοικήσεως τῆς ἐπιχειρήσεως ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καὶ ἐνίοτε εἰς μικρότερα χρονικά διαστήματα.

25. Εἰς τὰ **μεταβλητὰ** περιλαμβάνονται: ἅπαντα τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα τὰ σχέσιον ἔχοντα μὲ τὸν ὄγκον καὶ τὴν ἀξίαν τῶν διενεργουμένων συναλλαγῶν.

Τοιαῦτα ἔξοδα εἶναι: αἱ ἀποζημιώσεις τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀμειβομένου μὲ ποσοστὰ ἐπὶ τῶν πωλήσεων, αἱ φορολογικαὶ ἐπιβαρύνσεις τύπου φόρου κύκλου ἐργασιῶν, τὰ μεταφορικά, οἱ ὄκισμοι *ad valorem*, τὰ τραπεζικὰ ἔξοδα εἰσπράξεως, ὡς καὶ ἕτερα τοιαύτης φύσεως.

Τὰ μεταβλητὰ ἔξοδα εἶναι περισσότερο ἐξατομικευμένα καὶ προσδιορίσιμα προκειμένου περὶ κόστους παραγωγῆς παρὰ περὶ κόστους διαθέσεως. Οὕτω, τὸ κόστος τῆς πρώτης ὕλης τῆς ἐνσωματωμένης εἰς ἐκάστην μονάδα προϊόντος ἀποτελεῖ ἔξοδον ἀναλογικὸν καλῶς καθωρισμένον, ἐνῶ τὰ ἀναλογικὰ ἔξοδα τὰ περιλαμβανόμενα εἰς τὸ κόστος διαθέσεως ἀποδεικνύονται: *in concreto* οὐχὶ ἀναλόγως ἀλλὰ δυσαναλόγως μεταβαλλόμενα.

26. Νεώτεροι ἔρευνα: ὠδήγησαν εἰς τὴν περαιτέρω διάκρισιν τῶν τοιούτων μεταβλητῶν ἐξόδων ἐν σχέσει πρὸς τὴν αἰτίαν τοῦ μεταβλητοῦ τούτων (³).

1) Πλείονα ἐπὶ τῆς διακρίσεως ταύτης τῶν ἐξόδων βλ. ἡμέτερον σύστημα Ο ἰ κ ο ν ο μ ι κ ῆ ς τ ῶ ν ἐ π ι χ ε ι ρ ῆ σ ε ω ν, σελ. 169.

2) Ἡ ἔννοια τοῦ σταθεροῦ κόστους εἶναι λίαν συγκεχυμένη εἰς τὴν παρ' ἡμῖν ἰδιωτικοοικονομικὴν ὀρολογίαν. Ὁ Ι. Χρυσόκηρος: εἰς Βιομηχανικὴν Λογιστικὴν. Ἀθήναι 1956, ἀκολουθῶν ἐν προκειμένῳ τὸν διάσημον Γερμανὸν ἐπιστήμονα M. R. L e h m a n n, παραθέτει τρεῖς ἐννοίας σταθεροῦ κόστους:

α) Τὸ χρονικῶς σταθερὸν κόστος (Fixe Kosten).

β) Τὸ ποσοποδοτικῶς σταθερὸν κόστος (Konstante Kosten), καὶ

γ) Τὸ σταθερὸν, κατὰ δοθεῖσαν παραγγελίαν, κόστος (Feste Kosten).

Τὸ Fixe Kosten σημαίνει κόστος σταθερὸν, ἄσχετον ὅπωςδήποτε πρὸς τὴν ἀπασχόλησιν, ὡς π.χ. εἶναι αἱ ἀποσβέσεις τῶν κτιρίων. Τοῦτο εἶναι ποσοποδοτικῶς συνήθως ἰσχυρῶς φθίνον κόστος. Οὕτω αἱ ἀποσβέσεις τῶν κτιρίων τῆς ἐμπορικῆς ὑπηρεσίας συγγρινόμεναι πρὸς τὴν ποσοτικὴν ἀπόδοσιν τῶν αὐξανόμενων πωλήσεων δεικνύουν ἀντίστοιχον μείωσιν τοῦ κατὰ μονάδα κόστους.

Τὸ Konstante Kosten, ὄν ποσοποδοτικῶς σταθερὸν κόστος, εἶναι χρονικῶς ἀνάλογον κόστος. Π.χ. κόστος ἡμερομισθίων, Φ.Κ.Ε.

Τὸ Feste Kosten εἶναι τμήμα τοῦ ἐκ τῶν παραγγελιῶν ἐξαρτωμένου κόστους ἀπασχολήσεως, ὅπερ ὅμως εἶναι ἀνεξάρτητον τοῦ μεγέθους τῆς παραγγελίας, π.χ. ἐκδοσις τιμολογίων, συναφῆς ἀλληλογραφία, κατάρσεις προσφορῶν κ.ο.κ.

3) Βλ. F a b r i z i C. ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 370 ἐπ.

Ούτω, υπάρχουν έξοδα μεταβλητά τὰ ὁποῖα μεταβάλλονται ἀναλόγως τῶν διαπραγματευομένων ποσοτήτων καὶ ἕτερα ἄτινα μεταβάλλονται: λόγω ἀλλαγῆς τῆς ἀξίας τῶν διαπραγματευομένων ποσοτήτων.

Ἐπὶ παραδείγματι, τὰ έξοδα μεταφορᾶς (χιλιομετρικὸς τόννος), ἢ οἱ δασμοὶ οἱ ἐπιβαλλόμενοι ἐπὶ τῆς φυσικῆς ποσότητος (βάρους ἢ τεμαχίου κλπ.), ἢ τὰ ἡμερομίσθια τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πωλουμένων τεμαχίων κ.ο.κ. εἶναι έξοδα μεταβλητὰ οὐδεμίαν ἔχοντα σχέσιν μὲ τὴν τιμὴν τῶν ἐμπορευμάτων, ἐνῶ αἱ προμήθειαι, αἱ μεσιτεῖαι, ὁ Φ.Κ.Ε. οἱ δασμοὶ ad valorem, τὰ τραπεζικὰ έξοδα κ.ο.κ. εἶναι έξοδα μεταβλητὰ τὰ ὁποῖα σχετίζονται πρὸς τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς ἢ τὴν τιμὴν τῆς πωλήσεως.

Εἶναι καταφανὴς ἀλλὰ καὶ σπουδαιστάτη ἢ σημασία τῆς διακρίσεως ταύτης, διότι: εἰς περίπτωσιν θραχυχρονίου μεταβολῆς τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς, τὰ σταθερὰ έξοδα, ὡς καὶ ἐκ τῶν μεταβλητῶν τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ποσότητα τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων παραμένουν ἀμετάβλητα, ἐνῶ τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ἀξίαν μεταβλητὰ ὑφίστανται μεταβολὰς αἰτινες ἀντανανκλῶν ἐπὶ τοῦ γενικοῦ κόστους. Οὕτω ἡ χρηματοοικονομικὴ διαχείρισις τῆς ἐπιχειρήσεως δύναται: νὰ ἐπηρεάζεται: διαφοροτρόπως, ἀναλόγως τῆς ἐκάστοτε ὑφισταμένης σχέσεως μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων κατηγοριῶν ἐξόδων (*). Τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα ἐπεξηγεῖ τὰ ἀνωτέρω. Ἐστω:

	1η περίπτωσης	2α περίπτωσης	3η περίπτωσης
Ἐξοδα σταθερὰ	70	40	40
Ἐξοδα μεταβλητά:			
α) ἀναλόγως τῆς ποσότητος	20	20	40
β) ἀναλόγως τῆς ἀξίας	10	40	20
Σύνολον κόστους διαθέσεως	100	100	100

Ἡ ἔρευνα τῆς διαφόρου συνθέσεως τοῦ ὡς ἄνω κόστους διαθέσεως καταδεικνύει ἄφ' ἐνὸς μὲν ποῖαι εἶναι: αἱ ἐκάστοτε χρηματοοικονομικαὶ ἐπιβαρύνσεις τῆς ἐπιχειρήσεως ἐν περιπτώσει διακυμάνσεως τῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἐξόδων, ἄφ' ἐτέρου δέ, ποῖα ἢ ἐπίδρασις τούτων ἐπὶ τῶν τιμῶν. Πράγματι, αὐξήσεις τοῦ ποσοστοῦ τῶν σταθερῶν ἐξόδων ἄτινα δὲν δύνανται νὰ καλυφθοῦν διὰ ἀναλόγου αὐξήσεως τῶν ἐσόδων θὰ ἦτο περισσότερο ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ἐπιχείρησιν τῆς 1ης περιπτώσεως παρὰ διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς 2ας ἢ 3ης. Ἀντιθέτως ἢ αὐξήσεις τῶν ἀναλογικῶν ἐξόδων τῶν σχέσιν ἔχόντων μὲ τὰς ποσότητας θὰ ὑπεχρέωνε ἀμέσως τὴν ἐπιχείρησιν τῆς τρίτης κατηγορίας νὰ προβῇ εἰς ἄμεσον καὶ σχετικὴν μεταβολὴν τῶν τιμῶν πωλήσεως τῆς ἢ ἄλλως

1) Ἡ πρώτη περίπτωσης (ὑπεροχὴ σταθερῶν) δύναται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς λιανικὴν ἐπιχείρησιν τροφίμων, ἡ δευτέρα εἰς χονδρικὴν ἐπιχείρησιν πωλοῦσαν δι' ἐνδιαιμέσων ἀμειβομένων διὰ ποσοστῶν ἐπὶ τῆς ἀξίας, ἡ δὲ τρίτη εἰς ἐπιχείρησιν εἰσαγωγῶν ἐπιβαρυνόμενων μὲ δασμούς οὐχὶ κατ' ἀξίαν καὶ μὲ έξοδα (κόμιστρα κλπ.) σχέσιν ἔχοντα μὲ τὰς ποσότητας.

νά υποστῆ τὴν ἐπιδάρουσιν τῶν αἰσθητῶς ἀνωτέρων χρηματοοικονομικῶν θαρῶν.

Ἐν πάσει περιπτώσει, ἡ τοιαύτη διάκρισις ἐπεξηγεῖ τὴν ἀμοιβαίαν σχέσιν μεταξὺ τιμῶν εἰς τὰ διάφορα στάδια τῆς διαθέσεως (ἦτοι τῶν τιμῶν εἰς τὴν παραγωγὴν, εἰς τὴν χονδρικήν πώλησιν, εἰς τὴν λιανικὴν πώλησιν, καὶ τῶν τιμῶν εἰς τὴν κατανάλωσιν), αἵτινες δυνατόν νὰ κινουῦνται κατὰ διάφορον τρόπον ἐκ τοῦ λόγου τῆς διαφόρου συνθέσεως τοῦ κόστους εἰς ἕνα καθεστῶς τῶν ἐπὶ μέρος σταδίων τούτων.

Ἐπίσης δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς μεταθέσεως τῆς διακυμάνσεως ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην τιμὴν δύναται νὰ ποικίλλουν ἀναλόγως πρὸς τὴν διάφορον διάρθρωσιν τοῦ κόστους διαθέσεως.

Κατωτέρω ἐξηγοῦνται καὶ μαθηματικῶς τὰ ὡς ἄνω ἐκτεθέντα (*).

Ἐστω Π = ἡ προσφερομένη ποσότης
 T_λ = λιανικὴ τιμὴ
 T_π = τιμὴ εἰς τὴν παραγωγὴν
 A_κ = $T_\lambda \cdot \Pi$ = ἀντίτιμον προϊόντος εἰς τὴν κατανάλωσιν
 A_π = $T_\pi \cdot \Pi$ = ἀντίτιμον προϊόντος εἰς τὴν παραγωγὴν
 E = σύνολον σταθερῶν ἐξόδων
 α = σύνολον δι' ἐκάστην μονάδα προϊόντος τῶν ἀναλογικῶν ἐξόδων τῶν σχέσιν ἐχόντων μὲ τὴν ποσότητα
 δ = συντελεστὴς ἀναλογικῶν ἐξόδων σχέσιν ἐχόντων μὲ τὴν ἀξίαν (λαμβανομένης ὡς θάσεως τῆς τιμῆς εἰς τὴν παραγωγὴν).

Οὕτω θὰ ἔχωμεν :

$$\Pi \cdot T_\pi + \delta \Pi T_\pi + \alpha \Pi + E = \Pi T_\lambda \text{ καὶ}$$

$$T_\pi = \frac{T_\lambda - \alpha - \frac{E}{\Pi}}{1 + \delta}.$$

Ἡ συναρτήσεσι τῆς T_λ καὶ Π ἔκφρασις τῆς T_π δεικνύει ὅτι αἱ μεταβολαὶ αἰ μεταβολαὶ αἰ σχετικαὶ πρὸς τὰς τιμὰς εἰς τὴν παραγωγὴν δύναται νὰ εἶναι διάφοροι ἀπὸ τὰς μεταβολὰς τῶν τιμῶν τῆς λιανικῆς πωλήσεως κατ' ἀποκλειστικὸν λόγον πρὸς τὰ ἀναλόγως τῶν ποσοτήτων μεταβαλλόμενα ἐξοδα ὡς καὶ πρὸς τὰ σταθερὰ τοιαῦτα (E).

Ἐὰν δὲ ὑποθέσωμεν ὅτι τὰ σταθερὰ : $E=0$ ἢ τείνουσι πρὸς τὸ 0, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει :

$$T_\pi = \frac{T_\lambda - \alpha}{1 + \delta}.$$

Ἐὰν δὲ ἀντιθέτως $\alpha=0$, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει :

1) Βλ. F a b r i z i C. ἔνθ' ἄν., σελ. 372 ἐπ.

$$T_{\pi} = \frac{T_{\lambda} - \frac{E}{\Pi}}{1 + \theta}$$

Κατά συνέπειαν εάν ή ποσότης (Π) αυξάνη ή T_{λ} και τὰ $\frac{E}{\Pi}$ μειούνται.

Δηλαδή εάν τὰ **σταθερά έξοδα υπερέχουν** τών άλλων εις τήν διαχείρισιν επιχειρήσεως τινος, ό τύπος δεικνύει ότι εις δεδομένην διακύμανσιν τής τιμής εις τήν παραγωγήν (T_{π}) αντιστοιχεί μία αναλογική μεταβολή μικρότερα εις τήν λιανικήν τιμήν (T_{λ}), ενώ ή αύξησις τής λιανικής τιμής είναι μεγαλύτερα εάν υπερέχουν τὰ αναλογικά και με τήν τιμήν σχέσιν έχοντα έξοδα.

27. Παραθέτομεν τὸ κάτωθι αριθμητικὸν παράδειγμα διὰ τήν σαφεστέραν ἐρμηνείαν τής μεταβλητότητος τής διαρθρώσεως τοῦ κόστους ἐν σχέσει πρὸς τήν διάφορον σημασίαν τών κατηγοριῶν τών ἐξόδων.

Ἐστω ότι εἶδος τι προσφέρεται εις ποσότητα 1000 τεμαχίων με τιμήν παραγωγῆς 100 και κόστος διαθέσεως 100, ἀλλὰ διαρθρωτικῶς διάφορον, ἀναλόγως τών ἤδη προδιαγραφεισῶν ἀκολουθῶν τριῶν περιπτώσεων :

	1η περίπτωση	2α περίπτωση	3η περίπτωση
α) Σταθερά έξοδα (E)	$\frac{70000}{1000} = 70$	$\frac{40000}{1000} = 40$	$\frac{40000}{1000} = 40$
β) Ἐξοδα μεταβλητὰ σχέσιν έχοντα με τήν ποσότητα (Π)	20	20	40
γ) Ἐξοδα μεταβλητὰ σχέσιν έχοντα με τήν τιμήν παραγωγῆς (T_{π})	$\frac{100 \cdot 10}{100} = 10$	$\frac{100 \cdot 40}{100} = 40$	$\frac{100 \cdot 20}{100} = 20$
Κόστος διαθέσεως	100	100	100
Τιμή παραγωγῆς (T_{π})	100	100	100
Λιανική τιμή	200	200	200

Εἰς τὸ παράδειγμά μας ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐλήφθησαν τρεῖς περιπτώσεις καθ' ἃς ἐν τῇ πρώτῃ υφίσταται ὑπεροχή σταθερῶν δαπανῶν, ἐν τῇ δευτέρᾳ ὑπεροχή τών αναλογικῶν τών σχέσιν έχόντων με τήν ἀξίαν και ἐν τῇ τρίτῃ τών αναλογικῶν τών σχέσιν έχόντων με τήν ποσότητα.

Ἐάν ὑποθέσωμεν ότι ή T_{π} αυξάνει κατὰ 100 % παρατηροῦμεν ότι αἱ συνέπειαι ἐπὶ τής λιανικής τιμής είναι τελείως διάφοροι. Οὕτω :

	1η περίπτωση	2α περίπτωση	3η περίπτωση
Τιμή παραγωγῆς	100	100	100
+ 100 % αύξησις (T_{π})	100	100	100
	200	200	200

+ Κόστος διαθέσεως (ΚΔ)			
α) Σταθερά έξοδα (E)	$\frac{70000}{1000} = 70$	$\frac{40000}{1000} = 40$	$\frac{40000}{1000} = 40$
β) Μεταβλητά ως πρὸς (Π)	20	20	40
γ) Μεταβλητά ως πρὸς (T _π)	$\frac{200 \cdot 10}{100} = 20$	$\frac{200 \cdot 40}{100} = 80$	$\frac{200 \cdot 20}{100} = 40$
Σύνολον κόστους διαθέσεως	<u>110</u>	<u>140</u>	<u>120</u>
Σύνολον (T _π + ΚΔ = T _λ)	310	340	320
Αύξησης ἐπὶ τοῖς % τῆς λιανικῆς τιμῆς (T _λ)	55 %	70 %	60 %

Ὅπως, παρατηρεῖται ὅτι αἱ μεταβολαὶ τῆς λιανικῆς τιμῆς (T_λ) θὰ εἶναι εὐρύτεραι· εἰς ἣν περίπτωσιν προέχουσιν θέσιν κατέχουν τὰ μεταβλητὰ ἔξοδα τὰ σχέσιν ἔχοντα μὲ τὴν ποσότητα ἢ μὲ τὴν ἀξίαν, ἐνῶ ἀντιθέτως αὐταὶ εἶναι περιορισμέναι ὁσάκις ὑπερέχουν τὰ σταθερὰ ἔξοδα.

Ὅταν ἡ αύξησης τῆς τιμῆς εἰς τὴν παραγωγὴν προκαλῆ καὶ ἀντίστοιχον μείωσιν τῆς ζήτησεως—ἐξαρτωμένην ἐκάστοτε ἐκ τῆς ἐλαστικότητος ταύτης—ἢ λιανικὴ τιμὴ ἀξάνει πολὺ αἰσθητότερον ὁσάκις ὑπερέχουν τὰ σταθερὰ ἢ λιανικὴ τιμὴ ἀξάνει πολὺ αἰσθητότερον ὁσάκις ὑπερέχουν τὰ σταθερὰ ἔξοδα. Ὅπως, ἐὰν συνεπέα τῆς αύξήσεως τῆς τιμῆς ἢ προσφερομένη ποσότης μειωθῆ ἀπὸ 1000 εἰς 700 τεμάχια, θὰ ἔχωμεν τὴν κάτωθι εἰκόνα:

	1η περίπτωσης	2α περίπτωσης	3η περίπτωσης
α) Σταθερὰ ἔξοδα (E)	$\frac{70000}{700} = 100$	$\frac{40000}{700} = 57,14$	$\frac{40000}{700} = 57,14$
β) Ἀναλογικὰ ὡς πρὸς (Π.)	20	20	40
γ) Ἀναλογικὰ ὡς πρὸς (T _π)	20	80	40
Σύνολον κόστους διαθέσεως (ΚΔ)	140	157,14	137,14
Αύξησης ἐπὶ τῆς % τῆς (T _λ)	70 %	78,5 %	68,5 %

Τὰ ὡς ἄνω ἀριθμητικὰ ἀποτελέσματα ἐξάγονται ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὑποδειχθέντων μαθηματικῶν τύπων.

Βαθύτεραι οἰκονομικαὶ ἔρευναι ἐπεσήμαναν καὶ τὸν ὑπολογισμόν τῶν διαφόρων ἐλαστικότητων τῆς ζήτησεως (1) εἰς τὰ διάφορα στάδια τῆς διαθέσεως, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως καθορισθοῦν αἱ λειτουργικαὶ σχέσεις μεταξὺ τιμῶν διαμορφουμένων εἰς τὰ διάφορα στάδια.

§ 4. Ἡ ουσχέτις μεταξὺ σταθερῶν καὶ μεταβλητῶν στοιχείων τοῦ κόστους καὶ τὸ «*ν ε κ ρ ὸ ν σ η μ ε ἴ ο ν*» τῆς ἀπασχολήσεως.

28. Αἱ εὐρεταὶ ἐφαρμογαὶ τοῦ «διαγράμματος τῆς ἀποτελεσματικότητος» εἰς τὸν τομέα τῶν ἐξόδων παραγωγῆς τῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως εἶναι ἤδη γνωσταὶ (2).

1) Βλ. Πιν. Χ ρ ι σ τ ο δ ο υ λ ο π ο ὕ λ ο υ : Θεωρητικὴ Πολιτικὴ Οἰκονομία, Ἀθῆναι 1947, σελ. 69 ἐπομ. Κ. Ἀ θ α ν α σ ι ᾶ δ η : Οἰκονομετρία : Ἀθῆναι 1954 σελ. 27.

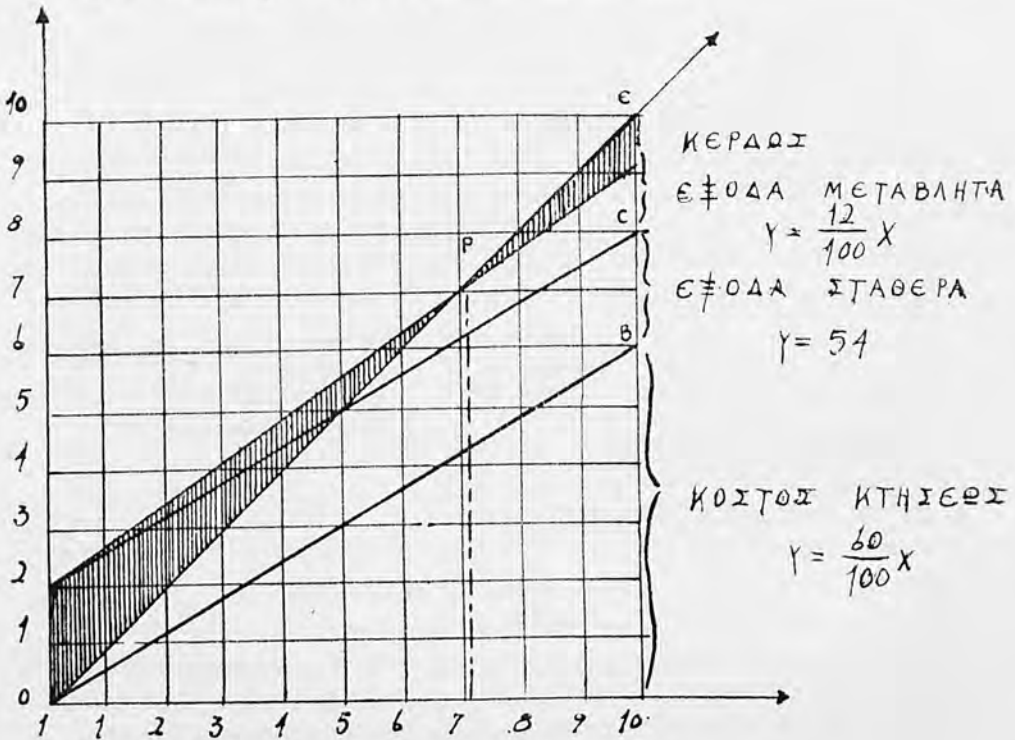
2) Ἀναλυτικῶς περὶ τοῦ «νεκροῦ σημείου τῆς κυκλοφορίας» τόσον εἰς τὰς ἐμπορο-

Εἰς τὸ διάγραμμα τοῦτο ἀπεικονίζονται αἱ ποσότητες τῆς παραγωγῆς (ἐκπεφρασμένα εἰς ἀξίαν ἢ εἰς φυσικὰς μονάδας) ἐν σχέσει πρὸς τὴν πορείαν τῶν ἐξόδων (διηρημένων εἰς σταθερὰ καὶ μεταβλητὰ) καὶ τῶν ἀντιστοιχῶν ἐξόδων.

Αἱ γραμμαὶ τοῦ κόστους καὶ τῶν ἐσόδων συναντῶνται εἰς ἓν δεδομένον σημεῖον τὸ ὁποῖον οἱ Ἄμερικανοὶ ἀποκαλοῦν νεκρὸν ἢ οὐδέτερον σημεῖον (Break-even point), οἱ δὲ Ἴταλοὶ σημεῖον ἀδιαφορίας (punto d'indifferenza). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τὰ ἔσοδα καλύπτουν ἐπακριβῶς τὰ ἐξόδα.

29. Πρὸς πληρεστέραν ἀνάλυσιν παραθέτομεν κατωτέρω ἀριθμητικὸν παράδειγμα, ὡς καὶ ἀντίστοιχον διάγραμμα ἀποτελεσματικότητος.

Ἐστω : P = τὸ νεκρὸν σημεῖον.

X = OA = ὄγκος πωλήσεων καθ' ὃν τὰ ἐξόδα ἰσοῦνται πρὸς τὰ ἔσοδα.

Ἐκ τούτου ἔπεται :

O — P — O₁ = ζώνη ζημιῶν

B — P — B₁ = ζώνη κερδῶν.

βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις ὅσων καὶ εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις παροχῆς ὑπηρεσιῶν, βλέπε ἡμέτερον σύστημα : Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων, Ἀθήναι, 1954 σελ. 176, καὶ Fabrizi, op. cit. σελ. 377 ἐπ.

Ἐστω ἐπίσης ὅτι ὁ λογαριασμός «ἔξοδα-ἔσοδα» τῆς Χ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως ἐμφανίζεται ὡς ἀκολούθως :

<i>Ἔσοδα</i>		
Τιμολογηθεῖσαι πωλήσεις χρήσεως (μείον ἐκπτώσεις)	270	100 %
<i>Ἔξοδα κτήσεως</i>		
Τιμολογηθεῖσαι ἀγοραὶ χρήσεως	150	
+ Ἀποθέματα ἀρχῆς χρήσεως (εἰς τὸ κόστος)	+30	
- Ἀποθέματα τέλους χρήσεως (εἰς τὸ κόστος)	<u>-18</u>	
	<u>162</u>	<u>60 %</u>
	108	40 %
<i>Μείον</i>		
Μεταβλητὰ ἔξοδα	32,4	12 %
Σταθερὰ ἔξοδα	<u>54,0</u>	<u>20 %</u>
Σύνολον ἐξόδων	86,4	32 %
Καθαρὸν κέρδος	21,6	8 %

Ἐὰν οἱ κατωτέρω ἀριθμοὶ ἀπεικονισθοῦν διαγραμματικῶς ⁽¹⁾ ἔχομεν :

x	=	ἀξία ὄγκου πωλήσεων	
y	=	σύνολον ἐξόδων καὶ ἐσόδων	
O — E	=	γραμμὴ ἐσόδων (y = x)	
O — B	=	γραμμὴ ἐξόδων κτήσεως y = $\frac{60}{100} x$	
A — C	=	γραμμὴ σταθερῶν ἐξόδων y = 54 ἐκ. (σταθερὰ)	
		διὰ x = 270 y = $\frac{54}{270} \cdot 270 = \frac{20}{100}$	
A — D	=	γραμμὴ μεταβλητῶν y = $\frac{12}{100} x$	
A — D	=	γραμμὴ συνολικοῦ κόστους y = $\frac{72}{100} x + 20$	
P	=	νεκρὸν σημεῖον	
E — P — D	=	ζώνη κερδῶν	
A — P — O	=	ζώνη ζημιῶν	

30. Μαθηματικῶς θὰ γίνωτο νὰ ἐξευρεθῇ τὸ νεκρὸν σημεῖον διὰ τῆς κάτωθι ἰσότητος :

$$\frac{60}{100} x (\text{κόστος κτήσεως}) + \frac{12}{100} x (\text{μεταβλητὰ ἔξοδα}) + \frac{8}{100} x (\text{κέρδος}) + 20 = 100$$

1) Τὸ ἐν λόγῳ διάγραμμα τῆς ἀποτελεσματικότητος ἐφαρμόζεται ἐπίσης καὶ διὰ τὴν συγκριτικὴν ἐρευναν δύο ἢ περισσοτέρων ἐπιχειρήσεων, αἰτίνες ναι μὲν ἐνδέχεται νὰ ἔχουν τὰ αὐτὰ κέρδη, ἐν τούτοις ὁμως δυνατόν νὰ παρουσιάσουν διάφορον διάρθρωσιν κόστους (εἰς τὴν ἀναλογίαν μεταξὺ σταθερῶν καὶ μεταβλητῶν ἐξόδων) καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ νεκρὸν σημεῖον αὐτῶν νὰ εὐρίσκεται εἰς τελείως διάφορον θέσιν.

Ἐάν δὲ θεωρήσωμεν τὸ κέρδος = 0 , θὰ ἔχωμεν :

$$\frac{72}{100} x = y - 20 \quad , \quad \text{ἐφ' ὅσον δὲ } y = x$$

$$\frac{72}{100} x = x - 20 \quad \text{καὶ} \quad x = 20 \cdot \frac{100}{28} = 71,4 \%$$

Δηλαδή ὁ ὄγκος τῶν πωλήσεων ὅστις ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ **νεκρὸν σημεῖον** ἀνέρχεται εἰς 71,4 %.

Φυσικά, ὡς ἐλέχθη ἤδη ἀνωτέρω, τὸ σύνολον τῶν σταθερῶν ἐξόδων μόνον θεωρητικῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀμετάβλητον δι' ὄγκον πωλήσεων ἀπὸ 0—270 ἐκ. Εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως τοιοῦτον σύνολον ἐξόδων δύναται νὰ μείνῃ ἀμετάβλητον ἐντὸς δεδομένου μόνον ὄγκου, πέραν τοῦ ὁποίου ταῦτα αὐξάνουν, ἢ κάτω τοῦ ὁποίου δύναται ταῦτα νὰ μειωθοῦν.

Η ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ

I. Ὁ Σκοπὸς τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως

31. Ἡ ἀνάλυσις τοῦ κόστους διαθέσεως ὡς συνόλου ἐξόδων ἀπαραιτήτων διὰ τὴν πώλησιν, διανομὴν καὶ εἴσπραξιν τοῦ σχετικοῦ χρηματικοῦ ἐσόδου συνιστᾷ, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ὁδηγὸν διὰ τὴν διοίκησιν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ παρέχει τὰς βάσεις διὰ τὴν ἀναλυτικώτεραν παρακολούθησιν τῆς διαχειρίσεως. Ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις τοῦ κόστους ἐπιτρέπει: νὰ ἐπισημάνωμεν τὴν δραστηριότητα καὶ νὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν συνεχείᾳ τὴν ἀποτελεσματικότητα ἐκάστης λειτουργίας. Ἐκ τῆς ἀναλύσεως ταύτης δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι λειτουργίαι τινὲς εἶναι περισσότερον ἀποδοτικαί, ἄλλαι ἐξαιρετικῶς δαπανηραὶ καὶ ἕτεραί: λίαν ἐπιζήμιοι, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτύχωμεν κέρδη ἐξ ἐνὸς ἐμπορεύματος καὶ νὰ ὑποστώμεν ζημίας ἐκ τῆς πωλήσεως ἐτέρου. Ἐνίοι πελάται: δύναται νὰ παρέχουν παραγγελίας ὑπὸ εὐνοϊκώτερας συνθήκας, ἢ αἱ πωλήσεις μας εἰς δεδομένην περιοχὴν νὰ συνεπάγονται κόστος ὑψηλότερον ἀπὸ μίαν ἄλλην κ.ο.κ. Αἱ ἐν λόγῳ παρατηρήσεις μᾶς ὁδηγοῦν εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ δυνατοῦ ὕψους τῆς ἐκάστοτε προσόδου δεδομένων πράξεων, ἀναλόγως τῶν διαφόρων χαρακτηριστικῶν γνωρισμάτων τῶν πωλήσεων.

Ἡ ἀνάλυσις τοῦ κόστους βθεν **σκοπὸν ἔχει νὰ ἐλέγξῃ** τὴν διαχείρισιν τῆς ἐμπορικῆς λειτουργίας, ἐπιτρέπουσα τὴν ἐξατομίκευσιν καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν ἀσθενῶν σημείων ὀργανώσεως τῆς διαθέσεως καὶ παρέχουσα τὴν δυνατότητα τοῦ καλυτέρου προσανατολισμοῦ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν περιοχῶν τῶν πωλήσεων, εἰς τὴν ἐμπορίαν τῶν πλέον προσοδοφόρων εἰδῶν, εἰς τὴν πρόκρισιν τῶν ἐπωφελεστέρων ὁδῶν διοχετεύσεως καὶ μεθόδων πωλήσεως, τὴν ἐξεύρεσιν τῶν ἀποδοτικωτέρων πελατῶν κ.τ.τ.

Ἐπι πλέον, ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις ἀποβλέπει: εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ χρησίμους ὠρισμένους **δείκτας**, μέσῳ τῶν ὁποίων συγκρίνεται ἢ καθαρὰ ἀποτελεσματικότης τῶν ἐπὶ μέρους πράξεων καὶ ἐπιδιώκεται ἡ μείωσις τοῦ πραγματοποιημένου κόστους πρὸς ὄφελος τῆς συνολικῆς ἐπιχειρηματικῆς ἀποδοτικότητος, εἰδικῶς δὲ τῆς δυνατότητος μειώσεως τῶν τιμῶν πωλήσεως τόσο πρὸς αὔξησιν τῶν συνολικῶς διατιθεμένων ποσοτήτων ὅσον καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῶν τελικῶν καταναλωτῶν.

Γενικώτατα, παρατηρεῖται: ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέ-

σεως συνίσταται εις τὸν καθορισμὸν τῶν δάσεων ἐφ' ὧν ἡ ἀστηριχθῆ ἢ ἐν-
συνείδητος καὶ ὀρθὴ πολιτικὴ τοῦ κόστους διαθέσεως.

32. Διὰ τὸ κόστος διαθέσεως δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ αὔξησης ὠρισμένων
σταθερῶν ἐξόδων (π. χ. διαφημίσεων κλπ.) πιθανότητα μόνον παρέχει ὅτι
ἡ ὁδηγήσει εἰς τὴν αὔξησην τοῦ ὄγκου τῶν πωλήσεων. Ἐνῶ εἰς τὴν λειτουρ-
γίαν τῆς παραγωγῆς ἡ αὔξησης τοῦ ὄγκου τῆς παραγωγῆς συνεπάγεται συνή-
θως μείωσιν τοῦ κατὰ μονάδα κόστους διὰ τῆς ἐπιπτώσεως τῶν σταθερῶν
ἐξόδων εἰς μείζονα παραγωγικὴν ἐπιφάνειαν. Δὲν συμβαίνει: τὸ ἴδιον μὲ τὸ
κατὰ μονάδα κόστος διαθέσεως διὰ τῆς συσχετίσεως τῶν σταθερῶν ἐξόδων
διαθέσεως πρὸς τὸν ὄγκον τῶν πωλήσεων, διότι ὁ ὄγκος τῶν πωλήσεων κα-
θορίζεται: ἐκ τῆς ἀγορᾶς καὶ οὐχὶ ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἐξ ἄλλου ἡ πολιτικὴ τοῦ κόστους διαθέσεως δὲν κατατείνει εἰς τὴν μείωσιν
ὠρισμένων ἐξόδων διαθέσεως, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου εἶναι δυνατὸν νὰ
ὁδηγηθῶμεν εἰς ἀντισοικονομικὰ ἀποτελέσματα, ἴδια ὅταν ὁ ὄγκος τῶν πωλή-
σεων ἤθελε μειωθῆ ἀντιστοίχως, ὅποτε κατὰ τελευταίαν ἀνάλυσιν ἡ ὁδηγού-
μεθα εἰς αὔξησην τοῦ κατὰ μονάδα κόστους διαθέσεως.

Τὰ ἐξόδα τὰ συνιστῶντα τὸ κόστος διαθέσεως ἡ ἀπρέπη νὰ ἐκτιμῶνται ἐν
σχέσει πρὸς τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ὑπαρχουσῶν λειτουργιῶν εἰς τρό-
πον ὥστε νὰ φθάνωμεν εἰς τὸ ἀνώτατον δυνατὸν ὄριον μειώσεως τῶν κατὰ
μονάδα ἐπιβαρύνσεων χωρὶς ὅμως νὰ μειοῦται ἡ λειτουργικὴ ὀρθολογικότης
τῶν ὑπηρεσιῶν διαθέσεως.

Πρόκειται: δηλαδὴ ἐνταῦθα περὶ **ποιοτικῆς** καὶ οὐχὶ **ποσοτικῆς** παρακολου-
θήσεως τῶν ἐξόδων διαθέσεως.

33. Ἡ ἐπιχειρήσις διὰ νὰ προβῆ εἰς τὴν τοιαύτην παρακολούθησιν ὀφείλει: νὰ
ἐρευνήσῃ τὰς ἐν γένει συνθήκας τῆς ἀγορᾶς ἐν δεδομένῃ στιγμῇ, δάσει δὲ
τούτων νὰ διαγράψῃ τὴν ὑπ' αὐτῆς ἀκολουθητέαν πολιτικὴν.

Ἐἰδικώτερον ἡ ἀπρέπη: νὰ ἐρευνήσῃ:

- α) Ποῖα προϊόντα ἐπιθυμεῖ νὰ πωλήσῃ καὶ εἰς ποίας τιμὰς.
- β) Ποίας περιοχὰς πωλήσεως ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξυπηρετήσῃ.
- γ) Μέσω ποίων ὁδῶν ἐπιθυμεῖ νὰ διοχετεύσῃ τὰ εἶδη τῆς εἰς τὴν ἀγοράν.
- δ) Ποῖον μέγεθος παραγγελιῶν ἡ ἀπρέπη: νὰ προτιμήσῃ.
- ε) Εἰς ποίας κατηγορίας πελατῶν ἡ ἀπρέπη: νὰ πωλή.

Αἱ ἐπιχειρήσεις αἵτινες ἐπέτυχον οὐσιώδεις μειώσεις τοῦ κόστους διαθέσεως
τῶν μετῆλθον δύο κυρίως τρόπους:

1) Ἐἴτε προέβησαν εἰς τὴν **δυναμικὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀγορᾶς**: κατὰ περι-
οχὰς, κατὰ προϊόντα, κατὰ κατηγορίας πελατῶν κ.ο.κ. εἰς τρόπον ὥστε νὰ
κατευθύνουν τὰς δυνάμεις τῆς πωλήσεως καὶ νὰ ἀξιοποιήσουν τὴν ἀποτε-
λεσματικῶς.

2) Ἐἴτε διενήργησαν **εὐρυτάτην ἀνάλυσιν τῶν ἐξόδων διαθέσεως τῶν διὰ**
νὰ ἐπισημάνουν τὰς δυσμενεῖς πωλήσεις καὶ τὰς αἰτίας τῶν ζημιῶν καὶ νὰ

ἀναζητήσουν ὁδοὺς καὶ μέσα κατ'ἀλλήλα ὅπως καταστήσουν τὰς πωλήσεις ὀλοὺν καὶ περισσότερον ἀποδοτικές.

Ἡ πρώτη — ἐξωτερική ὡς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν — διαδικασίᾳ ἀφορᾷ οὐσιωδῶς τὰς ἐρεῦνας τὰς διενεργουμένας διὰ τῆς δειγματοληψίας τῆς ἀγοῆς, ἢ δευτέρα — ἐσωτερική ὡς πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν διαδικασίᾳ — ἀφορᾷ τὴν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν τῶν ἐξόδων καὶ ἀποτελεῖ ἀντικείμενον τῆς περαιτέρω ἐρεῦνης.

II. Ἡ τεχνική τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως

34. Ἡ τεχνική τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως, ἀναλόγως τῶν ἐκάστοτε ἐπιδιωκομένων σκοπῶν, παρουσιάζει ἀξιολόγους διαφοράς.

Δύνανται νὰ ὑπάρξωσι τρεῖς διάφοροι τύποι ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως ἀναλόγως τοῦ διαφόρου σκοποῦ εἰς ὃν κατατείνει ἡ ἔρευνα καὶ τοῦ διαφόρου βαθμοῦ ἀκριθείας τὸν ὅποιον αὕτη ἐπιδιώκει μέσῳ τῆς διαδικασίας τῆς ἀναλύσεως. Οἱ τύποι οὗτοι εἶναι :

α) Ἡ ἀνάλυσις κατ' εἶδος ἐξόδου (1)

Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ἀναλυτικῆς κατ' εἶδος ἐξετάσεως ὄλων τῶν ἐξόδων τῶν ἀφορώντων τὴν διάθεσιν, χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν κριτήρια εἰδικωτέρας λειτουργικῆς ταξινομήσεως τῶν ἐξόδων τούτων. Ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις ἀποσκοπεῖ νὰ γνωρίσῃ τὸ συνολικὸν κόστος διαθέσεως ἐν σχέσει πρὸς τὸ μικτὸν κέρδος τὸ πραγματοποιούμενον ἐκ τῶν πωλήσεων, χρησιμεύει δὲ διὰ συγκρίσεις μεταξὺ ἐπιχειρήσεων. Ἡ ὡς ἄνω ἀνάλυσις θεωρεῖ τὰς διαφόρους ομάδας τῶν ἐξόδων ἀναλόγως αὐτοῦ τούτου τοῦ εἶδους των, δηλαδή : εἰς ἐξόδα ἡμερομισθίων, ἐξόδα διαφημίσεως, ἐξόδα μεταφορῶν, ἐξόδα φόρων κλπ., ἀτινα συγκεντροῦνται ἀπὸ τοὺς ἀντιστοίχους κατ' εἶδος ἐξόδων λογαριασμοὺς τοῦ λογιστηρίου.

β) Ἡ ἀνάλυσις κατὰ λειτουργίας (2)

35. Ἡ ἀνάλυσις αὕτη συνίσταται εἰς τὴν ὁμαδοποίησιν τῶν ἐξόδων ἀναλόγως πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους λειτουργίας τῆς διαθέσεως, δηλαδή : κατὰ λειτουργίαν ἐναποθηκεύσεως, διαφημίσεως καὶ προωθήσεως τῶν πωλήσεων, παραδόσεων, παροχῆς καὶ εἰσπράξεως πιστώσεων, χρηματοδοτήσεων κλπ.

Αἱ ὡς ἄνω λειτουργίαι φυσικὰ δύνανται νὰ ὑποαναλύωνται εἰς ἑτέρας περισσότερον ἀναλυτικὰς πράξεις καὶ ἐνεργείας.

Ἡ λειτουργικὴ ἀνάλυσις προαπαιτεῖ τὸν καθορισμὸν τῶν βασικῶν λειτουργικῶν διαθέσεως τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ ἐξατομίκευσιν τῶν ἐξόδων τῶν ἀναγομένων εἰς μίαν ἐκάστην ἐκ τούτων.

Βάσει τῶν ἀνωτέρω καθιεροῦται μία μονὰς μετρήσεως δι' ἐκάστην λειτουργίαν ἢ λειτουργικὴν ὑπηρεσίαν καὶ τέλος τὸ συνολικὸν κόστος κάθε πράξεως

1), 2) Ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων ἡσυχολήθημεν ἄνωτέρω εἰς τὰς : «διακρίσεις τοῦ κόστους διαθέσεως».

ὕποναλύεται βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μονάδων τῆς διεξαγομένης λειτουργίας εἰς τρόπον ὥστε νὰ προσδιορισθοῦν τὰ λειτουργικὰ ἔξοδα κατὰ μονάδα.

Ἡ ἀνάλυσις τοῦ κόστους κατὰ λειτουργία εἶναι εἰδικῆς χρησιμότητος ὡς μέσον ἐλέγχου, καί ὅταν ἀκόμη αἱ ἐπὶ μέρους λειτουργία εἶναι σαφῶς διακεκριμένα με καλῶς καθωρισμένας εὐθύνας.

Ἡ γνῶσις φερ' εἰπεῖν τῶν κατὰ μονάδα ἐξόδων standard καὶ τῶν ἐν συνεχείᾳ πραγματοποιουμένων τοιούτων ὁδηγεῖ εἰς συνεχῆ καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐποπτεῖαν τῆς ἐν γένει διαχειρίσεως.

γ) Ἡ ἀνάλυσις κατὰ φορεῖς, ἤτοι κατὰ στοιχεῖα καὶ παράγοντας πωλήσεως

36. Ἐνταῦθα ἡ ἀνάλυσις ἀποβλέπει εἰς τὴν ὑποδιαίρεσιν καὶ ἐπίπτωσιν τῶν ἐξόδων κατὰ διάφορα στοιχεῖα καὶ παράγοντας πωλήσεων.

Θεωροῦνται δὲ ὡς παράγοντες ἢ στοιχεῖα πωλήσεως τὰ ἀκόλουθα :

- 1) Αἱ περιοχαὶ ἢ περιφέρειαι πωλήσεως.
- 2) Τὰ προϊόντα ἢ αἱ ομάδες προϊόντων.
- 3) Αἱ ὁδοὶ διοχετεύσεως (Channels—canali) τῶν προϊόντων εἰς τὴν ἀγοράν.
- 4) Οἱ πελάται ἀγορασταί.
- 5) Τὸ μέγεθος τῶν παραγγελιῶν.
- 6) Ἄτερα στοιχεῖα καὶ παράγοντες πωλήσεων.

Εἰς τὸ ἀνωτέρω τρίπτυχον τῆς τεχνικῆς τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως, ὅπως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἡ δάσει στοιχείων καὶ παραγόντων πωλήσεως ἀνάλυσις τούτου.

Ὅστω ἐν τοῖς κατωτέρω ἀναπτύσσομεν λεπτομερέστατα τὴν ἀποψιν ταύτην τῆς τεχνικῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως, δοθέντος ὅτι ἐπὶ τῶν δύο πρώτων ἀπόψεων ἡσχολήθημεν ἤδη εἰς τὰ προηγούμενα.

Ἐπίσης ὁμοῦ μετὰ τῆς ταιαύτης ἀναλύσεως ἐρευνῶμεν τὴν τεχνικὴν τῆς κατανομῆς τῶν κατ' εἶδος ἐξόδων διαθέσεως εἰς τοὺς διαφόρους φορεῖς τοῦ κόστους διαθέσεως.

Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΦΟΡΕΙΣ (1)

I. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ περιφερείας πωλήσεως

37. Τὸ κατὰ περιοχὰς ἢ περιφερείας πωλήσεως κόστος διαθέσεως ἐνδιαφέρει κυρίως τὰς παραγωγικὰς καὶ χονδρεμπορικὰς ἐπιχειρήσεις αἵτινες ὄρουν εἰς εὐρείας περιοχὰς. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀπασχολεῖ καὶ τοὺς λιανοπωλητὰς μόνον ὅταν οὗτοι διαθέτουν μεγάλον ἀριθμὸν καταστημάτων πωλήσεως εἰς διαφόρους ζώνας πωλήσεως.

Ἐν προκειμένῳ ἐλέγχονται τὰ συνολικὰ ἔξοδα τὰ ἐπιβαρύνοντα μίαν ἐκάστην περιοχὴν πωλήσεως, εἰς τρόπον ὥστε αἱ πωλήσεις νὰ κατευθύνωνται τελικῶς εἰς περιφερείας ἐκ τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνονται μεγαλύτερα κέρδη, ἢ νὰ ἐξατομικεύονται τὰ αἴτια τὰ ὁποῖα καθιστοῦν ἀντιοικονομικὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀποκλειστέαν τὴν ἐμπορίαν ὠρισμένων προϊόντων εἰς δεδομένας περιοχὰς.

Πέραν τούτων ἐπιδιώκεται νὰ καθορισθοῦν ἅπαντα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἔχουν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κόστους διαθέσεως ἀναλόγως τῆς περιοχῆς. Δηλαδή ἐνταῦθα δὲν ἀρκούμεθα εἰς τὴν κατὰ περιοχὴν ἐξεύρεσιν τοῦ μικτοῦ κέρδους ἀλλὰ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ καθαροῦ τοιούτου, ὅπερ τελικῶς ἐπιτρέπει νὰ προκρίνωμεν ποῖα ἐκ τῶν ἐν λόγῳ περιοχῶν τυγχάνει συμφερωτέρω διὰ τὸν ἐντοπισμὸν τῆς ἐμπορικῆς μας δραστηριότητος.

38. Ὡς *περιοχὴ ἢ ζώνη πωλήσεως* νοεῖται εἰς γεωγραφικὸς τομεὺς ὅστις δὲν ταυτίζεται ὑποχρεωτικῶς μὲ τὰς διοικητικὰς ὑποδιαιρέσεις τῆς χώρας (νομοί, δῆμοι, κοινότητες κλπ.). Πρόκειται περὶ καθαρῶς ἐμπορικῶν τομέων ἐκάστης ἐπιχειρήσεως οἵτινες δὲν δύνανται νὰ καθορισθοῦν κατὰ τρόπον ἀπόλυτον, ἀλλὰ θὰ πρέπη νὰ ἐκλέγωνται ἐκάστοτε ἀναλόγως τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ὀργανώσεως, τοῦ εὗρους τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν προκαθορισθέντων σκοπῶν τῆς κοστολογήσεως.

1) Βλ. J. Brooks Heckert καὶ Robert B. Miner: *Distribution Costs*, N. York, 1953. Longman D. R., *Distribution Cost Analysis*, Harper & Bros, N. Y. 1935, Crisp D. R., *How to Reduce Distribution Costs*, Funk & Wagnalis N. Y. 1948, Cullinton J. W., *The Management of Marketing Costs*, Harvard Un. Press, Boston 1948 καὶ ἕτερα ἄτινα μνημονεύονται εἰς τὴν γενικὴν βιβλιογραφίαν.

39. Τὸ εὔρος τῆς *περιφερειακῆς μονάδος ἢ μονάδος περιοχῆς* δὲν πρέπει νὰ εἶναι τοπικῶς ἐκτεταμένον, ὥστε νὰ ἀποφεύγωνται συμψηφισμοὶ μεταξύ ὑψηλῶν καὶ χαμηλῶν δαπανῶν μερικωτέρων τοπικῶν ἀγορῶν περιλαμβανομένων εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐμφάνισις τῶν πραγματικῶν συνθηκῶν. Τὸ εὔρος τῶν περιοχῶν πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται φυσικῶς πρὸς τὰς πωλήσεις ὡς καὶ πρὸς τὸ ἐκάστοτε ἀκολουθούμενον σύστημα ἀναλύσεως τοῦ κόστους. Διότι ὅσον διευρύνεται ἡ μονὰς τῆς περιοχῆς τόσο τὰ ἄμεσα ἐξόδα αὐξάνουν ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔμμεσα τοιαῦτα. Οὕτω, ἐὰν ἡ περιοχὴ εἶναι λίαν εὐρεία τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι μικρᾶς ἀξίας, καθ' ὅσον δὲν θὰ δύναται νὰ γίνῃ σύγκρισις μεταξύ προσπαθείας καὶ ἀποτελέσματος κατὰ συγκεκριμέναις τοπικᾶς ἀγορᾶς.

Ἐπίσης ἐὰν ἡ περιοχὴ εἶναι λίαν περιωρισμένη τοπικῶς θὰ ἐμφανίζεται δξύτατον τὸ πρόβλημα τῆς κατανομῆς τῶν ἐμμέσων ἐξόδων, ἢ ἐπίλυσις τοῦ ὁποῦ, ὡς γνωστόν, τυγχάνει δυσχερῆς, τὰ δὲ ἀποτελέσματα ἐν πολλοῖς ἀθιγαίρετα καὶ ὡς ἐκ τούτου λίαν ἀμφιβόλου ἀξίας.

Τούτων ἕνεκα ἡ κατὰ περιφερείας ἐκλεγομένη μονὰς ὀφείλει νὰ ἐκφράζῃ τὰς δυνατότητας πωλήσεων, νὰ ἐκλέγεται δὲ κατὰ τρόπον ὥστε νὰ παρέχῃ ποσοτικὰ καὶ ποιοτικὰ στοιχεῖα τῆς ἀγορᾶς διὰ τὴν κοστολόγησιν.

Κατωτέρω προβαίνομεν εἰς τὴν κατὰ περιοχὰς κατανομήν τῶν στοιχείων τοῦ κόστους διαθέσεως.

40. Τὰ ἐξόδα (ἄμεσα, ἡμιἄμεσα, ἔμμεσα) τὰ ὁποῖα συνιστοῦν τὸ κατὰ περιοχὴν κόστος διαθέσεως συνοψίζονται εἰς τὰς κάτωθι βασικὰς κατηγορίας :

Ἐξόδα πωλήσεως κατὰ περιοχὴν.

- » διαφημίσεως καὶ προωθήσεως τῶν πωλήσεων κατὰ περιοχὴν.
- » μεταφορᾶς κατὰ περιοχὴν.
- » ἀποθηκεύσεως καὶ προωθήσεως τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὴν περιοχὴν.
- » παρεχομένων πιστώσεων ὡς καὶ εἰσπράξεως ἀπαιτήσεων κατὰ περιοχὴν.
- » χρηματοοικονομικὰ κατὰ περιοχὴν.
- » γενικὰ διαθέσεως κατὰ περιοχὴν.

41. α) **Κατανομή τῶν ἐξόδων πωλήσεως κατὰ περιοχὴν.**

Ὡς ἄμεσα—ἤτοι ἀμέσως καταλογιζόμενα εἰς τὸ κόστος τῆς περιοχῆς—θεωροῦνται :

1. Ἡ μισθοδοσία ἐργατῶν, ὑπαλλήλων, ἐποπτῶν κλπ. ὡς καὶ αἱ ἐν γένει δαπάναι γραφείων ἐκάστης περιοχῆς.
2. Αἱ προμήθειαι εἰς πράκτορας, μεσίτας καὶ ἐν γένει μεσολαδοῦντας ἐκάστης περιοχῆς.
3. Αἱ πάσης φύσεως ἀσφάλειαι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ κεφαλαίου ἢ τῆς ἐργασίας τῶν καθ' ἕκαστα περιοχῶν.

4. Αί πάσης φύσεως εισφοραί, τὰ τέλη, ἢ αἱ ἐν γένει τοπικαὶ φορολογικαί, δημοτικαὶ κλπ. ἐπιβαρύνσεις.

Ὡς ἡμίμεσα λογίζονται κυρίως :

Οἱ μισθοὶ καὶ αἱ δαπάναι ταξιδίων εἰδικῶν πωλητῶν ἢ ἐπιθεωρητῶν ἀποστελλομένων ἐκ τῆς κεντρικῆς διευθύνσεως. Τὰ ἔξοδα ταῦτα κατανέμονται κατὰ περιοχὴν εἴτε θάσει τοῦ ἀναλωθέντος χρόνου ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω εἰς ἐκάστην ἐκ τούτων, εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πελατῶν ἐκάστης περιφέρειας, εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κανονικῶν πωλητῶν μιᾶς ἐκάστης ἐκ τούτων, εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκέψεων τῶν ἀνωτέρω εἰς μίαν ἐκάστην τῶν ὡς ἄνω περιοχῶν κ.ο.κ.

Ὡς ἔμμεσα χαρακτηρίζονται :

1. Οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἐν γένει ἔξοδα τῶν ὑπευθύνων διὰ τὰς γενικὰς πωλήσεις τῆς ἐπιχειρήσεως. Τὸ ἐν λόγῳ ἔξοδον κατανέμεται τοπικῶς θάσει τοῦ ἀναλωθέντος χρόνου ὡς καὶ τῆς καταβληθείσης προσπάθειας τοῦ ἀνωτέρω προσωπικοῦ διὰ τὴν παρακολούθησιν καὶ κατεύθυνσιν τῶν κατὰ περιοχὴν πωλήσεων. Ἐὰν δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ μέτρησις τοῦ χρόνου τοῦ ἀφιερωθέντος ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων δι' ἐκάστην περιοχὴν, χρησιμοποιοῦνται ἕτεροι θάσεις κατανομῆς, ὡς ὁ ἀριθμὸς τῶν παραγγελιῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν πελατῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν πωλητῶν κατὰ περιοχὴν κ.ο.κ.

2. Τὰ ἔξοδα μετεκπαιδεύσεως τοῦ προσωπικοῦ πωλήσεων. Ταῦτα δύνανται νὰ κατανεμηθῶν κατὰ περιοχὰς θάσει τῆς κερδοφόρου ἱκανότητος μιᾶς ἐκάστης τούτων.

3. Τὰ ἔξοδα τοῦ Κεντρικοῦ, ἤτοι ἐνοίκια, τηλεφωνικά, τηλεγραφικά κλπ. Τὰ ἐν λόγῳ ἔξοδα συνήθως κατανέμονται εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παραγγελιῶν κατὰ περιοχὰς, εἴτε θάσει τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τούτων, εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τόπους πωλητῶν.

42. 6) Κατανομή τῶν ἐξόδων διαφημίσεως καὶ προωθήσεως τῶν πωλήσεων κατὰ περιοχὴν.

Καὶ τὰ ἔξοδα ταῦτα διακρίνονται ἐπίσης εἰς ἄμεσα, ἡμίμεσα καὶ ἔμμεσα.

Ἄμεσα. Ὡς τοιαῦτα συνήθως θεωροῦνται :

1. Οἱ μισθοὶ ὑπαλλήλων, προϊσταμένων καὶ ἐποπτῶν ὡς καὶ τὰ ἐν γένει ἔξοδα περιφερειακῶν γραφείων διαφημίσεως. Ἐπίσης εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην περιλαμβάνονται οἱ μισθοὶ καὶ ἐν γένει τὰ ἔξοδα τὰ πραγματοποιούμενα διὰ τοπικὰς ἐπιδείξεις τῶν εἰδῶν.

2. Τὰ ἔξοδα καταχωρίσεως διαφημίσεων εἰς τοπικὰς ἐφημερίδας ὡς καὶ πᾶν ἕτερον ἔξοδον διαφημίσεως, διαφωτίσεως ἢ προπαγάνδας διενεργούμενον τοπικῶς καὶ ἀφορῶν τὴν ὑπ' ὄψιν περιοχὴν.

3. Εἰσφοραὶ, τέλη καὶ φόροι καταβαλλόμενοι τοπικῶς διὰ τὴν διενέργειαν τῆς διαφημίσεως.

Ἡμίμεσα καὶ ἔμμεσα.

Τὰ ἔξοδα διαφημίσεως τὰ ὅποια δὲν δύνανται νὰ ἐπιβαρύνουν ἀπ' εὐθείας

τὰς περιφερείας εἶναι συνήθως :

1. Οἱ μισθοὶ ὑπαλλήλων, προϊσταμένων, ἐποπτῶν τοῦ κεντρικοῦ διαφημιστικοῦ γραφείου τῆς ἐπιχειρήσεως.

2. Τὰ γενικά ἔξοδα τοῦ κεντρικοῦ διαφημιστικοῦ γραφείου, ὡς εἶναι τὸ ἀναλογοῦν ἐνοίκιον, ἡ θέρμανσις, ὁ φωτισμός, ἡ συντήρησις, τὰ τηλεφωνικά, τὰ τηλεγραφικά κλπ.

3. Αἱ δαπάναι ταξειδίων ἐπιθεωρητῶν διαφημίσεως.

4. Δαπάναι μέσων διαφημίσεως, ἤτοι καταχωρήσεις εἰς ἔφημερίδας, ραδιοφωνικὰ ἐκπομπὰ, ἐκπομπὰ τηλεθέσεως, ἔξοδα τυχόν διαφημιστικῶν ραδιοφωνικῶν διαγωνισμῶν, ὕλικά ἐν γένει τοῦ γραφείου διαφημίσεων, κ.ο.κ. Τὰ ὡς ἄνω ἔξοδα ὀφείλουν κατ' ἀρχὴν νὰ κατανεμηθοῦν μεταξύ τῶν σταδίων δι' ὧν διέρχεται ἡ διαφημιστικὴ ἐργασία, ἤτοι: τῆς μελέτης καὶ προετοιμασίας τῆς διαφήμισεως, τῆς παραγωγῆς τοῦ διαφημιστικοῦ ὕλικου, ὡς καὶ τῆς ἐποπτείας τῆς κατὰ περιφέρειαν ἀποτελεσματικότητος τῶν καθ' ἕκαστον προταθέντων διαφημιστικῶν μέσων.

Βεβαίως, αἱ ἀνωτέρω ἀναλύσεις διενεργοῦνται μόνον ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιχείρησις διαθέτει ἰδίαν διαφημιστικὴν ὀργάνωσιν, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι εἰς πλείστας περιπτώσεις αἱ ἐργασίαι αὐταὶ ἀνατίθενται εἰς εἰδικὰ πρὸς τοῦτο διαφημιστικὰς ἐπιχειρήσεις. Εἰς τὴν τελευταίαν περίπτωσιν δὲν ἐμφανίζεται ἡ τοιαύτη διάκρισις τῶν ὡς ἄνω ἔξόδων, ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις ὑποβάλλεται εἰς ἓν συνολικὸν ἔξοδον καταβαλλόμενον διὰ τὴν διενέργειαν τῆς διαφήμισεως.

Ἄπαξ ὑπολογισθοῦν αἱ ὡς ἄνω δαπάναι δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν εἰς τὰς διαφόρους περιφερείας βάσει τῶν κάτωθι κριτηρίων :

Τὰ ἐν γένει ἔξοδα διοικήσεως τοῦ κεντρικοῦ τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς διαφήμισεως (ἤτοι 1, 2, καὶ 3 ἐκ τῶν ἀνωτέρω) δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν μεταξύ τῶν περιοχῶν, εἴτε βάσει τοῦ πραγματοποιουμένου εἰς ἐκάστην περιοχὴν κύκλου ἐργασιῶν, εἴτε βάσει τῆς προϋπολογιζομένης ζητήσεως μιᾶς ἐκάστης περιοχῆς.

Διὰ τὰ λοιπὰ ἔξοδα δύνανται νὰ ἰσχύσουν ἕτερα κριτήρια.

Τὰ ἔξοδα φέρ' εἰπεῖν τῶν διαφημιστικῶν διαγωνισμῶν δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν βάσει τῶν ληφθεισῶν ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους περιοχῶν ἀπαντήσεων. Τὰ ἔξοδα ραδιοφώνου, τηλεθέσεως, τύπου κλπ. βάσει τῆς κατὰ περιοχὴν παρατηρηθείσης ἀγοραστικῆς δραστηριότητος τοῦ κοινοῦ κ.ο.κ.

Εἶδη τινὰ διαφήμισεως, ὡς εἶναι ἐπὶ παραδείγματι αἱ διενεργούμεναι διὰ τὴν αὐξησιν τοῦ κύρους τῆς ἐπιχειρήσεως ἐν τῇ ἀγορᾷ, πιθανὸν νὰ μὴν ἔχωσι σχέσιν πρὸς οἰανδήποτε περιοχὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου ὀφείλουν νὰ χαρακτηρίζονται ὡς καθαρῶς ἔμμεσα ἔξοδα.

Εἰς τοιαῦτα ἔξοδα ὑποβάλλονται συνήθως αἱ μεγάλης ἐκτάσεως ἐπιχειρήσεις, συνίστανται δὲ ταῦτα εἰς τὴν διενέργειαν ἐντυπωσιακῶν ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, ἐκτέλεσιν εἰδικῶν ραδιοφωνικῶν μουσικῶν ἐκπομπῶν, συμμετοχῆν εἰς ἐκθέσεις κλπ.

Ὁ ἐπιτυχέστερος τρόπος κατανομῆς τῶν τοιούτων ἐξόδων κατὰ περιφερείας εἶναι ἢ ἐπιβάρυνσις ἐκάστης περιοχῆς ἀναλόγως τῆς μέσης ἀγοραστικῆς ἱκανότητος ταύτης.

43. γ) **Κατανομή τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς κατὰ περιοχὴν.**

Ἄμμεσα. Ταῦτα περιλαμβάνουν :

1. Τὴν μισθοδοσίαν τῶν ὁδηγῶν καὶ τοῦ ἐν γένει βοηθητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἀπασχολουμένου εἰς μεταφορὰς εἰδῶν δι' ἰδίων μέσων ἐντὸς τῆς περιοχῆς, ἢ τὰ καταβαλλόμενα πρὸς τρίτους κόμιστρα, διὰ τὴν μεταφορὰν εἰδῶν ἐντὸς τῆς περιοχῆς, ἐφ' ὅσον ἢ ἐπιχειρήσεις μισθῶν, ξένα μέσα.

2. Τὰ καύσιμα, αἱ ἀποσβέσεις, αἱ συντηρήσεις, οἱ φόροι, αἱ ἀσφάλειαι κλπ. τῶν ἐντὸς τῆς περιοχῆς κινουμένων μεταφορικῶν μέσων.

3. Τὰ ἐξοδα μεταφορᾶς εἰδῶν ἐκ τοῦ κέντρου πρὸς ὠρισμένην περιοχὴν ὡς καὶ τῶν ἐπιστρεφομένων κενῶν συσκευασιῶν τούτων.

4. Τὰ πάσης φύσεως ἐξοδα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ τυχόν ὑπάρχοντος γραφείου κινήσεως κατὰ περιοχὴν.

Ἡμίμμεσα καὶ ἄμμεσα στοιχεῖα κόστους μεταφορᾶς λογίζονται :

1. Τὰ γενικὰ διοικητικὰ ἐξοδα τοῦ κεντρικοῦ τὰ ἀναλογοῦντα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν μεταφορικῶν μέσων.

2. Μέρος τῶν ἐξόδων κινήσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ἰδίων τῆς ἐπιχειρήσεως μεταφορικῶν μέσων, ἐφ' ὅσον ταῦτα διενεργοῦν μεταφορὰς ἐμπορευμάτων ἐκ τοῦ κέντρου πρὸς τὰς περιοχὰς ἢ ἐφ' ὅσον ἀπ' εὐθείας προβαίνουν εἰς παραδόσεις ἐμπορευμάτων πρὸς τοὺς πελάτας τῶν περιοχῶν.

Καὶ τὰ μὲν πρῶτα ὀφείλουν νὰ κατανέμωνται μεταξὺ τῶν περιοχῶν, εἴτε θάσει τῶν μεταφερθεισῶν κατὰ περιοχὴν ποσοτήτων ἐμπορευμάτων, εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν διενεργηθέντων ταξειδίων κ.ο.κ., τὰ δὲ δευτέρα δεόν νὰ ἐπιβαρύνουν τὰς τοπικὰς ἀγορὰς μὲ κόμιστρον ἴσον πρὸς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον θὰ κατεβάλλετο ἐὰν ἡ μεταφορὰ διενεργεῖτο διὰ ξένων μέσων.

Τὰ ἐν γένει ἐξοδα μεταφορᾶς συνήθως ἐκφράζονται εἰς μονάδας βάρους καὶ ἀποστάσεως, ἤτοι εἰς χιλιόμετρικους τόννους.

44. δ) **Κατανομή τῶν ἐξόδων ἀποθηκεύσεως καὶ προωθήσεως τῶν εἰδῶν εἰς τὴν περιοχὴν.**

Τὰ ἐξοδα ἀποθηκεύσεως καὶ προωθήσεως τῶν εἰδῶν εἰς ἐκάστην περιοχὴν ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ἀκολουθουμένου ἐκάστοτε τρόπου ἐφοδιασμοῦ τούτων. Οὕτω ἄλλοτε μὲν τὰ ἐμπορεύματα προωθοῦνται ἐκ τῆς κεντρικῆς ἀποθήκης πρὸς τοὺς περιφερειακοὺς ἀποθηκευτικοὺς χώρους καὶ ἐν συνεχείᾳ πρὸς τοὺς πελάτας, ἄλλοτε μεταφέρονται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὰς ἀποθήκας τῶν περιοχῶν, καὶ ἄλλοτε τέλος παραδίδονται ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς πελάτας. Οἱ διάφοροι σταθμοὶ οὗς διέρχεται τὸ προῖδν καὶ ὁ τρόπος παραδόσεως τούτου ἐξαρτῶνται συνήθως ἐκ τῶν παραδιδομένων ποσοτήτων. Οὕτω πωλήσεις εἰς μεγάλας ποσότητας πραγματοποιοῦνται ἀπ' εὐθείας πρὸς τοὺς πελάτας, ἀνευ οὐδεμιᾶς

σταθμεύσεως τῶν εἰδῶν εἰς τὰς περιφερειακὰς ἀποθήκας.

Ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ ἐπιχείρησις εἶναι δυνατὸν νὰ χρησιμοποιῆ ταυτοχρόνως διαφόρους τρόπους παραδόσεως, ἢ ἀνάλυσις καὶ ὁ ὑπολογισμὸς τοῦ κόστους ἀποθηκεύσεως κατὰ περιοχὴν τυχάνουν λίαν δυσχερεῖς. Αἱ δυσχέρειαὶ αὐταὶ ἐν τῇ πράξει εἶναι πολλακίς ἀνυπερέβλητοι.

Οὕτω περιοριζόμεθα εἰς τὸν καθορισμὸν ἐνιαίου κόστους ἀποθηκεύσεως καὶ προωθήσεως, περιλαμβανόντος τὰς πάσης φύσεως δαπάνας τῶν ἐν γένει ἀποθηκῶν ὡς καὶ τῶν δημιουργουμένων ἐξόδων διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν εἰδῶν μεταξὺ τούτων, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀναλύσεως τούτων εἰς ἄμεσα, ἡμιἄμεσα καὶ ἔμμεσα. Ἐν συνεχείᾳ ἐξετάζεται τὸ κατὰ μονάδα καὶ εἶδος προϊόντος ἀντιστοιχοῦν κόστος ἀποθηκεύσεως, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν:

α) Τοῦ μέσου χρόνου ἀποθηκεύσεως τῶν ἐμπορευμάτων.

β) Τοῦ καταλαμβανομένου ὑπὸ τούτων χώρου (¹).

γ) Τῶν ἀπαιτουμένων τυχῶν δι' ἐν ἑκάστον εἰδικῶν ἐξόδων ἀποθηκεύσεως (²).

δ) Τῆς τυχῶν ἀπαιτουμένης διαφόρου ἐργατικῆς ἀπασχολήσεως διὰ τὴν ἀποθήκυσιν ἐνὸς ἑκάστου εἴδους (³).

Τὸ ἐξαχθὲν οὕτω πῶς κόστος κατὰ μονάδα καὶ εἶδος προϊόντος πολλαπλασιάζεται μετὰ τὰς ποσότητας τῶν μέσων ἑκάστης ἀποθήκης περιοχῆς κινηθεισῶν μονάδων καὶ ἐξευρίσκεται τὸ ποσοῦν τῆς τοπικῆς ἐπιβαρύνσεως μετὰ τὸ ὡς ἄνω εἶδος ἐξόδων.

45. ε) **Κατανομὴ κατὰ περιοχὴν τῶν ἐξόδων τῶν παρεχομένων πιστώσεων ὡς καὶ εἰσπράξεως τῶν ἀντιστοιχῶν εἰς ταύτας ποσῶν.**

Τὰ ἐξοδα παροχῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν πιστώσεων διακρίνονται:

α) Εἰς ἐξοδα ἐγκρίσεως καὶ διαχειρίσεως πιστώσεων.

β) Εἰς ἐξοδα εἰσπράξεως.

γ) Εἰς ἐξοδα ὀφειλόμενα εἰς ἀπωλείας ἐξ ἐπισηφῶν ἀπαιτήσεων.

Καὶ ἐὰν μὲν αἱ πιστώσεις ἐγκρίνονται καὶ παρέχονται ἀπὸ τὰ κατὰ περιοχὰς γραφεῖα ἢ αἱ εἰσπράξεις τούτων διενεργοῦνται ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν περιοχῶν, τὰ ἐξοδα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν λειτουργίαν ταύτην εἶναι ἄμεσα καὶ ἐπιβαρύνουν ἀπ' εὐθείας ἑκάστην περιοχὴν. Ἐπειδὴ ὁμοῦς συνήθως ἢ ἔγκρισις τῶν χορηγουμένων πιστώσεων διενεργεῖται ἐκ τοῦ κεντρικοῦ, τὸ ἐξοδὸν τῆς κατηγορίας ταύτης λογίζεται ὡς ἔμμεσον καὶ ὀφείλει νὰ κατανεμηθῆ κατὰ περιοχὰς θάσει ὀρθολογικῶν κριτηρίων.

Πρὸς ἐξεύρεσιν ὀρθολογικοῦ κριτηρίου θὰ πρέπη νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι

1) Ἐὰν πρόκειται περὶ εἰδῶν εἰς ὑγρὰν κατάστασιν θὰ πρέπη νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ εἰδικὸν τούτων βάρος, διότι ὁ καταλαμβανόμενος ὑπὸ τούτων χώρος ἐξαρτᾶται καὶ ἐκ τοῦ στοιχείου τούτου.

2) Τυχῶν ψύξιν ἢ θέρμανσιν, ὡς τὸ μαζοῦτ κατὰ τοὺς χειμερινούς μῆνας.

3) Ὡς μετατόπισιν εἰδῶν ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν πρὸς ἀποφυγὴν φθορᾶς ἢ διὰ τὸν ἄριστόν.

πάντες οί πελάται δὲν παρουσιάζουν ὁμοιότητα, διότι εἶναι διαφόρου ἀσφαλείας, συχνότητος συναλλαγῶν, ποσοῦ συναλλαγῶν κ.ο.κ. Κατόπιν τούτου δὲν θὰ πρέπη τὸ ἔξοδον τοῦτο νὰ κατανεμηθῆ μόνον θάσει τῶν ἐπὶ πιστώσει διενεργουμένων κατὰ περιοχὴν πωλήσεων, ἀλλὰ καὶ θάσει τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν ἄτινα παρουσιάζει ἐκάστη περιοχὴ, τόσον ἀπὸ ἀπόψεως ἀσφαλείας ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς συχνότητος παροχῆς πιστώσεων καὶ ταχύτητος εἰσπράξεως τούτων.

Εἰδικώτερον : τὰ ἔξοδα ἐγκρίσεως καὶ διαχειρίσεως πιστώσεων ὄρθον εἶναι νὰ κατανέμονται μεταξὺ τῶν περιφερειῶν, εἴτε θάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγκρινόμενων πιστώσεων, εἴτε θάσει τοῦ μέσου ἀριθμοῦ προσωπικῶν λογαριασμῶν πελατῶν κατὰ περιοχὴν, εἴτε τέλος θάσει τῶν ποσῶν τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων, ἐφ' ὅσον θεθαίως αὐταὶ ἐταξινομήθησαν κατὰ ὁμάδας ὁμοειδεῖς ἀπὸ ἀπόψεως ποσῶν, συχνότητος, κινδύνων κ.ο.κ.

Τὰ ἔξοδα εἰσπράξεως καὶ παρακολουθήσεως τῶν εἰσπράξεων περιλαμβάνουν :

α) Δαπάνας καὶ μισθοὺς ὑπαλλήλων ἐπιφορτισμένων μὲ τὴν τήρησιν λογαριασμῶν εἰσπράξεων. β) Ἐξοδα ἀποστολῆς περιοδικῶν καταστάσεων ἐκκαθαρίσεως. γ) Ἐξοδα εἰσπρακτόρων.

Παρὰ τὸ ὅτι ἡ παρακολούθησις τῶν λογαριασμῶν εἰσπράξεων διενεργεῖται ὑπὸ τῆς λογιστικῆς ὑπηρεσίας, ἐν τούτοις, ἐὰν ἐπιθυμῶμεν νὰ ἔχωμεν ἀκριθῆ ἀνάλυσιν, θὰ πρέπη ἡ μισθοδοσία ἢ σχετικὴ μὲ τὴν εἰσπραξιν νὰ ἐπιβαρύνῃ τὰ ἔξοδα εἰσπράξεως καὶ οὐχὶ τὰ ἔξοδα λογιστηρίου. Τὸ ἔξοδον τοῦτο δύναται νὰ ἐπιμερισθῆ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παρακολουθουμένων λογαριασμῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ ἀναλόγως τῶν εἰς ἐκάστην περιοχὴν ἀντιστοιχούντων λογαριασμῶν νὰ γίνῃ ἡ κατανομὴ τούτου.

Ἐπίσης τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς (ταχυδρομικὰ κλπ.) περιοδικῶν καταστάσεων ἐκκαθαρίσεως ὡς καὶ τὰ ἔξοδα εἰσπρακτόρων συνδέονται στενώτερον μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν λογαριασμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ πρέπη νὰ κατανέμονται θάσει τούτων κατὰ περιοχάς.

Αἱ ἀπώλειαι λόγῳ ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων. Αὐταὶ, εἰς ἃς περιπτώσεις λαμβάνονται ἀπολογιστικῶς, θὰ πρέπη νὰ ἐπιβαρύνουν ἀπ' εὐθείας τὰς περιοχάς. Ἐὰν ὅμως καθορίζεται προϋπολογιστικῶς ποσοστὸν τι ἐπὶ τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων—ὡς ἀπώλεια λόγῳ ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων—τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι ἐνιαῖον δι' ὅλας τὰς περιοχάς, ἐκτὸς ἐὰν δύναται θάσει πείρας τῆς τοπικῆς ἀγορᾶς νὰ καθορισθῆ διάφορον ποσοστὸν δι' ἐκάστην περιοχὴν, ἢ διάφορος συντελεστὴς ἀπωλείας δι' ἐκάστην μεγάλην κατηγορίαν πελατῶν τῆς καθ' ἕκαστον περιοχῆς.

46. στ) Κατανομὴ κατὰ περιοχὴν τῶν χρηματοοικονομικῶν ἐξόδων.

Ἡ χρηματοοικονομικὴ λειτουργία σχετίζεται καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐφαρμοζομένης ἐκάστοτε πολιτικῆς πωλήσεων ἢ τοῦ υἱοθετουμένου ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως οικονομικοῦ προγράμματος. Ἡ λειτουργία αὕτη περιλαμβάνει τὴν κίνησιν τῶν κεφαλαίων, τὴν σύναψιν τῶν δανείων, τὰς τραπεζικὰς καὶ πρὸς

τήν ἐν γένει ἀγορὰν χρήματος ἀναπτυσσομένης σχέσεις, τὰ παρεχόμενα με-
ρίσματα, τοὺς καταβαλλομένους τόκους κ.ο.κ.

Αἱ χρηματοοικονομικαὶ ἀπαιτήσεις προκύπτουν γενικῶς :

α) Ἐκ τῆς ἐφαρμοζομένης ἐκάστοτε πολιτικῆς διευκολύνσεων (1).

β) Ἐκ τῆς υἱοθετουμένης πολιτικῆς παραγωγῆς καὶ (2) ἀποθεμάτων.

γ) Ἐκ τῆς ἐξελίξεως τῶν ἐν γένει βαρυνουσῶν τὴν ἐπιχείρησιν δαπανῶν (τό-
κων, μισθοδοσίας κ.ο.κ.).

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω χρηματοοικονομικῶν βαρῶν ὠρισμένα ἀναφέρονται εἰς τὴν
λειτουργίαν τῆς παραγωγῆς καὶ ἕτερα εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς διαθέσεως. Τὰ
πρῶτα κατ' ἀρχὴν ὀφείλουν νὰ ἀπομονωθοῦν.

Ἡ κατὰ περιοχὴν κατανομή τῶν χρηματοοικονομικῶν βαρῶν τῶν ἀναγομέ-
νων εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς διαθέσεως ὀφείλει νὰ διενεργῆται θάσει τοῦ ἀπαι-
τουμένου «κεφαλαίου κινήσεως» δι' ἐκάστην περιφέρειαν, δεδομένου ὅτι τὰ
ἐν λόγῳ ἔξοδα ἀμέσως συνδέονται πρὸς τοῦτο. Ἐφ' ὅσον ὑφίστανται πάγια
χρηματοοικονομικαὶ ἐπιβαρύνσεις ὀφειλόμεναι εἰς τοπικὰς ἐπενδύσεις αὗται,
ὡς ἀποτελοῦσαι ἄμεσον ἔξοδον, ἀπ' εὐθείας θὰ πρέπη νὰ ἐπιβαρύνουν τὸ
κόστος τῆς συγκεκριμένης περιοχῆς.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ὡς ἄνω ἐξόδων περιλαμβάνονται ἐνδεικτικῶς :

α) Οἱ μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ἐν γένει ὑπευθύνων τῆς χρηματοοικο-
νομικῆς λειτουργίας.

β) Αἱ παρεχόμεναι ἐκπτώσεις λόγῳ ἐμπροθέστου ἢ ταμειακοῦ διακα-
νονισμοῦ (3).

γ) Οἱ καταβαλλόμενοι πάσης φύσεως τόκοι.

47. ζ) Κατανομή γενικῶν ἐξόδων διαθέσεως κατὰ περιοχὴν.

Πέραν τῶν ὡς ἄνω ἀναφερθέντων ἐξόδων ὑφίστανται καὶ ἕτερα φύσεως γενι-
κῆς ἄτινα χρήζουσι ἰδιαίτερας ἐρεῦνης προκειμένου νὰ κατανεμηθοῦν μεταξὺ
τῶν περιοχῶν. Ὅσάκις τὰ ἔξοδα ταῦτα δὲν δύνανται νὰ συσχετισθῶσι πρὸς
ὠρισμένην περιοχὴν ἢ εἶναι μικρὰς σημασίας καταχωροῦνται εἰς γενικὸν
λογαριασμόν καὶ κατανέμονται κατὰ τόπους θάσει ἐνὸς οἰουδήποτε καὶ ὅσον
τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον αὐθαιρέτου κριτηρίου.

Ἐνδεικτικῶς, εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν ἐξόδων περιλαμβάνονται :

α) Τὰ ἔξοδα ἐρεῦνης πρὸς ἐξεύρεσιν νέων ἀγορῶν ἢ πρὸς επέκτασιν τῶν ἤδη
ὑπαρχουσῶν. Καὶ ἐὰν μὲν ἡ ἔρευνα ἀφορᾷ συγκεκριμένην περιοχὴν τὰ ἔξοδα
ἐπιβαρύνουν ἀμέσως τὴν περιοχὴν ταύτην. Ἐὰν δμως ἡ μελέτη τῶν συνθη-
κῶν τῆς ἀγορᾶς εἶναι φύσεως γενικῆς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ πρέπη νὰ
ἐξετάσωμεν τὰ εἶδη διὰ τὰ ὁποῖα διενεργεῖται καὶ νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατὰ

1) Βλ. ἡμέτερον σύστημα «Οἰκονομικῆς τῶν Ἐπιχειρήσεων», σελ. 131.

2) Ὅμοιως ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 131.

3) Βλ. ἄρθρον μας εἰς περιοδικὸν Σπουδαί: Αἱ ἐκπτώσεις ἀποτελοῦν στοιχεῖον
τοῦ κόστους; Τεῦχος Α' 1951—52.

περιοχήν επίπτωσιν τῶν ἐξόδων ἀναλόγως τῶν πωλήσεων μιᾶς ἐκάστης ἐκ τούτων.

β) Ἡ μισθοδοσία τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ τοῦ κεντρικοῦ.

Αὕτη δύναται νὰ κατανεμηθῆ κατὰ περιοχὰς βάσει τοῦ μισθολογίου, ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ἀπασχολουμένου κατὰ περιοχὴν προσωπικοῦ.

γ) Τὰ ἔξοδα δημοσίων σχέσεων (public relations). Ἐφ' ὅσον δὲν ἀφοροῦν ἔξοδα διενεργούμενα χάριν ὠρισμένης περιοχῆς, περιλαμβάνονται εἰς τὸν ὡς ἄνω «γενικὸν λογαριασμὸν» καὶ κατανέμονται βάσει κριτηρίου υἱοθετουμένου διὰ τὴν κατανομήν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

δ) Αἱ γενικαὶ ἀσφάλειαι ὁμοίως περιλαμβάνονται εἰς τὸν «γενικὸν λογαριασμὸν» καὶ κατανέμονται καθ' ὅμοιον ὡς ἀνωτέρω τρόπον.

ε) Αἱ συντάξεις. Τὰ ἔξοδα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰς συντάξεις δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν περιοχῶν βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μισθοδοτουμένων κατὰ περιφέρειας, ἂν ὅμως τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ἀσήμαντον δύνανται νὰ περιληφθῶσι εἰς τὸν «γενικὸν λογαριασμὸν» κ.ο.κ.

II. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ προϊόντα ἢ κατηγορίας προϊόντων.

48. Ἐκ τῆς διενεργουμένης ἀναλύσεως τῆς ἀγορᾶς καταδεικνύεται τὸ εἶδος καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναγκῶν τῶν καταναλωτῶν, ὡς καὶ αἱ τιμαὶ ἃς οὗτοι εἶναι διατεθειμένοι νὰ πληρώσουν διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἀναγκαίου αὐτοῖς ἀγαθοῦ. Μεταξὺ ὅμως τῶν διαφόρων ἀγαθῶν ὠρισμένα παρουσιάζουν μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐπιχείρησιν, ἐνῶ ἕτερα, λόγῳ τῆς βραδυτέρας αὐτῶν κυκλοφορίας (1) ἢ τῆς μικροτέρας ἀποδόσεώς των ὀδηγοῦν εἰς τὴν ἐπίτευξιν μειωμένου κέρδους.

Τὸ ὅτι ὠρισμένον εἶδος ἢ ὠρισμένη κατηγορία ἐμπορευμάτων δὲν ἀποφέρει κέρδη ἱκανοποιητικὰ δὲν σημαίνει ὅτι ταῦτα ὀφείλουν νὰ ἀποκλεισθοῦν τῆς ἐμπορίας, καθ' ὅσον εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἀποδειχθῆ, διὰ τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους, ὅτι αἱ ἐπιβαρύνσεις των μὲ ἔξοδα διαθέσεως εἶναι μεγαλύτεραι τῶν κανονικῶν.

Ἐπίσης ἢ κατὰ προϊόν ἀνάλυσιν τοῦ κόστους διαθέσεως χρησιμεύει πολλακτικῶς διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν τιμῶν πωλήσεων καὶ δὴ ὁσάκις λόγῳ μονοπωλιακῆς θέσεως τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ τιμῆ ἐλέγχεται ὑπὸ ταύτης ἐν τῇ ἀγορᾷ.

49. Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως κατὰ προϊόντα ἐμφανίζεται ἔτι ἐντονωτέρα ὁσάκις ὑφίσταται ποικιλία εἰδῶν μὲ διάφορα χαρακτηριστικὰ ἢ ἀκολουθῆται διάφορος μέθοδος διαθέσεως τούτων. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ ὁμοιόμορφος τρόπος κατανομῆς τῶν

1) Βλ. Μ. Γεωργιάδη, Οἰκονομικὴ τῶν Ἐπιχειρήσεων, Ἀθῆναι 1954, σελ. 160 ἐπ.

συνολικών εξόδων διαθέσεως μεταξύ των ποικίλων ειδών και αναζητούνται διάφοροι τρόποι ορθολογικού έπιμερισμού.

Ο διαφορισμός του κόστους μεταξύ των διατιθεμένων ειδών προκύπτει :

α) Λόγω της διαφόρου προσπάθειας της απαιτούμενης διά τήν διαθέσειν ενός εκάστου τούτων. Ούτω προϊόντα τινά απαιτούν ειδικούς πωλητάς, η ειδικήν πρόθετον διαφήμισιν, η ιδιαίτερα έξοδα διά τήν παρακλούθησιν της καλής λειτουργίας τούτων και μετά τήν πώλησιν, ως επί μηχανημάτων κλπ. Οί ποικίλλοντες ούτω όροι πωλήσεως δι' έν έκαστον είδος συνεπάγονται και διαφορισμόν του κόστους διαθέσεως μεταξύ των προϊόντων.

β) Λόγω της διαφορᾶς μεταξύ όγκου η βάρους και χρηματικῆς αξίας κατά μονάδα έμπορεύματος. Ούτω είναι δυνατόν είδη τινά να καταλαμβάνουν τόν αὐτόν φυσικόν όγκον και να είναι διαφόρου αξίας, όπως επίσης να είναι διαφόρου φυσικού όγκου η βάρους και έν τούτοις να είναι της αὐτῆς αξίας. Π.χ. εἰς έπιχειρήσιν διαθέσεως πετρελαιοειδών ο όγκος ο καταλαμβανόμενος υπό της βενζίνης και τοῦ μαζούτ είναι περίπου ο αὐτός, ένῳ η αξία της πρώτης είναι ήπλασία της αξίας τοῦ δευτέρου.

γ) Λόγω διαφόρου όγκου παραγγελιῶν δι' έν έκαστον είδος. Ούτω, είδη τινά πωλοῦνται συνήθως κατά μεγάλας ποσότητας ένῳ έτερα λόγω της φύσεως των διατίθενται κατά μικροτέρας τοιαύτας. Π.χ. εἰς έπιχειρήσιν διαθέσεως πετρελαιοειδών το μαζούτ φέρ' έλπειν, λόγω τοῦ ότι προορίζεται διά βιομηχανικάς καταναλώσεις, πωλείται κατά μεγάλας ποσότητας, έν αντίθεσει πρὸς τήν βενζίνην ητις λόγω διαφόρου προορισμοῦ διατίθεται μέσω των πρατηρίων και εἰς μικράς, ως επί το πλεῖστον, ποσότητας.

δ) Λόγω διαφορισμοῦ οδῶν μέσω των οποίων τὰ είδη διοχετεύονται εἰς τήν αγοράν. Ἐπί τοῦ ως ἄνω παραδείγματός μας, η μὲν βενζίνη και το ακάθαρτον πετρέλαιον διοχετεύονται εἰς τὰς καταναλώσεις πόλεων κατά το πλεῖστον μέσω των πρατηρίων, ένῳ διά το μαζούτ δὲν μεσολαβεί ο πρατηριοῦχος ἀλλά η παράδοσις γίνεται ἀπ' εὐθείας έκ των έγκαταστάσεων.

Αἱ ως ἄνω διαφοραὶ είναι ένδεικτικά, καθ' ἑσόν θά ήτο δυνατόν να ἀπαριθμηθῶσι και έτερα τοιαῦτα δι' ὧν ν' ἀποδεικνύεται ότι αἱ δαπάναι κόστους διαθέσεως σπανίως δύνανται να κατανεμηθοῦν μεταξύ των διαφόρων ειδῶν ίσομερῶς και καθ' ὁμοίόμορφον τρόπον.

Γενικῶς η ταξινόμησις των ειδῶν κατά κατηγορίας διενεργεῖται λαμβανομένων ὡς ἔψιν των κάτωθι στοιχείων (1) :

Τῆς συσκευασίας η μὴ τούτων.

Τοῦ όγκου των πωλουμένων ποσοτήτων.

Τοῦ κατά πόσον τὰ είδη προορίζονται δι' ἄμεσον κατανάλωσιν υπό των αγοραστῶν, η πρὸς περαιτέρω μεταπώλησιν.

Τῆς φύσεως των προϊόντων. Π.χ. είδη έκ γάλλου, έκ μετάξης φυσικῆς,

1) N.A.C.A. Research Series No 20 «The assignment of Nonmanufacturing Costs to Products» N.A.C.A. Bulletin, August 1951 σ. 1560.

ἐκ μετάξης τεχνητῆς κ.ο.κ. Ἐκάστη δὲ κατηγορία ὑποδιαιρείται εἰς ἐίερας βάσει πάλιν τῆς συσκευασίας, τοῦ ὄγκου τῶν πωλουμένων ποσοτήτων κλπ.

ε) Τοῦ προμηθευτικοῦ ὄγκου ἢ τοῦ σήματος τοῦ προμηθευτοῦ κ.ο.κ.

50. Ἡ διαδικασία τῆς κατανομῆς τῶν ἐξόδων κόστους διαθέσεως κατὰ εἶδη ἔχει ὡς σκοπὸν :

Τὸν καθορισμὸν τοῦ κατὰ προϊόν ἢ κατηγορίαν προϊόντος μικτοῦ κέρδους.

Τὸν καθορισμὸν τοῦ καθαροῦ κέρδους κατὰ προϊόν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἐκ τοῦ μικτοῦ τοιοῦτου ἀπάντων τῶν ἀμέσων κατ' εἶδος ἐξόδων διαθέσεως.

Τὴν κατανομήν ἐκ τῶν ἀντιστοιχούντων εἰς τὰ καθ' ἕκαστον προϊόντα ἡμιαμέσων καὶ ἐμμέσων ἐξόδων ὡς καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ποσοῦ τούτων ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου καθαροῦ κέρδους.

Ἡ ἐπιλογή τῶν βάσεων κατανομῆς ἐξαρτᾶται κατὰ κανόνα ἐκ τῆς φύσεως τῆς ἐσωτερικῆς ὀργανώσεως. Οὕτω, ὅπου ἡ ὀργάνωσις τῶν πωλήσεων ἀναπτύσσεται ἐπὶ σχεδίου πολλοὶ δαπάναι κόστους διαθέσεως μετατρέπονται εἰς ἀμέσους.

Κατωτέρω προτείνονται διάφοροι βάσεις αἰτινες ὀδηγοῦν εἰς τὴν κατανομήν τῶν ἐξόδων διαθέσεως, κατ' εἶδος πωλουμένων προϊόντων.

Τὰ ἔξοδα τὰ ὅποια συνιστοῦν τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ προϊόντα ἢ κατηγορίας προϊόντων συνοψίζονται καὶ ἐνταῦθα εἰς τὰς ἑξῆς βασικὰς κατηγορίας :

Ἐξοδα πωλήσεως.

» διαφημίσεως καὶ προωθήσεως πωλήσεως.

» μεταφορᾶς.

» ἀποθηκεύσεως καὶ προωθήσεως τῶν εἰδῶν εἰς τοὺς πελάτας.

» παρεχόμενων πιστώσεων καὶ εἰσπράξεως τούτων.

» χρηματοοικονομικὰ κατὰ εἶδος.

» γενικὰ διαθέσεως κατὰ εἶδος.

α) **Κατανομή τῶν ἐξόδων πωλήσεως κατὰ προϊόν.**

51. Ἡ ἀμεσα ἔξοδα περιλαμβανόμενα εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην εἶναι :

Οἱ μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ καὶ ἐν γένει τὰ ἔξοδα τὰ διενεργούμενα χάριν ὀρισμένου εἶδους. Ὡς ἐπὶ παραδείγματι, καταβαλλόμενοι μισθοί, προμήθειαι, μεσιτεῖαι χάριν συγκεκριμένου εἶδους, ἔξοδα ἐκπαιδεύσεως προσωπικοῦ διὰ τὴν διενέργειαν καὶ προώθησιν τῶν πωλήσεων εἶδους τινὸς κ.ο.κ.

Ἡμιάμεσα. Ἐνταῦθα ἡ κυριώτερα κατηγορία δαπάνης ἣς ἡ κατανομή παρουσιάζει δυσχέριαν εἶναι οἱ καταβαλλόμενοι μισθοὶ καὶ αἱ δαπάναι ταξιδίων πωλητῶν ἐν γένει τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ ἐπιθεωρητῶν πωλήσεως. Ἐφ' ὅσον τὰ ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως πωλούμενα εἶδη εἶναι ὀλιγάριθμα καθίσταται δυνατὴ ἡ κατανομή τοῦ ὡς ἄνω ἐξόδου ἀναλόγως τοῦ ἀναλωθέντος ὑπὸ τῶν πωλητῶν χρόνου δι' ἕκαστον εἶδος. Ὁ ἀπαιτηθεὶς δ' ἐν ἕκαστον εἶδος χρόνος

δύναται: να εξευρεθῇ διὰ τῆς μελέτης τῶν ἡμερησίων ἀναφορῶν τῶν πωλητῶν, ἢ δὲ κατανομή τοῦ χρόνου τούτου μεταξὺ τῶν προϊόντων διενεργεῖται: θάσει δελτίου εἰς ὃ ὁ πωλητὴς καταχωρεῖ κατὰ ἐβδομάδα τοὺς πελάτας τοὺς ὁποίους ἐπεσεκέφη, τὸν χρόνον τὸς ὁποῖον ἠνάλωσε μετὰ τοῦ πελάτου, ὡς καὶ τὸ προϊόν εἰς τὸ ὅποῖον ἀναφέρεται ἢ καταβληθεῖσα προσπάθεια. Ἐάν μία προσπάθεια τοῦ πωλητοῦ ἀναφέρεται εἰς περισσότερα εἶδη, τότε υπολογίζεται ὁ καταναλωθεὶς δι' ἕνα καστον εἶδος χρόνος. Οὕτω ὁ συνολικῶς ἀναλωθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων χρόνος κατανέμεται: μεταξὺ τῶν προϊόντων εἰς τὸ τέλος μιᾶς χρονικῆς περιόδου θάσει τῶν ὑπ' αὐτῶν υποβληθεισῶν ἀναφορῶν. Ὁ δευτερεύων χρόνος ἢ χρόνος μεσοδιαστημάτων, ἤτοι ὁ μὴ ἀναφερόμενος εἰς ἐπαφὰς μετὰ τῶν πελατῶν, κατανέμεται: μεταξὺ τῶν εἰδῶν, εἴτε κατ' ἰσομοίριαν, εἴτε, ὅπερ καὶ ὀρθότερον, θάσει ἀναλογίας ἐξαχθείσης ἐκ τῆς σχέσεως τοῦ κυρίου χρόνου.

Ἐπειδὴ βεβαίως ἢ ὡς ἄνω ἐργασία ἀπαιτεῖ συνεχῆ παρακολούθησιν καὶ ἀρτίαν ὀργάνωσιν γραφείων στηριζομένην ἐπὶ μακρᾶς πείρας καὶ παρακολουθήσεως, αἱ ἐπιχειρήσεις ἐξάγουν συντελεστάς προσπαθείας διὰ τὴν πώλησιν ἐκάστου εἶδους οἵτινες ἀνάγονται εἰς ποσοστὰ ἐπὶ τοῖς ἕκαστον ἐπὶ τοῦ συνολικῶς ὑπὸ τῶν πωλητῶν καταναλωθέντος χρόνου καὶ θάσει τούτων προβαίνουν εἰς τὴν κατανομήν τῆς ἐν λόγῳ δαπάνης.

Ἐνίστε ἢ κατανομή τῆς ὡς ἄνω δαπάνης δὲν διενεργεῖται ἀναλόγως τοῦ ἀναλωθέντος χρόνου ἀλλὰ ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ ἢ τοῦ ποσοῦ τῶν δι' ἕνα καστον εἶδος ληφθεισῶν παραγγελιῶν. Ἄν καὶ ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι ἐν χρήσει, ἐν τούτοις νομίζομεν ὅτι δὲν ἀποτελεῖ ἀσφαλὲς κριτήριον, καθ' ὅσον εἰς πλείστας περιπτώσεις ὁ ἀριθμὸς τῶν κατ' εἶδος ληφθεισῶν παραγγελιῶν δὲν παρέχει ἔνδειξιν τῆς ἀπαιτηθείσης προσπαθείας πωλήσεως τούτου.

Ἐμμεσα ἐξοδα. Κυριώτερα ἐκ τούτων εἶναι:

α) Οἱ μισθοὶ καὶ αἱ ἐν γένει δαπάναι τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πωλήσεων ἢ ἐποπτῶν ἐργασίας.

Θεωρητικῶς ὀρθότερα μέθοδος διὰ τὴν κατανομήν τῆς δαπάνης ταύτης μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν θὰ ἦτο πάλιν ὁ ἀναλωθεὶς χρόνος ἢ ἡ ἀπαιτηθεῖσα προσπάθεια τῶν ἀνωτέρω ἐποπτῶν διὰ τὴν πώλησιν ἐκάστου εἶδους. Ἡ τοιαύτη ὁμῶς μέτρησις τοῦ χρόνου κρίνεται: ὡς λίαν δυσχερῆς, δι' ὃ, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιχείρησις διαθέτει εἰδικευμένους πωλητὰς δι' ἕνα καστον εἶδος, ἕκαστος δὲ ἐκ τούτων ἀπαιτεῖ τὸν αὐτὸν περίπου χρόνον ἐπιβλέψεως, ἢ κατανομή τῆς δαπάνης δύναται: νὰ διενεργηθῇ θάσει: τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πωλητῶν. Ἐάν δὲν ὑφίστανται πωληταὶ εἰδικότητος ἀλλὰ χρησιμοποιοῦνται πάντες ἐναλλάξ δι' ὅλα τὰ εἶδη, ἢ ὡς ἄνω δαπάνη δύναται: νὰ κατανεμηθῇ ἀναλόγως τῶν εἰσπράξεων τῶν πραγματοποιουμένων ἐξ ἐνὸς ἐκάστου εἶδους.

β) Τὰ ἐξοδα παραστάσεως, κινήσεως κλπ. προσωπικοῦ πολλάκις ἐπιδαρύνουν ἀμέσως τὰ καθ' ἕνα καστον εἶδη. Ὅπου τοῦτο δὲν ἐφαρμόζεται: δύναται: νὰ κατανεμηθῶν θάσει τῶν μισθῶν τῶν ἀναλογούντων εἰς ἕνα καστον εἶδος.

γ) Τὰ ἐξοδα ἐπικοινωνίας, ἤτοι ταχυδρομικὰ καὶ ἐξοδα γραφικῆς ἐργασίας

ἀφορώσης τὴν διάθεσιν τῶν εἰδῶν (ἀλληλογραφίας, στενογραφήσεως κλπ.) δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν ὀρθολογικῶς βάσει τοῦ ἀριθμοῦ παραγγελιῶν ἢ τοῦ ἀριθμοῦ πελατῶν ἑνὸς ἐκάστου εἴδους.

β) Κατανομή κατὰ προῖδν τῶν ἐξόδων διαφημίσεως καὶ προωθήσεως τῶν πωλήσεων.

52. Ἐφ' ὅσον τὰ ἐξόδα ταῦτα διενεργοῦνται διὰ συγκεκριμένα προϊόντα ἢ ὀρισμένης σειρᾶς προϊόντα εἶναι ἄμεσα καὶ ἐπιβαρύνουν ἀπ' εὐθείας τὸ προϊόν. Ἐὰν αἱ διαφημίσεις εἶναι φύσεως γενικῆς ἢ διαφημίσεις διὰ τὴν διατήρησιν καὶ ἐπαύξησιν τοῦ κύρους τῆς ἐπιχειρήσεως ἐν τῇ ἀγορᾷ, γεννᾶται πρόβλημα κατανομῆς τῶν ἐξόδων τούτων μεταξύ τῶν ἐπὶ μέρους εἰδῶν βάσει ὀρθολογικῶν κριτηρίων.
- Αἱ ὡς ἄνω ἔμμεσοι διαφημίσεις κατανέμονται: μεταξύ τῶν προϊόντων, εἴτε κατ' ἀναλογίαν τῶν ἀμέσων τοιούτων, εἴτε βάσει τοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως ἐκάστου εἴδους πραγματοποιουμένου κύκλου ἐργασιῶν.

γ) Κατανομή τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς (ἢ παραδόσεως) κατὰ προϊόν.

53. Ἡ ἐπιχείρησις δύναται νὰ χρησιμοποιῆ εἴτε ἴδια, εἴτε ξένα μέσα διὰ τὴν μεταφορὰν καὶ παράδοσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς πωλουμένων εἰδῶν.
- Καὶ ἐὰν μὲν χρησιμοποιοῦνται ξένα μέσα διὰ τὴν παράδοσιν συγκεκριμένων ἀγαθῶν καὶ καταβάλλεται ἴδιον κόμιστρον δι' ἕκαστον τούτων, ἢ δαπάνη τῆς μεταφορᾶς ἐπιβαρύνει ἀμέσως τὸ κόστος διαθέσεως τοῦ συγκεκριμένου εἴδους.
- Ἐὰν ὅμως ἡ ἐπιχείρησις μεταφέρει τὰ ὑπ' αὐτῆς πωλούμενα εἶδη δι' ἰδίων μέσων, ἢ ἐὰν ἐκμισθῶν ξένα εἰς ἃ καταβάλλει κόμιστρον κοινόν, τὰ ἐξόδα ταῦτα θὰ πρέπει νὰ κατανεμηθοῦν μεταξύ τῶν προϊόντων βάσει δικαίων κριτηρίων.
- Ἡ ὡς ἄνω κατηγορία ἐξόδων μεταφορᾶς καὶ παραδόσεως περιλαμβάνει εἰδικώτερον: τὴν δαπάνην τῆς καταναλισκομένης κινητηρίου δυνάμεως, τὰ ἡμερομίσθια καὶ τοὺς μισθοὺς ὀδηγῶν καὶ βοηθῶν τούτων, τὰς ἀποσβέσεις καὶ ἐξόδα συντηρήσεως αὐτοκινήτων, τὰ ἀσφάλιστρα πάσης φύσεως τῶν αὐτοκινήτων καὶ μεταφερομένων εἰδῶν, τοὺς φόρους αὐτοκινήτων κ.ο.κ.
- Ἐὰν διὰ τῶν μεταφορικῶν μας μέσων μεταφέρονται ποικίλα προϊόντα διαφόρου προσπαθείας παραδόσεως, ἐπόμενον εἶναι ὅτι: ἡ ἐπιβάρυνσις κατὰ μὴν ἀδα μεταφερομένου εἴδους θὰ εἶναι διάφορος.
- Ἡ ποικίλλουσα προσπάθεια ὀφείλεται: εἰς τὸν μέσον ὄρων τῶν σταθμεύσεων διὰ τὴν παράδοσιν ἐκάστης κατηγορίας εἰδῶν, εἰς τὴν μέσῃ παραδιδομένην ποσότητα κατὰ προῖδν καὶ σταθμόν, εἰς τὴν μέσῃ χιλιομετρικὴν ἀπόστασιν τὴν ὁποίαν διανύει κατὰ ὁρομολόγιον τὸ μέσον μεταφορᾶς διὰ τὴν παράδοσιν ἑνὸς ἐκάστου εἴδους, ὡς καὶ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον δι' ἕνα ἕκαστον εἶδος διὰ τὴν ἀσφαλῆ παράδοσιν τῶν ἐπὶ μέρους προϊόντων.

54. Εὐλόγον εἶναι ὅτι: διὰ νὰ ἐξαχθοῦν τοιοῦτοι συντελεσταὶ προσπαθείας θὰ

πρέπη νά προηγηθῆ μακρὰ στατιστική παρακολούθησις, ὥστε νά ἀποφεύγωνται τυχόν ἐποχικά ἐπιδράσεις, αἵτινες δυνατόν νά διαφοροποιοῦν τήν προσπάθειαν παραδόσεως, καί ἐιδικά ἐρευναι μετρήσεως τοῦ χρόνου ἐκάστης ἐπὶ μέρους πράξεως παραδόσεως.

Ἐς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐταιρεία πετρελαιοειδῶν μεταφέρει καί παραδίδει δι' ἰδίων αὐτῆς μέσων (δυ:σφόρων) : βενζίνη, ἀκαθάρτον πετρέλαιον, μαζούτ, φωτιστικὸν πετρέλαιον. Εὐλόγον εἶναι ὅτι ἡ κατανομή τῶν ἐμμέσων ἐξόδων μεταφορᾶς δὲν δύναται νά γίνῃ μόνον βάσει τοῦ μεταφερθέντος ὑπ' αὐτῆς τονάζ, καθ' ὅσον διάφορος προσπάθεια ἀπαιτεῖται διὰ τὴν μεταφορὰν ἐνδὸς ἐκάστου εἶδους. Οὕτω, ἡ βενζίνη παραδίδεται εἰς τὰ πρατήρια καί κατὰ μικροτέρας ποσότητος παρὰ τὸ μαζούτ, τὸ ὁποῖον μεταφέρεται ἀπ' εὐθείας καί εἰς ποσότητος μεγάλας εἰς τὰς βιομηχανίας.

Ἄλλὰ αἱ μετασταθμεύσεις διὰ τὴν παράδοσιν τῆς βενζίνης ἢ τοῦ ἀκαθάρτου πετρελαίου συνεπάγονται τὴν ἀνάλωσιν μεγαλύτερας ποσότητος κινητηρίου δυνάμεως, τὴν ἀπώλειαν χρόνου τοῦ προσωπικοῦ κ.ο.κ.

Ἐπίσης, λόγῳ τοῦ μεγαλύτερου ἐιδικοῦ θάρους τοῦ μαζούτ, μὲ μεταφορικά μέσα τῆς αὐτῆς χωρητικότητος μεταφέρονται μεγαλύτερα θάρη μαζούτ παρὰ βενζίνης καί ὡς ἐκ τούτου τὸ κατὰ μονάδα κόστος καθίσταται μικρότερον κ.ο.κ.

Ἄπαντα τὰ ὡς ἄνω στοιχεῖα ὡς καί τὰ ἐιδικῶς λαμβανόμενα μέτρα διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν μεταφορῶν θὰ πρέπη νά λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν συντελεστῶν ἀπαιτουμένης προσπάθειας διὰ τὴν μεταφορὰν ἐνδὸς ἐκάστου εἶδους.

δ) **Κατανομή τῶν ἐξόδων ἀποθηκεύσεως.**

55. Τὸ κόστος τοῦτο περιλαμβάνει ἀπάσας τὰς ἐπὶ μέρους δαπάνας τὰς διενεργουμένας ἐντὸς τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων καί μέχρις ὅτου τὰ προϊόντα καταστοῦν ἐτοιμοπαράδοτα. Τὰ ἐξόδα ταῦτα διακρίνονται ἐπίσης εἰς ἄμεσα, ἡμίμεσα καί ἔμμεσα.

Τὰ ἔμμεσα ἐξόδα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἀποτελοῦν τὴν κυριωτέραν κατηγορίαν τῶν ἐξόδων ἀποθηκεύσεως. Πρέπει ὅμως νά σημειώσωμεν ὅτι πλεῖστα ἐκ τῶν ἐξόδων τούτων, ἂν καί φύσει ἄμεσα, χαρακτηρίζονται ὡς ἔμμεσα λόγῳ τεχνικῆς ἀδυναμίας ὑπολογισμοῦ των καί κατανομῆς των εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους φορεῖς.

Τὰ ἐν γένει ἔμμεσα ἐξόδα κατανέμονται μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους προϊόντων βάσει τοῦ διακινήθέντος ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν ὄγκου, ἐν συνδυασμῷ πάντοτε πρὸς τὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν τὴν ὁποῖαν ἀπαιτεῖ ἡ διακίνησις ἐνδὸς ἐκάστου εἶδους.

Ἡ προσπάθεια ἣτις ἀπαιτεῖται διὰ τὴν διακίνησιν ἐνδὸς ἐκάστου εἶδους ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν καί μέχρις ὅτου τὸ προϊόν καταστῆ ἐτοιμοπαράδοτον διαφορίζεται ἐξαρτωμένη ἐκ τῶν ἐξῆς παραγόντων :

- α) Ἐκ τοῦ ὄγκου τῶν παρλαμβανόμενων φορτίων ἐκάστου εἶδους ὡς καί τοῦ

ρυθμού παραλαβής των.

β) Ἐκ τῆς ἀκολουθουμένης διαδοχασίας ἀποθηκείσεως καὶ τοῦ τυχόν τρόπου συσκευασίας ἐκάστου εἶδους.

γ) Ἐκ τοῦ ρυθμοῦ τῶν παραδόσεως, ἐκ τῶν παραδιδόμενων ποσοτήτων καὶ ἐκ τοῦ τρόπου παραδόσεως κ.ο.κ.

56. Χρησιμοποιοῦντες παράδειγμα ἀναφερόμενον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις διαθέσεως πετρελαισιδῶν, ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἐκ στατιστικῆς παρακολούθησεως ἀριθμητικῶν δεδομένων προέκυψεν ὅτι τὸ μαζοῦτ εἰσάγεται κατὰ μεγάλα φορτία τῶν 10.000 τόννων, ἢ βενζίνη καὶ τὸ ἀκάθαρτον πετρέλαιον κατὰ φορτία τῶν 2.000 τόννων, τὰ δὲ ὀρυκτέλαια καὶ τὸ φωτιστικὸν πετρέλαιον κατὰ φορτία τῶν 1.000 τόννων.

Εὐθὺς ἀμέσως προκύπτει ὅτι διὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ μαζοῦτ, ὅπερ εἰσάγεται εἰς φορτία διπλάσια τῆς βενζίνης ἢ 10πλάσια τῶν ὀρυκτελαίων ἀπαιτεῖται μικροτέρα προσπάθεια ἔναντι ἰσοπόσων τμηματικῶν παραλαβῶν τῶν ἄλλων εἰδῶν.

Περαιτέρω, ἐὰν ἐκ τῆς στατιστικῆς παρακολούθησεως προέκυψεν ὅτι τὰ ὀρυκτέλαια, παραδίδονται κατὰ 95% συσκευασμένα καὶ 5% χύμα, ἢ βενζίνη καὶ τὸ ἀκάθαρτον κατὰ 15% συσκευασμένα καὶ 85% χύμα, τὸ δὲ μαζοῦτ κατὰ 2% συσκευασμένον καὶ 98% χύμα, ἐπόμενον εἶναι ὅτι δὲν καταβάλλεται ἢ ἰδίᾳ προσπάθεια καὶ ὡς ἐκ τούτου οὔτε καὶ τὰ αὐτὰ ἔξοδα συσκευασίας τῶν ἐν λόγῳ εἰδῶν.

Τέλος, ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον παραδόσεως, ἀπὸ ἀπόψεως κόστους ἀποθηκείσεως πρέπει νὰ σημειώσωμεν ὅτι καὶ οὗτος ἐπιδρᾷ κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ συντελεστοῦ προσπάθειας ἐντὸς τῶν ἀποθηκῶν. Τοῦτο καταδεικνύεται ἄλλωστε σαφῶς εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκείνας καθ' ἃς τὸ ἐμπόρευμα παραδίδεται ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ πλοίου, εἴτε ἐν δλω εἴτε ἐν μέρει, ὅποτε καθ' ὃ μέτρον ἢ παραδόσεις διενεργεῖται ἀπ' εὐθείας οὐδὲν ἔξοδον δημιουργεῖται ἢ προσπάθεια ἀπαιτεῖται. Πλὴν ὅμως τούτου, ἐνίοτε ἢ φύσις τῆς ἐμπορίας εἶδους τινός ἐπιδρᾷ κόσμον ἐπὶ τῶν παραδιδόμενων ποσοτήτων, ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς συχνότητος τῶν παραδόσεων. Τὸ μαζοῦτ, ἐπὶ παραδείγματι, παραδίδεται κατὰ μεγαλύτερας ποσότητος καὶ κατὰ περιοδικὰ κατὰ κανόνα παραδόσεις, ἐνῶ τὸ φωτιστικὸν καὶ ἢ βενζίνη παραδίδονται κατὰ μικροτέρας ποσότητος καὶ κατὰ τρόπον κανονικόν. Ἐπίσης τὰ αὐτοκίνητα παραδόσεως τοῦ μαζοῦτ, ἀν καὶ εἶναι κατὰ κανόνα μεγαλύτερα εἰς χωρητικότητα ἐν σχέσει πρὸς τὰ αὐτοκίνητα παραδόσεως τῶν λοιπῶν εἰδῶν, ἐν τούτοις ἀπαιτοῦν ἀνλογικῶς μικρότερον χρόνον πληρώσεως, διότι καὶ ἡ διάμετρος τῶν σωληνώσεων τῶν γεμιστήρων τοῦ μαζοῦτ εἶναι σχεδὸν διπλάσια καὶ τὸ εἰδικὸν βάρος τούτου τυγχάνει μεγαλύτερον ἐν σχέσει πρὸς τὰ λοιπὰ εἶδη (περίπου 0,980).

Τούτων ἕνεκα ἢ ἀπασχόλησις τῶν ἀποθηκῶν καὶ τῶν ἐν γένει ἐγκαταστάσεων ἀπὸ ἀπόψεως προπαρασκευαστικῶν ἐνεργειῶν διὰ τὴν πλήρωσιν τὸν ἔλεγχον καὶ τὰς ἐν γένει διατυπώσεις ἐξαγωγῆς τοῦ εἶδους τούτου χρονικῶς εἶναι

μικροτέρα ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα εἶδη.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἐνδεικτικῶν παρατηρήσεών μας καταφαίνεται ὅτι θεὸν νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν πλείστοι παράγοντες διὰ τὴν ἐξαγωγήν ὅσον τὸ δυνατόν ἀκριβεστέρων συντελεστῶν προσπαθείας.

57. Τὰ ἐπὶ μέρους ἐξόδα τὰ ὑπαγόμενα εἰς τὴν ὡς ἄνω κατηγορίαν ἐξόδων ἀποθηκείσεως εἶναι :

α) Οἱ μισθοί, τὰ ἡμερομίσθια καὶ αἱ ἐν γένει παροχαὶ πρὸς τὸ ἐργατοτεχνικὸν προσωπικόν.

β) Ὁ φωτισμός, ἡ θέρμανσις, ἡ ὑδρευσις, τὰ τηλεφωνικὰ κλπ.

γ) Αἱ ἀποσβέσεις τῶν ἀποθηκῶν ἢ ἀποθηκευτικῶν χώρων.

δ) Ἡ συντήρησις τῶν τυχόν μέσων συσκευασίας (βαρέλια, δοχεῖα κλπ.) ὡς καὶ αἱ ἀποσβέσεις τούτων.

ε) Τὰ ἀσφάλιστρα ἀποθηκῶν, συσκευασιῶν καὶ ἐμπορευμάτων.

στ) Τυχόν ροαί, φύραι, ἐξαερώσεις κλπ. τῶν εἰδῶν ἐκ τῶν ἀποθηκῶν.

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐμμέσων ἐξόδων πλείστα θὰ ἠδύνατο νὰ μετατραποῦν εἰς ἄμεσα, ἐφ' ὅσον θὰ καθίστατο δυνατὴ ἡ ἐξειδίκευσις των ὡς πρὸς ὠρισμένον προϊόν. Οὕτω, αἱ ἀποσβέσεις κενῶν συσκευασιῶν (βαρελίων) θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιβαρύνουν ἀμέσως τὰ καθ' ἕκαστον προϊόντα ἐὰν αἱ κεναὶ συσκευασίαι ἦσαν σαφῶς διαχωρισμένοι δι' ἕκαστον εἶδος. Ὅυτ' αὐτὸ θὰ ἔσχε καὶ διὰ τὰς ἀποσβέσεις τῶν ἀποθηκευτικῶν χώρων, ἐφ' ὅσον οὗτοι δὲν εἶναι κοινοὶ ἀλλὰ σαφῶς κεχωρισμένοι κ.ο.κ.

ε) **Κατανομὴ ἐξόδων παρεχομένων πιστώσεων ὡς καὶ εἰσπρακτικῶν τούτων.**

58. Ὡς προκειμένου περὶ κατανομῆς τῶν ἐξόδων κατὰ περιοχάς, οὕτω καὶ ἐν ταῦτα τὰ ἐξόδα παροχῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν πιστώσεων διακρίνονται βασικῶς εἰς :

α) Ἐξόδα ἐγκρίσεως καὶ διαχειρίσεως πιστώσεων.

β) Ἐξόδα εἰσπράξεως καὶ παρακολουθήσεως τῶν εἰσπράξεων.

γ) Ἐξόδα ὀφειλόμενα εἰς ἀπωλείας λόγῳ ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων.

Τὰ ἐξόδα τὰ δημιουργούμενα διὰ τὴν ἐγκρίσιν, χορήγησιν καὶ εἰσπραξίν τῶν πιστώσεων κατὰ κανόνα δὲν προκαλοῦνται ἐξ ἀφορμῆς τοῦ διαφορισμοῦ τῶν εἰδῶν, ἀλλὰ ἐξαρτῶνται μᾶλλον ἐκ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως φερεγγυότητος, συχνότητος ἀγορῶν καὶ μεγέθους παραγγελιῶν τῶν πελατῶν. Καὶ ἐὰν μὲν ὅλα τὰ προϊόντα ἀγοράζονται ἐπὶ πιστώσει ὑφ' ὧν τῶν πελατῶν κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἀναλογία, αἱ ὡς ἄνω δαπάναι θὰ ἠδύνατο νὰ κατανεμηθῶσι μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους προϊόντων βάσει τῆς ἀξίας τῶν πωλήσεων. Ἐπειδὴ ὅμως τοῦτο δὲν συναντᾶται εἰς τὴν πράξιν, διὰ τοῦτο συνήθως χρησιμοποιοῦνται δι' ἕκαστην τῶν ὡς ἄνω κατηγοριῶν ἐξόδων τὰ ἀκόλουθα κριτήρια :

Τὰ ἐξόδα ἐγκρίσεως καὶ διαχειρίσεως τῶν πιστώσεων περιλαμβάνουν εἰδικῶ-

τερον : διοικητικούς μισθούς τῆς ὑπηρεσίας πιστώσεων, ἐφόδια γραφείων, ἀναλογοῦν ἐνοίκιον τῆς ὡς ἄνω ὑπηρεσίας, διάφορα ἄλλα ἐξοδα διὰ τὴν εὐρυ-
θμον λειτουργίαν ταύτης.

Καὶ ἐὰν μὲν ἡ φύσις τῶν πωλουμένων ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως εἰδῶν εἶναι τοιαύτη ὥστε ἕκαστος πελάτης νὰ προβαίνει εἰς ἀγορὰν κεχωρισμένου προϊ-
όντος (π.χ. ἡ ἐπιχείρησις πωλεῖ νήματα μεταξωτὰ καὶ νήματα ἐξ ἐρίου, τὰ
πρῶτα ἀγοράζονται ἀπὸ τὰς μεταξοβιομηχανίας, τὰ δεύτερα ἀπὸ τὰς
ἐριοβιομηχανίας) τὰ ἐξοδα δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
λογαριασμῶν ἐκάστης τάξεως πελατῶν ἢ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παραγγελιῶν.
Ἐὰν ὅμως διάφορα προϊόντα πωλοῦνται εἰς τοὺς αὐτοὺς πελάτας καὶ τιμολο-
γοῦνται ταυτοχρόνως δύναται νὰ γίνῃ ἔρευνα διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ μέσου
ἀριθμοῦ γραμμῶν τιμολογήσεως δι' ἕκαστον προϊόν καὶ ἡ βάση αὕτη νὰ χρη-
σιμοποιηθῇ διὰ τὴν κατανομήν τοῦ ἐν λόγῳ κόστους.

Ὅστω, ἐὰν ἐξεδόθησαν ἐντὸς μιᾶς περιόδου (φέρ' εἶπειν ἑξαμήνου, ὥστε νὰ
ἀποφεύγονται αἱ ἐποχικαὶ ἐπιδράσεις) 5.000 τιμολόγια περιλαμβάνοντα
20.000 γραμμὰς τιμολογήσεως καὶ ἐὰν αἱ γραμμαὶ αὗται ἀναφέρονται
εἰς τὰ κάτωθι προϊόντα ὡς ἀκολούθως :

A	ἀριθμὸς γραμμῶν τιμολογήσεως	5.000
B	»	»
Γ	»	»

τὸ κόστος θὰ πρέπει νὰ κατανεμηθῇ μεταξὺ τῶν προϊόντων ὡς ἑξῆς :

Προϊὸν	A	25 %
»	B	33 %
»	Γ	42 %

Τὸ κόστος εἰσπράξεως περιλαμβάνει ἐξοδα παρακολούθησεως τοῦ ὕψους τῶν
πιστώσεων, ἀναθεωρήσεως καὶ τακτοποιήσεως τῶν περιθωρίων τῶν πιστώ-
σεων, μισθοὺς καὶ δαπάνας εἰσπρακτόρων, ὡς καὶ ἐτέρας φύσεως μονίμους
δαπάνας διενεργουμένας πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Τὰ ἐξοδα ταῦτα συνήθως
ἀκολουθοῦν τὸν ἀριθμὸν τῶν λογαριασμῶν καὶ ὡς ἐκ τούτου πρέπει νὰ
κατανεμηθοῦν βάσει τούτων ὁσάκις διάφορα προϊόντα πωλοῦνται εἰς διαφό-
ρους κατηγορίας πελατῶν. Ἐὰν τοῦτο δὲν καθίσταται δυνατόν, θὰ ἠδύνατο
καὶ ἐνταῦθα νὰ ληφθῇ ὡς βάσις κατανομῆς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδιδομένων τιμο-
λογίων δι' ἐν ἕκαστον εἶδος ἢ ὁ μέσος ὄρος τῶν καταλαμβανόμενων δι'
ἕκαστον εἶδος γραμμῶν ἐκάστου τιμολογίου.

Τέλος, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐξοδα τὰ ὀφειλόμενα εἰς ἀπωλείας λόγῳ ἐπισηφῶν
ἀπαιτήσεων, ἐφ' ὅσον τὰ διάφορα προϊόντα πωλοῦνται εἰς διαφόρους πελάτας,
ἐπιβαρύνουν ἀμέσως τὸ κόστος τοῦ συγκεκριμένου προϊόντος. Ἐὰν
ὅμως τὰ προϊόντα πωλοῦνται εἰς τοὺς αὐτοὺς πελάτας, δύναται νὰ γίνῃ
ἀνάλυσις τῶν ζημιῶν πρὸς καθορισμὸν τῶν προϊόντων ἐκείνων ἅτινα πωλοῦν-
ται εἰς μὴ φερεγγύους πελάτας.

στ) *Κατανομή τῶν χρηματοοικονομικῶν ἐξόδων κατ' εἶδος προϊόντος*

59. Τὰ ἐξόδα ταῦτα δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν θάσει τοῦ ἀπαιτουμένου κατ' εἶδος προϊόντος «κεφαλαίου κινήσεως». Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν πάγια χρηματοοικονομικὰ ἐπιβαρύνσεις ὀφειλόμεναι εἰς ὠρισμένα εἶδη, αὗται θὰ πρέπη νὰ κατανέμωνται ἀπ' εὐθείας ὡς ἀποτελοῦσαι ἄμεσον ἐξόδον τοῦ συγκεκριμένου προϊόντος.

Τὰ ἀπαιτούμενα «κεφάλαια κινήσεως» δι' ἐν ἑκάστον εἶδος ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ κόστους τοῦ εἴδους τούτου, ἐκ τοῦ ρυθμοῦ τῶν πωλήσεων, ἐκ τῆς διαρκείας τοῦ κυκλώματός του, ὅπερ φυσικὸν εἶναι νὰ ἐπηρεάζεται ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν λαμβανομένων καὶ παρεχομένων ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως πιστώσεων.

ζ) *Κατανομή τῶν γενικῶν ἐξόδων διαθέσεως κατ' εἶδος.*

Ἐνταῦθα ἰσχύουν οἱ αὐτοὶ κανόνες ὡς οὗτοι ἐξετέθησαν καὶ ἀνωτέρω προκειμένου περὶ κατανομῆς κατὰ περιοχάς.

III. Τὸ κόστος διαθέσεως καθ' ὁδοῦς διοχτεύσεως τῶν εἰδῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὡς καὶ κατὰ μεθόδους πωλήσεως

60. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐμφανίζεται κυρίως εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις εἰς ἃς ἡ γνῶσις τοῦ κόστους διαθέσεως δύναται νὰ καταλήξῃ εἰς λίαν χρησιμὰ συμπράγματα διὰ τὸν καθορισμὸν τῶν ἐπωφελεστέρων ὁδῶν ἐπαφῆς μεταξὺ πωλητηρίας ἐπιχειρήσεως καὶ τελικῶν ἀγοραστῶν.

Ὡς ὁδὸς διοχτεύσεως νοεῖται ἡ διαδρομὴ τὴν ὁποίαν τὰ ἐμπορεύματα διανύουν ἀπὸ τοῦ παραγωγοῦ μέχρι τοῦ τελικοῦ καταναλωτοῦ. Τοιαῦται δὲ διαδρομαὶ δὲν εἶναι αἱ ἀπλᾶ ὕλικαὶ κινήσεις τῶν ἐμπορευμάτων, ἀλλὰ αἱ ἀλληλοδιάδοχοι μεταθέσεις κυριότητος τῶν ἀγαθῶν μέσῳ περισσοτέρων ἐνδιάμεσων ἐπιχειρήσεων.

Τὰ προϊόντα τὰ προοριζόμενα διὰ τὴν τελικὴν κατανάλωσιν συνήθως ἀκολουθοῦν τὰς ἐξῆς ὁδοῦς διοχτεύσεως :

- 1) Ἀπὸ τοῦ παραγωγοῦ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν τελικὸν καταναλωτὴν.
- 2) Ἀπὸ τοῦ παραγωγοῦ μέσῳ τοῦ λιανοπωλητοῦ εἰς τὸν τελικὸν καταναλωτὴν.
- 3) Ἀπὸ τοῦ παραγωγοῦ διὰ τοῦ χονδρεμπόρου καὶ τοῦ λιανοπωλητοῦ εἰς τὸν τελικὸν καταναλωτὴν.

Ἐντὸς τῶν ὡς ἄνω κυρίων διαδρομῶν ὑπάρχουν πολυάριθμοι συνδυασμοί, διὰ τῆς μεσολαθήσεως ἐτέρων ἐνδιαμέσων, ὡς παραγγελισδόχων, μεσιτῶν, πρακτόρων κ.ο.κ.

Ἡ ἐκλογὴ τῆς οἰκονομικῶς σκοπιμωτέρας ὁδοῦ διοχτεύσεως προϋποθέτει ὅτι θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν διάφοροι παράγοντες ἐξαρτώμενοι τόσον ἐξ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἐμπορεύματος, ὅσον καὶ ἐκ τῆς γενικωτέρας καταστάσεως τῆς ἀγορᾶς.

Οὕτω, τὸ κόστος καθ' ὁδοῦς διοχτεύσεως στενῶς συνδέεται μὲ τὴν ἀνάλωσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγορᾶς, δι' ἧς καὶ μόνον τελικῶς προκρίνονται αἱ κατηγορίαι τῶν πελατῶν, ὡς καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐνδιαμέσων δι' ὧν ἐνδείκνυται ἡ

διοχέτευσις τῶν προϊόντων πρὸς τὸν τελικὸν καταναλωτήν.

Ἐπιπλέον, ὁ βιομηχανὸς, ἢ ὁ εἰσαγωγεὺς χονδρέμπορος δυνατὸν νὰ θεωρήσῃ ὅτι ἐν δεδομένη στιγμήν εἶναι ἐπιφελέστερον νὰ πωλήσῃ τὰ προϊόντα του ἀποκλειστικῶς εἰς περιωρισμένον ἀριθμὸν μεγάλων ἀγοραστῶν, παρὰ νὰ ἀποκλειστικῶς εἰς περιωρισμένον ἀριθμὸν πολυαριθμῶν λιανοπω-προωθήσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὰς πωλήσεις του μέσῳ τῶν πολυαριθμῶν λιανοπω-λητῶν. Ἐκλέγων τὴν ὁδὸν ταύτην οὗτος πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι κινδυνεύει νὰ δράσῃ εἰς περιωρισμένην ἀγοράν, ὅτι δυνατὸν νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ μεταβάλλῃ τὴν πολιτικὴν τῶν τιμῶν του, ἐπηρεαζομένην ἀναγκαιῶς ἐκ τοῦ μικροῦ ἀριθμοῦ τῶν πελατῶν, ἐνδεχομένως δὲ καὶ νὰ μειώσῃ τὸ περιθώριον κέρδους του. Ἐκ παραλλήλου ὁμοίως θὰ ἐπιτύχῃ ἀσφαλῶς πλεονεκτήματα λόγῳ τοῦ περιορισμοῦ ἢ τῆς ἐκμηδενίσεως τῶν χρηματοοικονομικῶν του ἐξόδων, τῶν ἐξόδων διαφημίσεως, μεταφορᾶς, ἀποθηκείσεως, ἐνδιαμέσων κ.ο.κ. Ὁμοίως ἢ φύσις καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προϊόντος δύνανται νὰ ἐπιδράσῃ ἀποφασιστικῶς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῆς καταλλήλου ὁδοῦ διοχέτευσεως αὐτοῦ εἰς τὴν κατανάλωσιν. Π.χ. ἐὰν ἀπαιτοῦνται λίαν ἐξειδικευμένα ἐγκαταστάσεις διὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἐμπορευμάτων—ὡς ὁμοίως διαθέτουν μόνον οἱ παραγωγοί—δυνατὸν νὰ κριθῇ ἀναγκαῖον ὅπως χρησιμοποιοῦνται ὁδοὶ ἀνάλογαι ἐξασφαλίζουσαι τὸν ἀναγκαῖον ὄγκον πωλήσεων. Ἐπίσης ἡ οἰκονομικὴ ἰσχὺς τοῦ παραγωγοῦ ἀποτελεῖ παράγοντα καθορίζοντα τὰς ὁδοὺς διοχέτευσεως.

Μόνον διὰ λεπτομεροῦς ἀναλύσεως τοῦ κόστους διαθέσεως καθ' ὁδοὺς διοχέτευσεως δύνανται νὰ φωτισθῇ τὸ ὥς ἂν πρόβλημα καὶ νὰ δοθῇ ἡ ἐκάστοτε οἰκονομικῶς ὀρθὴ λύσις.

61. Μεταξὺ τῶν διαφόρων παραγόντων οἵτινες δεόν νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ὁδῶν διοχέτευσεως τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὴν ἀγοράν εἶναι (1):
- α) Ὁ ὄγκος καὶ ἡ συχνότης των παραγγελιῶν.
  - β) Ἡ κανονικότης ἢ μὴ τῆς ζήτησεως.
  - γ) Αἱ ἀπαιτούμεναι τεχνικαὶ γνώσεις διὰ τὴν πώλησιν.
  - δ) Ὁ βαθμὸς τῆς τυποποιήσεως τοῦ προϊόντος καὶ ἡ συχνότης τῶν δυνατῶν μεταβολῶν του.
  - ε) Ἡ γειτνίασις τῆς ἀγορᾶς μετὰ τὰ ἐργοστάσια.
  - στ) Ἡ ἀνάγκη ἢ μὴ τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς μετὰ τοὺς ἀγοραστὰς.
  - ζ) Ἡ ἔκτασις τὴν ὁποῖαν δύνανται νὰ λάβουν αἱ πωλήσεις συνεπιεία τῆς διαφημίσεως.
  - η) Τὸ βᾶρος τοῦ προϊόντος ἐν σχέσει πρὸς τὴν τιμὴν τούτου κ.ο.κ.
62. Ἡ βασικὴ μέθοδος τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους καθ' ὁδοὺς διοχέτευσεως εἶναι ὁμοία μετὰ ἐκείνην ἣτις ἠκολουθήθη ἀνωτέρω, προκειμένου περὶ τῆς ἀναλύσεως τοῦ κόστους κατὰ περιοχὴν ἢ κατ' εἶδος. Τὰ εἰδικὰ δηλαδὴ στάδια τῆς ἀναλύσεως συνίστανται :

1) Βλ. J. Brooks Heckert ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 116 ἑπομ.

α) Εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ ἀκαθαρίστου κέρδους καθ' ὁδοῦς.

β) Εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἀμέσων καὶ ἐμμέσων ἐξόδων διαθέσεως καθ' ὁδοῦς καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τούτων ἐκ τοῦ μικτοῦ κέρδους πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ καθαροῦ τοιοῦτου τοῦ πραγματοποιημένου διὰ τῆς διοχeteύσεως τῶν εἰδῶν μέσῳ ὠρισμένης ὁδοῦ.

Τὰ συνιστῶντα τὸ κόστος διαθέσεως καθ' ὁδοῦς διοχeteύσεως ἐξοδα συνοψίζονται καὶ ἐν προκειμένῳ εἰς τὰς ἐξῆς βασικὰς κατηγορίας :

α) Ἐξοδα πωλήσεως.

β) Ἐξοδα διαφημίσεως.

γ) Ἐξοδα μεταφορᾶς.

δ) Ἐξοδα ἀποθηκεύσεως.

ε) Ἐξοδα παρεχομένων πιστώσεων καὶ εἰσπράξεως τούτων.

στ) Ἐξοδα χρηματοοικονομικά.

η) Γενικά ἐξοδα διαθέσεως.

α) Κατανομή τῶν ἐξόδων πωλήσεως καθ' ὁδοῦς διοχeteύσεως

63. Καὶ ἐνταῦθα τὰ ἐξοδα διακρίνονται εἰς ἄμεσα, ἡμιάμεσα καὶ ἔμμεσα.

Τὰ μὲν ἄμεσα συνιστοῦν δαπάνας καὶ ἐξοδα ἄμεσα καταβάλλονται πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὠρισμένης ὁδοῦ διαθέσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου ἀπ' εὐθείας ἐπιβαρύνουν κοστολογικῶς ταύτην.

Τὰ ἡμιάμεσα ἀναφέρονται εἰς περισσοτέρας ὁδοῦς καὶ ὡς ἐκ τούτου χρῆζονται κατανομῆς. Καὶ ἂν μὲν πρόκειται περὶ μισθῶν, προμηθειῶν ἢ ἐξόδων κινήσεως ἀναφερομένων εἰς πωλητὰς ὅτινες ἀσχολοῦνται μὲ περισσοτέρας τῆς μιᾶς ὁδοῦς διοχeteύσεως, τὸ ἐξοδὸν τοῦτο δύναται νὰ κατανεμηθῇ δάσει τοῦ ὑπὸ τῶν πωλητῶν ἀναλωθέντος χρόνου διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν πελατῶν ἐκάστης ὁδοῦ διοχeteύσεως ἢ τῶν διαφόρων τρόπων καὶ μεθόδων πωλήσεως. Ἐὰν δ' ἀναλωθῆι χρόνος διὰ τὰς διαφόρους κατηγορίας πελατῶν εἶναι περίπου ὁ αὐτός, τὸ κόστος δύναται νὰ κατανεμηθῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκέψεων τῶν πωλητῶν.

Ὡς ἔμμεσα ἐξοδα θεωροῦνται : α) Οἱ μισθοὶ τοῦ διοικητικοῦ προσωπικοῦ ἐπὶ τῶν πωλήσεων ὡς καὶ τῶν ἐποπτῶν ἐπὶ τῶν πωλήσεων. Οὗτοι δύναται νὰ κατανεμηθῶσι δάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πωλητῶν ἢ τοῦ ὕψους τῆς ἀποζημιώσεως τούτων ἢ, τέλος, τῶν συνολικῶν ἀμέσων ἢ ἡμιαμέσων δαπανῶν τῶν ἀντιστοιχουσῶν καθ' ὁδὸν διοχeteύσεως. β) Οἱ μισθοὶ τοῦ ὑπαλληλικοῦ προσωπικοῦ πωλήσεων ὁσάκις οὗτοι δὲν θεωροῦνται ὡς ἡμιάμεσα ἐξοδα, ὁπότε κατανέμονται δάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πράξεων πωλήσεως, ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τιμολογίων ἢ τῶν φορτώσεων κ.ο.κ. γ) Τὰ μεταφορικά τὰ ἀπ' εὐθείας ἐπιμεριζόμενα. Ταῦτα κατανέμονται πάλιν δάσει : τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λογαριασμῶν, ἢ τῶν παραγγελιῶν, ἢ τῶν πράξεων πωλήσεως ἢ τῶν τιμολογίων. δ) Τὰ γενικά ἐξοδα πωλήσεων, ὡς ἀσφάλεια, ἐνοίκια, φόροι, ἐξοδα γραφείου κλπ. Ταῦτα κατανέμονται δάσει τοῦ συνόλου τῶν ἀμέσων καὶ ἡμιαμέσων ἐξόδων καθ' ὁδὸν διοχeteύσεως.

6) Κατανομή τῶν ἐξόδων διαφημίσεως καὶ προωθήσεως τῶν πωλήσεων καθ' ὁδοῦς διοχετεύσεως

64. Ὅσακις ἐξοδὸν τι ἀναφέρεται εἰς ὠρισμένας ὁδοῦς διοχετεύσεως, χαρακτηρίζεται ὡς ἄμεσον καὶ ἐπιβαρύνει ἀπ' εὐθείας ταύτας.
 Εἰς ἄς περιπτώσεις τὰ κατ' ἰδίαν ἐξοδα ἀναφέρονται εἰς πλείονας ὁδοῦς, ἐνδείκνυται ὅπως κατ' ἀρχὴν κατανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν προϊόντων καὶ ἐν συνεχομένῃ μεταξὺ τῶν ὁδῶν διοχετεύσεως, βάσει τῶν πωλήσεων τῶν πραγματοποιηθεισῶν μέσῳ τούτων. Ἐὰν υἱοθετηθῇ τοιοῦτος τρόπος δέον ὅπως καταβληθῇ προσπάθεια ἀκριβοῦς κατατάξεως τῶν προϊόντων.
 Οὕτω ἐὰν δεχθῶμεν ὅτι ἐπιχειρήσεις τις προβαίνει εἰς τὰ κατωτέρω ἐξοδα διαφημίσεως :

Γενικαὶ δημοσιεύσεις	100.000	δρχ.
Τύπος	40.000	»
Ἐπιδείξεις	20.000	»
	<u>160.000</u>	»

καὶ περαιτέρω ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ ἐπιχείρησις πωλεῖ εἰς μεταπράτας καὶ μεγάλας βιομηχανίας, τὰ ἐξοδα ἐπιδείξεως θὰ ἐπιβαρύνουν μόνον τὰς πωλήσεις πρὸς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ τὰ ἐξοδα γενικῶν δημοσιεύσεων θὰ ἐπιβαρύνουν ἀμφοτέρως τὰς ὁδοῦς διοχετεύσεως.

Οὕτω ἐὰν 4 διάφορα προϊόντα πωλοῦνται ὡς ἀκολούθως :

α) Μόνον διὰ μεταπρατῶν.

β) Διὰ μεταπρατῶν εἰς τὰς βιομηχανίας.

γ) Μόνον εἰς τὰς βιομηχανίας

ἡ κατανομή τῶν ἐξόδων διαφημίσεως θὰ πρέπει νὰ διενεργηθῇ ὡς ἀκολούθως :

	Συνολικὸν Κόστος	Μικτὴ Ἐπιβάρυνσις	Ἄμεσα ἐξοδα καθ' ὁδοῦς. Μεταπράτου	Βιομηχανίας
Γενικαὶ δημοσιεύσεις	100.000	100.000	—	—
Τύπος	40.000	40.000	—	—
Ἐπιδείξεις	20.000	—	—	20.000
	<u>160.000</u>	<u>140.000</u>	<u>—</u>	<u>20.000</u>

Κατανομή τῶν μικτῶν ἐπιβαρύνσεων μεταξὺ τῶν προϊόντων

	Σύνολον	A.	B.	Γ.	Δ.
Γενικαὶ δημοσιεύσεις (1)	100.000	30.000	70.000	—	—
Τύπος	40.000	—	20.000	10.000	10.000
	<u>140.000</u>	<u>30.000</u>	<u>90.000</u>	<u>10.000</u>	<u>10.000</u>

1) Εἴτε βάσει τοῦ καταλαμβανομένου χώρου, εἴτε βάσει τῶν πωλήσεων.

Ἀνάλυσις τῶν πωλήσεων καθ' ὁδοῦς.

	Σύνολον πωλήσεων	Μεταπράται		Βιομηχανίας	
		πώλησις	ἐπὶ %	πώλησις	ἐπὶ %
Προϊὸν Α	500.000	500.000	100	—	—
» Β	250.000	200.000	80	50.000	20
» Γ	1.000.000	800.000	80	200.000	20
» Δ	1.000.000	—	—	1.000.000	100
	2.750.000	1.500.000		1.250.000	

Κατανομή ἐπιβαρύνσεων τοῦ προϊόντος καθ' ὁδοῦς βάσει τῶν πωλήσεων.

Προϊὸν Α	Σύνολον	Μεταπράται		Βιομηχανία	
		ἐπὶ %	ποσὸν	ἐπὶ %	ποσὸν
Προϊὸν Α	30.000	100	30.000	—	—
» Β	90.000	80	72.000	20	18.000
» Γ	10.000	80	8.000	20	2.000
» Δ	10.000	—	—	100	10.000
	140.000		110.000		30.000

γ) *Κατανομή τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς καθ' ὁδοῦς διοχετεύσεως*

65. Ὅσακις ἅπαντα τὰ προϊόντα πωλοῦνται μέσῳ ἑλῶν τῶν ὁδῶν διοχετεύσεως, ἡ κατανομή τῶν δαπανῶν μεταφορᾶς εἰς τὰς ὁδοὺς ταύτας εἶναι δυνατὸν γὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀνάλυσιν τῶν πωλουμένων εἰς ἐκάστην περιφέρειαν προϊόντων βάσει τῶν ὁδῶν διοχετεύσεως. Ἐὰν καθιερωθοῦν πρότυπα ἕξοδα μεταφορᾶς δι' ἕκαστον προϊόν πρὸς ἐκάστην περιφέρειαν καὶ ταυτοχρόνως τυγχάνῃ γνωστὸν μέσῳ ποίων ὁδῶν διοχετεύσεως πωλοῦνται τὰ προϊόντα εἰς ἐκάστην περιφέρειαν, καθίσταται δυνατὸς ὁ καθορισμὸς τοῦ κόστους καθ' ὁδοῦς διοχετεύσεως.

Ἐὰν διάφοροι ὁδοὶ χρησιμοποιοῦνται διὰ διάφορα προϊόντα τὸ πρόβλημα εἶναι ἀπλούστερον. Ἐνταῦθα εἶναι δυνατὴ ἡ ἄμεσος ἐπίπτωσης τῶν ἐξόδων. Τοῦτο παρατηρεῖται κυρίως ὁσακις αἱ ὑπηρεσίαι μεταφορῶν παρέχονται ὑπὸ ξένων μεταφορέων.

Εἰς ἐπιχειρήσεις αἱ ὁποῖαι προβαίνουν εἰς τοπικὰς παραδόσεις πρὸς πελάτας εἶναι συνήθως ἀπαραίτητος ὁ διαχωρισμὸς τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς, ἀφ' ἑνὸς μὲν μεταξὺ τῶν ἀφωρόντων μετακίνησιν ἀπὸ κεντρικὰς εἰς περιφερειακὰς ἐγκαταστάσεις καὶ ἀποθήκας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἐκείνων ἅτινα ἀναφέρονται εἰς παραδόσεις πρὸς τοὺς πελάτας ἐκ τῶν ἀποθηκῶν.

Ὁ διαχωρισμὸς οὗτος πιθανὸν γὰ ἀπαιτήσῃ τὴν κατάταξιν εἰς δύο ὁμάδας προτύπων ἐξόδων μεταφορᾶς.

δ) *Κατανομή τῶν ἐξόδων ἀποθημεύσεως καθ' ὁδοῦς διοχετεύσεως.*

66. Ἐὰν μὲν ἡ ἀποθήκευσις ἐξυπηρετῇ ὠρισμένην ὁδὸν διοχετεύσεως, φέρ' εἰπεῖν τοὺς λιανοπωλητάς, ἐνῶ οἱ χονδρέμποροι ἀγοράζουσι ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ἐργο-

στασίου ἢ ἐκ τοῦ πλοίου κατὰ τὰς εἰσαγωγάς, τὰ ἔξοδα ἐπιβαρύνουν ἀπ' εὐ-
θείας τὴν ὁδὸν διοχετεύσεως ἢν ἐξυπηρετεῖ ἡ ἀποθήκευσις.
Ἐὰν διὰ τῶν ἀποθηκῶν ἐξυπηρετοῦνται παραδόσεις γινόμεναι μέσῳ διαφό-
ρων ὁδῶν διοχετεύσεως εἶναι προτιμότερον νὰ καθιερωθῶσι πρότυποι δαπάναι
ἐναποθηκεύσεως δι' ἕκαστον εἶδος, ἐν συνεχείᾳ δὲ νὰ ταξινομοῦνται αἱ πωλή-
σεις τῶν προϊόντων καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως καὶ αἱ δαπάναι αὗται νὰ κατανε-
μῶνται ἀντιστοίχως καθ' ὁδοὺς

ε) **Κατανομή τῶν ἐξόδων τῶν παρεχομένων πιστώσεων καὶ εἰσπράξεως
τούτων καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως**

67. Τὰ ἔξοδα ταῦτα, ἅτινα ἀναλυτικῶς ἐξετέθησαν ἀνωτέρω, ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς
χρηματοοικονομικῆς εὐθύνης ἐκάστου πελάτου καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ καὶ τῆς συ-
χρότητος τῶν ἀγορῶν τούτου. Δεδομένου ὅτι οἱ παράγοντες οὗτοι εἶναι δυ-
νατὸν νὰ ποικίλλουν ἀναλόγως τῶν διαφόρων ὁδῶν, ἕκαστον ἐπὶ μέρους στοι-
χεῖον τοῦ κόστους θὰ πρέπει νὰ ἐξετάζεται κεχωρισμένως.
Μέθοδοι κατανομῆς τῶν ἐξόδων καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως δυνατὸν νὰ εἶναι αἱ
ἀκόλουθοι :
- α) Τὰ ἔξοδα ἐγκρίσεως καὶ διαχειρίσεως πιστώσεων δύνανται νὰ κατανεμη-
θῶσι βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κινουμένων λογαριασμῶν δι' ἑκάστην ὁδὸν διο-
χετεύσεως, ἢ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ληφθεισῶν παραγγελιῶν μέσῳ ἐκά-
στης ὁδοῦ.
- β) Τὰ εἰσπρακτικὰ ἀκολουθοῦν συνήθως τὸν ἀριθμὸν τῶν λογαριασμῶν, δύναν-
ται δὲ νὰ κατανεμηθῶσι βάσει τούτων.
- γ) Αἱ ἀπώλειαι ἐξ ἐπιφαλῶν ἀπαιτήσεων δέον ὅπως ἀναλύονται καθ' ὁδοὺς
καὶ ἐπιβαρύνωσι ταύτας ἀμέσως.

στ) **Κατανομή τῶν χρηματοοικονομικῶν ἐξόδων καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως**

68. Αὕτη διενεργεῖται ὅπως καὶ ὅταν πρόκειται περὶ κατανομῆς τῶν ὡς ἄνω ἐξό-
δων κατὰ περιοχάς.
Τρία εἶναι τὰ στάδια τὰ ὁποῖα ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν διὰ τὴν ὡς ἄνω
κατανομήν.
- α) Καθορισμὸς τοῦ ὀλικοῦ χρηματοοικονομικοῦ κόστους τῆς ἐπιχειρήσεως.
β) Κατανομή τοῦ κόστους τούτου μεταξὺ παραγωγῆς, διαθέσεως καὶ βοηθητι-
κῶν δραστηριοτήτων.
γ) Κατανομή τοῦ μεριδίου τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς δια-
θέσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων ὁδῶν διοχετεύσεως.
Ἡ τελευταία περίπτωσις τῆς κατανομῆς τῶν χρηματοοικονομικῶν ἐξόδων
καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως καθορίζεται βάσει τοῦ «κεφαλαίου κινήσεως», ὅπερ
πάλιν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν ἀμέσων καὶ ἡμιἀμέσων ἐξόδων ἅτινα ἀπαιτοῦνται
διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν ἐκάστης ὁδοῦ.
69. Ἡ ἀνάλυσις κατὰ μεθόδους πωλήσεως συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν ἀνά-
λυσιν βάσει τῶν ὁδῶν διοχετεύσεως.

Οὕτω ἡ γραμμὴ διαχωρισμοῦ μεταξὺ δόδων καὶ μεθόδων συχνάκις συγχέεται εἰς τὴν πράξιν. Ἐπὶ πλέον ὑπάρχει στενὴ σχέσηις μεταξὺ τῆς ἀναλύσεως καθ' ὁδοὺς διοχετεύσεως καὶ μεθόδων πωλήσεως ἀφ' ἑνός, καὶ πελατῶν ἢ τάξεων πελατῶν ἀφ' ἑτέρου.

Αἱ κατὰ τὴν πώλησιν καὶ διάθεσιν τῶν προϊόντων χρησιμοποιούμεναι μέθοδοι εἶναι τόσον πολλαί καὶ ποικίλαι ὥστε νὰ καθιστῶσι πρακτικῶς ἀδύνατον μίαν γενίκευσιν τῆς μεθόδου κατανομῆς.

Πρὸς διασάφησιν παρατίθεται τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα ἀφορῶν ἐπιχειρήσιν τροφίμων. Ὑποτίθεται ὅτι ἡ ἐπιχείρησις αὕτη χρησιμοποιεῖ τὰς ἑξῆς τρεῖς μεθόδους πωλήσεως :

α) Πωλήσεις μὲσφ̄ περιοδουόντων πωλητῶν, ἐπισκεπτομένων ἀνεξαρτήτους μικροπωλητὰς καὶ λαμβανόντων παραγγελίας πρὸς παράδοσιν ἐκ τοῦ ἐργοστασίου διὰ μεταφορικῶν μέσων τῆς ἐπιχειρήσεως.

β) Πωλήσεις ἐπὶ τόπου ἐκ τοῦ ἐργοστασίου. Αὗται γίνονται πρὸς πελάτας (λιανοπωλητὰς, χονδρεμπόρους κλπ.) οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν νὰ ἐξετάσωσι τὰ προϊόντα εἰς τὸ ἐργοστάσιον, ἐν συνεχείᾳ δὲ νὰ δώσωσι παραγγελίας. Παράδοσις μὲ μέσα μεταφορικὰ τῆς ἐπιχειρήσεως.

γ) Πωλήσεις F.O.B. Αὗται γίνονται τηλεφωνικῶς ἢ διὰ μέσου πωλητῶν τῆς ἐπιχειρήσεως, εἰς ἀγοραστὰς παντὸς εἴδους οἱ ὅποιοι παραλαμβάνουν τὰ ἐμπορεύματα ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ μεταφέρουν ταῦτα δι' ἰδίων μέσων. Αἱ ἐργασίαι διαθέσεως τῆς ἐπιχειρήσεως αἱ δυνάμεναι νὰ θεωρηθῶσιν ὡς σχετιζόμεναι πρὸς τὴν ἀνάλυσιν κατὰ μεθόδους πωλήσεως διαχωρίζονται εἰς 4 κατηγορίας.

1. Πώλησις.
2. Παρακολούθησις καὶ χειρισμὸς τῶν παραγγελιῶν.
3. Παράδοσις.
4. Λογιστικὴ πωλήσεων.

IV. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ πελάτας

70. Εἶναι γεγονός ὅτι εἰς ὠρισμένης κατηγορίας πελατῶν ἀπαιτεῖται ἡ καταβολὴ μεγαλυτέρας προσπάθειας διὰ τὴν προώθησιν τῶν πωλήσεων, ἢ τὰ ἀναμενόμενα κέρδη ἐκ πωλήσεων πρὸς τὰς κατηγορίας ταύτας τῶν πελατῶν εἶναι δυσαναλόγως μικρὰ ἐν σχέσει πρὸς τὰ κέρδη τὰ ἀποκομιζόμενα ἐξ ἑτέρας κατηγορίας. Πλεῖσταί κατηγορίαι πελατῶν ἀπορροφῶν μέγα μέρος τῆς ἀπασχολήσεως, εἴτε ὡς πρὸς τὴν παράδοσιν, εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἀποθήκευσιν, εἴτε συνεπάγονται μεγαλύτερα ἔξοδα χρηματοοικονομικά, συνεπείᾳ τοῦ διαφόρου τρόπου καὶ χρόνου ἐξοφλήσεως. Τέλος, κατηγορία πελατῶν ἀξιῶι διαφόρους τιμὰς εἴτε λόγφ̄ τοῦ ὄγκου τῶν ὑπ' αὐτῆς διενεργουμένων μεμονωμένων παραγγελιῶν, εἴτε λόγφ̄ τοῦ μεγέθους τῶν διενεργηθεισῶν ἐντὸς ὠρισμένου χρόνου ἀγορῶν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταφαίνεται: ὅτι ἡ τοιαύτη ἀνάλυσις τοῦ κόστους διαθέσεως εὐρίσκεται: στενῶς συνδεδεμένη καὶ πρὸς τὰς ἐκάστοτε χρησιμοποιουμένας μεθόδους πωλήσεως.

71. Σκοπὸς μιᾶς τοιαύτης ἀναλύσεως κατὰ πελάτας εἶναι :
- α) Ἡ ἐκλογὴ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν πελατῶν τῶν κατηγοριῶν ἐκείνων αἵτινες ἀποδίδουν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν μεγαλύτερον κέρδος.
  - β) Ἡ ἐξατομίκευσις τῶν ἀσθενῶν σημείων ὀργανώσεως καὶ ἡ ἐπισημάνσις τῶν αἰτίων ἐκείνων ἅτινα προσαυξάνουν τὸ κόστος διαθέσεως, καὶ
  - γ) Ἡ κατάλληλος προσαρμογὴ τῶν τιμῶν πρὸς τὸ εἶδος τῶν αἰτουμένων ὑπηρεσιῶν.
72. Κατ' ἀρχὴν ἡ διάκρισις τῶν πελατῶν δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ δάσει τῶν κάτωθι κριτηρίων :
- α) Τοῦ ποσοῦ τῶν παρ' αὐτῶν διενεργουμένων ἐτησίων ἀγορῶν.
  - β) Τοῦ ποσοστοῦ τῆς εἰς τούτους παρεχομένης πιστώσεως.
  - γ) Τοῦ μεγέθους καὶ τῆς συχνότητος τῶν διενεργουμένων ὑπὸ τούτων παραγγελιῶν.
  - δ) Τῶν δι' ἐκάστην κατηγορίαν τούτων ἀπαιτηθέντων ἐξόδων διαφημίσεως.
  - ε) Τοῦ τοπικοῦ καταμερισμοῦ τούτων.
  - στ) Τοῦ κατὰ μέσον ὄρον ὑπὸ τῶν μεσιτῶν ἀναλισκομένου χρόνου δι' ἐπισκέψεις πρὸς τούτους.
  - ζ) Τῆς φύσεως τῆς ὑπὸ τούτων διενεργουμένης δραστηριότητος (βιομήχανοι, γεωργοί, χονδρέμποροι, ἰδρύματα, κ.ο.κ.).
73. Κατὰ τὸν καθορισμὸν τοῦ κόστους κατὰ πελάτας δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῶσι δύο διάφοροι μέθοδοι.
- Ἡ πρώτη συνίσταται εἰς τὴν ταξινόμησιν τῶν πελατῶν καθ' ὁμάδας καὶ τὴν ἄμεσον ἢ κατὰ τρόπον ἀνάλογον ἐπιβάρυνσιν ἐκάστης κατηγορίας τῶν διαφορῶν στοιχείων τῶν συνιστώντων τὸ κόστος ταύτης, εἰς τρόπον ὥστε τελικῶς νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ συνολικὸν κόστος διαθέσεως δι' ἐκάστην ὁμάδα πελατῶν. Ἐν συνεχείᾳ δύναται νὰ διεξαχθοῦν περαιτέρω ἀναλύσεις ἐπὶ τῇ σκοπῇ τῆς ἐξευρέσεως τοῦ κόστους διαθέσεως δι' ἕκαστον μεμονωμένον πελάτην.
- Ἡ δευτέρα μέθοδος συνίσταται, ἀντιθέτως, εἰς τὴν καθιέρωσιν δι' ἐκάστην κατηγορίαν ἐνὸς «τυπικοῦ πελάτου» ἐμφανίζοντος τὰ μέσα χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα (ἤτοι ἀριθμὸν ἐπισκέψεων, ἀριθμὸν τιμολογίων, σύνολον παραγγελιῶν, ποσοστὸν παρεχομένης πιστώσεως κ.ο.κ.) καὶ τὴν καθιέρωσιν μέσου κόστους δι' ἐκάστην μονάδα ὑπηρεσίας.

ν. Τὸ κόστος διαθέσεως κατὰ μέγεθος παραγγελιῶν

74. Ὁ σκοπὸς τῆς τοιαύτης κατανομῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐξευρεθῇ μέχρι ποίου σημείου δύναται μία ἐπιχείρησις νὰ ἀποδεχθῇ μικρὰς παραγγελίας χωρὶς νὰ

υποστή ζημίαν. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἀντιμετωπίζεται κυρίως εἰς τὰς βιομηχανικὰς καὶ χονδρεμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, αἵτινες ἀντιμετωπίζουν κατὰ κανόνα ἐξοδὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σταθερὰ δι' ἐκάστην παραγγελίαν. Ὡς ἐκ τούτου πολλάκις παραγγελία κάτω ὄρισμένου μεγέθους καθίστανται ἀσύμφοροι καὶ ἀποφεύγονται ἐπιμελῶς ὑπὸ τούτων. Ἀντιθέτως αἱ λιανικαὶ ἐπιχειρήσεις δὲν συναντοῦν δυσχερείας κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μικρῶν παραγγελιῶν, καθ' ὅσον αἱ μικραὶ εἰς μέγεθος συναλλαγαὶ ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν τοῦ λιανικοῦ ἐμπορίου. Τοιαῦται ἔρευνα: συνίστανται εἰς λεπτομερῆ ἀνάλυσιν ὄλων τῶν λαμβανομένων ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως παραγγελιῶν ἐντὸς δεδομένου χρόνου, καὶ τὸν καθορισμὸν ἀφ' ἑνὸς μὲν τοῦ μικτοῦ κέρδους δι' ἐκάστην κατηγορίαν παραγγελιῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἐξόδων πωλήσεως, τῶν ἐξόδων παραδόσεως κ.ο.κ. τῶν ἀντιστοιχούντων εἰς ταύτας. Διὰ τῆς συγκρίσεως ταύτης ἐκλέγεται ἡ βάση κάτω τῆς ὁποίας ἡ παραγγελία δὲν δύναται νὰ εἶναι συμφέρουσα διὰ τὴν ἐπιχείρησιν.

Μία τοιαύτη ἀνάλυσις τοῦ κόστους κατὰ παραγγελίας διαφόρου μεγέθους ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ δηγήσῃ τὴν ἐπιχείρησιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν πελατῶν καὶ τῶν προϊόντων, ὡς καὶ νὰ κατευθύνῃ εἰς τὴν καθιέρωσιν διαφορικῶν τιμῶν. Βεβαίως ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς λόγοι πολιτικῆς, διαφημίσεως ἢ γοήτρου ἐπιβάλλουν ὅπως διατηρηθῇ ὁ πελάτης ὡς καὶ τὸ προϊόν, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι ἀμφότεροι τυγχάνουν ἀσύμφοροι. Πολλάκις εἶναι δυνατόν ἢ τυχὸν προκύπτουσα ζημία ἐκ τοῦ ἀσυμφόρου τῆς διατηρήσεως πελατῶν ὄρισμένου μικροῦ μεγέθους παραγγελιῶν νὰ εἰσπράττεται ἀπὸ τὸν πελάτην ὡς ἰδιαιτέρα ἀμοιβή διὰ τὴν παρεχομένην ἐξυπηρέτησιν. Ἄλλος τρόπος συνίσταται εἰς τὸν περιορισμὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον τῶν ἀσυμφόρων παραγγελιῶν.

75. Δὲν ὑπάρχει ὁμοίομορφος τρόπος κατανομῆς τοῦ κόστους διαθέσεως κατὰ παραγγελίας δυνάμενος νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις. Τὸ ἀκριβὲς κόστος διαθέσεως κατὰ παραγγελίαν εἶναι δύσκολον νὰ καθορισθῇ καὶ ἐξευρίσκειται μόνον μετὰ σχετικῆς ἀκρίβειας.

Τὸ κόστος τῆς ἐκτελέσεως μιᾶς παραγγελίας ὡς καὶ τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἀντιτίμου ταύτης ἐξαρτᾶται :

- α) Ἐκ τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ ταύτης.
- β) Ἐκ τῆς ποσότητος ταύτης.
- γ) Ἐκ τῆς φύσεως τῶν προϊόντων.
- δ) Ἐκ τῆς ἀποστάσεως τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν πελατῶν ἀπὸ τῆς ἑδρας τῆς ἐπιχειρήσεώς μας.
- ε) Ἐκ τῆς καταβαλλομένης προσπάθειας πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς παραγγελίας.
- στ) Ἐκ τῶν ὄρων τῆς παρεχομένης πιστώσεως καὶ τοῦ τρόπου παραδόσεως κ.ο.κ.

Ἐὰν λάθωμεν ὑπ' ὄψιν ἅπαντας τοὺς ἀνωτέρω παράγοντας, ὀδηγούμεθα βεβαίως εἰς μεγαλύτεραν ἀκρίβειαν, πλὴν ὅμως τὸ πρόβλημα καθίσταται πολυ-

πλοκώτερον και δυσχερέστερον. Ὡς ἐκ τούτου πλείστοι ἐκ τῶν ὡς ἄνω παραγόντων παραμερίζονται, διότι ἢ ἐπὶ τοῦ κόστους ἐπιρροὴ τούτων εἶναι ἀσήμαντος. Οὕτω, ἀλλοῦ ἀγνοεῖται ὁ παράγων ἀπόστασις, διότι οἱ πελάται εὐρίσκονται διεσπαρμένοι ἐξ ἴσου καὶ εἰς τὴν αὐτὴν περιοχὴν, ἄλλοτε δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ τρόπος παραδόσεως ἢ αἱ παρεχόμεναι πιστώσεις διότι συμβαίνει γὰρ εἶναι ὁμοίομοροι κ.ο.κ. Οὕτω τελικῶς καταλήγει γὰρ ἔχουν μεγαλύτεραν βαρύτητα τὸ χρηματικὸν ποσὸν τῆς παραγγελίας καὶ αἱ εἰς φυσικὰς μονάδας ποσότητες ταύτης.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας τὰ συνιστῶντα τὸ κόστος ἐξοδα δύνανται γὰρ διαχωρισθῶν εἰς ἑξὶ ομάδας:

α) Εἰς ἐκεῖνα ἅτινα εἶναι ὁμοίομορφα διὰ παραγγελίας ὄλων τῶν μεγεθῶν, ὡς π.χ. ἐξοδα ἀποστολῆς τιμολογίων, ἐγκρίσεως πιστώσεων, καταχωρήσεως λογαριασμῶν, παραδόσεως (ὅταν ὁ ὄγκος εἶναι ἄνευ σημασίας).

β) Εἰς ἐκεῖνα ἅτινα κυμαίνονται ἀναλόγως τοῦ μεγέθους (ποσότητος καὶ ἀξίας) τῆς παραγγελίας, ὡς λόγου χάριν αἱ προμήθειαι πωλητῶν, τὰ ἐξοδα παραδόσεως (ὅταν ὁ ὄγκος εἶναι ἀξιόλογος παράγων), αἱ ἀπώλειαι λόγῳ ἐπισφαλῶν χρεωστῶν, αἱ παρεχόμεναι ταμειακαὶ ἐκπτώσεις, οἱ τόκοι καὶ τὰ ἐν γένει χρηματοοικονομικὰ ἐξοδα κ.ο.κ.

76. Διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ κόστους διαθέσεως κατὰ μέγεθος παραγγελιῶν ἀκολουθεῖται ἡ ἐξῆς διαδικασία :

α) Καθορίζονται τὰ μεγέθη τῆς ἀξίας ἅτινα θὰ ληφθῶν ὡς βάσις διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ κόστους. Οὕτω, αἱ παραγγελίαι ταξινομοῦνται κατὰ κλιμακικὰ φέρον εἰπεῖν μέχρι 1000 δραχ., ἀπὸ 1000—5000 κ.ο.κ.

β) Ταξινομοῦνται αἱ δαπάναι εἴτε ἐν σχέσει πρὸς τὸν ὄγκον τῆς παραγγελίας ὡς οὗτος ἀσχετὴ ἐπίδρασιν, π.χ. ἐξοδα συσκευασίας, εἴτε ὁμοιόμορφως ἐὰν αὗται οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουν πρὸς τὸν ὄγκον τῆς παραγγελίας, π.χ. ἐξοδα διαφημίσεως, ἐποπτείας κλπ.

γ) Προσδιορίζονται συντελεσταὶ δυσχερείας καὶ βάσει τούτων κατανέμονται τὰ ἔμμεσα ἐξοδα κατὰ μέγεθος παραγγελιῶν. Τὰ ἐξοδα ταῦτα προστιθέμενα ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ ἄμεσον κατὰ παραγγελίαν κόστος μᾶς παρέχουν τὸ συνολικὸν κόστος κατὰ μέγεθος παραγγελίας.

Ἐξ ἐρεῦνης (1) διενεργηθείσης εἰς βιομηχανίαν καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἀπεδείχθη ὅτι τὰ ὀλιγά ἐξοδα τῶν παραγγελιῶν ἀξίας κάτω τῶν 3,75 δολλ. ἀνήρχοντο εἰς 21,52% τῶν πωλήσεων, ἐνῶ τὰ ἐξοδα ταῦτα ὑπεβιάζοντο μόνον εἰς 4,24% ἐπὶ παραγγελιῶν 230 δολλαρίων καὶ ἄνω. Ἐκδηλον ὡς ἐκ τούτου καθίσταται ὅτι αἱ παραγγελίαι κατωτάτου μεγέθους διενηργουνο μὲ ζήμιον διὰ τὴν ἐπιχείρησιν.

1) Ὑπὸ τοῦ Charles H. Sevin εἰς τὸ How Manufacturers Reduce Their Distribution Costs Εἰς Economics Series No 72 U.S Department of Commerce (Washington D.C.: Government Printing Office, 1948) p.p. 61—67.

77. Ὡς δάσεις κατανομῆς (1) τῶν διαφόρων κατηγοριῶν ἐξόδων ἀναλόγως τοῦ μεγέθους τῶν παραγγελιῶν προτείνονται αἱ ἀκόλουθοι:

α) Ἐξοδα πωλήσεως ἄμεσα:

Ἦτοι δαπάναι χρόνου ἐπισκέψεων πελατῶν, πλὴν τῶν ἐπισκέψεων διὰ τὴν προώθησιν τῶν πωλήσεων.

β) Ἐξοδα πωλήσεως ἔμμεσα:

Ἦτοι: δαπάναι ταξειδίων, δαπάνη ἀντιστοιχοῦσα εἰς χρόνον ἀπολεσθέντα εἰς μὴ παραγωγικὰς ἐπισκέψεις κ.ο.κ.

γ) Ἐξοδα συγκεντρώσεως καὶ ἐκτελέσεως παραγγελιῶν:

δ) Ἐξοδα συσκευασίας:

Σφραγίσεως, ζυγίσματος, ἐτοιμασίας φορτωτικῆς κ.λ.π.

ε) Ἐξοδα παραδόσεως.

στ) Ἐνοίκια ὑποκαταστημάτων:

ζ) Τιμολογήσεις :

η) Ναῦλος:

Κατανέμονται:

Βάσει μελέτης ἀπαιτηθέντος χρόνου δι' ἐκάστην ἐπίσκεψιν καὶ κατὰ πωλητὴν ἐντὸς δοκιμαστικῆς τινος περιόδου.

Βάσει ἀριθμοῦ ἐπισκέψεων.

Βάσει μελέτης χρόνου ἐκάστης παραγγελίας κεχωρισμένως.

Βάσει μελέτης χρόνου ἀπαιτουμένου ὑπὸ ἐνὸς ὑπαλλήλου διὰ τὴν συσκευασίαν κ.λ.π. μιᾶς παραγγελίας.

Τὰ μὲν ἄμεσα δάσει χρόνου μεταφορᾶς, σταθμεύσεως εἰς ἀποθήκην πελάτου καὶ παραδόσεως. Τὰ δὲ ἔμμεσα, ἦτοι ὁ συνολικῶς καταναλωθεὶς χρόνος παραδόσεως, ἀφοῦ ἀφαιρεθῆῃ ὁ ἄμεσος χρόνος, δάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν παραδόσεων.

Βάσει ἀξίως πωλουμένων.

Βάσει μελέτης χρόνου.

Ἐπιβαρύνει ἀμέσως τὴν παραγγελίαν.

VI. Τὸ κόστος διαθέσεως βάσει ἐτέρων κριτηρίων

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω βασικῶν κατανομῶν τοῦ κόστους διαθέσεως, δυνάμεθα νὰ ὀδηγηθῶμεν καὶ εἰς ἐτέρας τοιαύτας χρησιμοποιοῦντες τὰ κάτωθι κριτήρια:

α) Κατανομὴ κατὰ πωλητὰς

78. Εἰς ἐπιχειρήσεις εἰς ἃς ἡ προσπάθεια τῶν πωλήσεων στηρίζεται κυρίως ἐπὶ τῶν κατ' ἰδίῳ πωλητῶν, αἱ δὲ ἄμεσα δαπάναι τούτων ἀποτελοῦν τὸ μέγιστον ποσοστὸν τοῦ κόστους διαθέσεως ἀπαιτεῖται ὅπως διενεργῆται ἀνάλυσις τῶν πωλήσεων, διὰ τοῦ καθορισμοῦ τοῦ κόστους ὡς καὶ τῶν αποτελεσμάτων κατὰ πωλητὴν ἢ καθ' ὁμάδας πωλητῶν. Εἰς τὰς ἐν λόγω ἐπιχειρήσεις παρέχεται εἰς τοὺς πωλητὰς εὐρὸν πεδῖον δράσεως διὰ τῆς παροχῆς

1) "Ora J. Brooks Heckert — Robert B. Miner, ἐνθ' ἀν. σελ. 156.

δικαιώματος επιλογής των πελατών ως και διά της προωθήσεως των ειδών κατά βούλησιν τούτων. Παρέχεται επίσης εις τούτους ποιά τις ελευθερία καθορισμού τιμών και παροχής πιστώσεων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, παρά τὸ γεγονός ὅτι αἱ πράξεις τούτων υπόκεινται συνήθως εἰς τὴν ἐποπτείαν τοῦ κεντρικοῦ γραφείου, ἐν τούτοις οἱ ἐν λόγῳ πωληταὶ διατηροῦν μεγάλην ἐλευθερίαν δράσεως. Οἱ πωληταὶ οὗτοι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐξέυρεσιν νέων πελατῶν, τὴν ἐξασφάλισιν παραγγελιῶν, τὸν ἔλεγχον τῶν δυνατοτήτων τῆς ἀγορᾶς, τὴν ἐνημέρωσιν τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς παραγωγῆς ἐπὶ τῆς φύσεως, τοῦ εἴδους ἢ τῆς ποικιλίας τῶν παραχθησομένων προϊόντων κ.ο.κ.

79. Ὁ σκοπὸς παρομοίας ἀναλύσεως ἀποβλέπει ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς τὴν καθοδήγησιν τῶν πωλητῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν μέτρησιν τοῦ βαθμοῦ τῆς δραστηριότητος τούτων.

Εἰδικώτερον ἢ ἐν λόγῳ ἀνάλυσις θὰ ἐμφανίσῃ:

Πελάτας ἢ ἐμπορεύματα τελείως παραμεληθέντα ἢ μὴ τυχόντα τῆς δεύσης προσοχῆς.

Τυχὸν μὴ ἱκανοποιητικὰ περιθώρια μικτοῦ κέρδους.

Τὸ κόστος πωλήσεως τὸ εὐρισκόμενον ὑπεράνω παραδεκτῶν περιθωρίων.

Τὰς τυχὸν μὴ ἱκανοποιητικὰς σχέσεις μεταξύ κόστους καὶ ἀποτελέσματος.

80. Τὰ ἔξοδα τὰ ἐπιβαρύνοντα ἀπ' εὐθείας ἕνα ἕκαστον πωλητὴν ἐπιπίπτουν ἀμέσως ἐπὶ τοῦ κόστους τούτου. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔμμεσα, ταῦτα δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν εἰς τὰς πωλήσεις τῶν καθ' ἕκαστα πωλητῶν, εἴτε θάσσει τῶν ἀναλογούντων εἰς ἕνα ἕκαστον ἀμέσως ἐξόδων, εἴτε θάσσει τοῦ κόστους τῶν πωλουμένων, εἴτε θάσσει τοῦ μικτοῦ κέρδους, εἴτε τέλος θάσσει τῶν προϋπολογισθεισῶν πωλήσεων. Ἐνίστε δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν τὴν κατανομὴν τῶν ἐμμέσων ἐξόδων καὶ νὰ περιορισθῶμεν ἀπλῶς εἰς τὴν ἐξαγωγήν συμπερασμάτων ἐπὶ τῆς κερδοφόρου ἱκανότητος ἑνὸς ἑκάστου πωλητοῦ διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀμέσων ἐξόδων πρὸς τὰ πραγματοποιούμενα ὑπ' αὐτῶν κέρδη.

β) Κατανομή κατὰ μέθοδον παραδόσεως

Ὅσῳκις αἱ δαπάναι παραδόσεως εἶναι σχετικῶς σημαντικαί, εἰδικὴ ἀνάλυσις τοῦ κόστους διαθέσεως δεόν νὰ συντελήται πρὸς διευκόλυσιν τῆς καθιερώσεως διαφορικῶν τιμῶν μεταξύ τῶν πελατῶν. Εἶναι ἐπίσης ἐνδεχόμενον ὅπως χρησιμοποιηθοῦν διάφοροι μέθοδοι διαθέσεως διὰ τὰ ἐπὶ μέρους προϊόντα, αἵτινες καὶ νὰ προκαλοῦν διάφορον κόστος.

Τὸ κόστος παραδόσεως συνήθως εἶναι σημαντικὸν στοιχεῖον διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τὰς πραγματοποιούσας ἀμέσους παραδόσεις πρὸς πελάτας, τὸ μέγεθος δὲ τούτου ἐξαρτᾶται ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς συχνότητος τῶν παραδόσεων. Τοῦτο ἀποκτᾷ διάφορον σημασίαν ἐφ' ὅσον συσχετίζεται πρὸς τὴν ἀξίαν τῶν παραδιδόμενων.

γ) Κατανομή κατὰ μέγεθος ἢ ἀριθμὸν πωλουμένων μονάδων ὡς καὶ ἀναλόγως τῶν ὄρων πωλήσεως

Εἰς ἐπιχειρήσεις χονδρεμπορικὰς πρόβλημα γεννᾶται ὡς πρὸς τὴν ἐξέυρεσιν

τῆς κατωτέρας μονάδος πωλήσεως. Ἄλλοτε μὲν προκρίνεται ἡ πώλησις κατὰ δωδεκάδα, ἄλλοτε κατὰ γρόσσες, ἄλλοτε κατὰ ἀριθμὸν τινα σάκκων ἢ κιβωτίων κ.ο.κ. Λύσιν ἐν προκειμένῳ θὰ ἐξεύρωμεν μόνον ἐφ' ὅσον προβαίνομεν εἰς ἀνάλυσιν τοῦ κόστους κατὰ ἀριθμὸν μονάδων πωλήσεως. Διότι εἶναι προφανὲς ὅτι τὰ ἔξοδα συσκευασίας, αἱ φθοραὶ, ἡ ἐργασία παραδόσεως κλπ. ποικίλλουν ἀναλόγως τῶν διαπραγματευομένων μονάδων.

Ἐπίσης, ἀναλόγως τοῦ ἂν τὰ ἐμπορεύματα πωλοῦνται τοῖς μετρητοῖς ἢ ἐπὶ πιστώσει, προκύπτει διάφορον κόστος καὶ ἀπαιτεῖται ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο εἰδικὴ ἀνάλυσις. Αἱ πωλήσεις ἐπὶ πιστώσει δυνατόν πάλιν νὰ διαχωρίζωνται εἰς ἐκείνας αἵτινες διενεργοῦνται θάσει ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ ἐξοφλητέου ἐντὸς βραχέος χρόνου καὶ εἰς ἐκείνας αἵτινες ἐξοφλοῦνται τμηματικῶς καὶ διὰ δόσεων, ὁπότε ὁ χρόνος ἐξοφλήσεως συνήθως παρατείνεται.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν πωλήσεων ἐπὶ πιστώσει θὰ πρέπη νὰ ἀναλυθῶν :

Ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος διὰ τὸν χειρισμὸν καὶ παρακολούθησιν τῶν πιστώσεων ὡς καὶ τὰ ἐκ τοῦ λόγου τούτου προκύπτοντα ἔξοδα.

Τὰ ἔξοδα εἰσπράξεως τῶν πιστώσεων.

Αἱ τυχόν ἀπώλειαι ἐξ ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων.

Τὰ δημιουργούμενα εἰς θάρος τῆς ἐπιχειρήσεως χρηματοοικονομικὰ ἔξοδα συνεπέα τῶν παρεχομένων πιστώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΑΚΡΙΒΗ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΝ ΤΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΙΑΘΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΩΤΕΡΟΝ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ (1)

Ἡ κοστολόγησις τῶν πετρελαιοειδῶν, ὡς καὶ παντὸς ἐτέρου εἴδους θὰ πρέπη νὰ διενεργῆται λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς ἰδιομορφίας τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ὁ κλάδος οὗτος, ἀφ' ἐτέρου δὲ τῶν σταδίων διὰ τῶν ὁποίων διέρχεται: τὸ προῖδν ἀπὸ τῆς προμηθείας μέχρι τῆς τελικῆς του διαθέσεως.

Τὰ στάδια ταῦτα εἶναι :

α) Ἡ προμήθεια τῶν εἰδῶν.

β) Ἡ ἐντὸς τῶν ἐγκαταστάσεων ἀποθήκευσις τούτων, καὶ

γ) Ἡ διάθεσις των ἐν τῇ ἀγορᾷ.

Ἐκαστον τῶν ἄνω σταδίων προκαλεῖ ἑξόδα εἴτε ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα, ἅτινα πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τοῦ κόστους κατ' εἶδος προϊόντος, κατὰ περιοχάς, κατὰ κατηγορίαν πελατῶν κλπ. δεφείλουν νὰ κατανεμηθοῦν ὀρθολογικῶς μεταξὺ τῶν διαφόρων φορέων τοῦ κόστους.

Α' Κόστος προμηθείας.

Τὸ κόστος προμηθείας εἶναι ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, εἰδικώτερον δὲ περιλαμβάνει τὰς κάτωθι κατηγορίας ἐξόδων :

α) Τὴν ἀξίαν C.I.F. εἰς δραχμὰς θάσει τῆς ἐκάστοτε ἐπισήμου τιμῆς τοῦ συναλλάγματος (περιλαμβάνουσαν καὶ τὰς τυχόν ροὰς κατὰ τὸν πλοῦν).

β) Τοὺς δασμοὺς καὶ δικαιώματα Ο.Λ.Π.

γ) Τὰ ἑξόδα τραπέζης (ἐμβαστικά κλπ.).

δ) Τὰ ἑξόδα παραλαβῆς φορτίου.

ε) Πᾶσαν ἄλλην τυχὸν δαπάνην δημιουργουμένην μέχρι τῆς παραλαβῆς τοῦ ἐμπορεύματος.

1) Αἱ βασικώτεραι ἀγορανομικαὶ διατάξεις αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐμπορίαν τῶν πετρελαιοειδῶν εἶναι ἡ ἐπ' ἀριθ. 155]51 «περὶ ὑποχρεώσεών τινων τῶν ἀσκουσῶν τὴν ἐμπορίαν τῶν πετρελαιοειδῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τοῦ καθορισμοῦ ποσοστοῦ κέρδους» καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 256]53 «περὶ διαμορφουμένων ὑπ' αὐτῶν γενικῶν ἐξόδων καὶ τιμῶν».

Ειδικώτερον :

“Όσον άφορᾷ τήν ροήν ἐν πλῶ, ἦτοι τήν ἀξίαν τῆς ἐξαερωθείσης ποσότητος πετρελαιοειδῶν κατά τήν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου ἀπὸ τῆς φορτώσεως μέχρι τῆς ἐκφορτώσεως τούτων. παρατηροῦμεν ὅτι πρόκειται ἐπίσης περὶ ἀμέσου ἐξόδου μὴ χρήζοντος κατανομῆς. Τοῦτο ὑπολογίζεται εἰς ποσοστὸν ἐπὶ τοῖς % καὶ ἐπιβαρύνει ἀπ’ εὐθείας ἕκαστον μεταφερόμενον προϊόν (1). Ἡ ροὴ αὕτη ποικίλλει ἀναλόγως τοῦ εἶδους, τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τῶν διανομένων ἀποστάσεων κ.ο.κ.

Τὰ ἔξοδα Τραπεζῆς περιλαμβάνουν τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα τὰ καταβαλλόμενα εἰς τὴν Τράπεζαν (ἐμβασιτικά, προμηθείας κλπ.), διὰ τὸ ἀνοίγμα τῆς πιστώσεως καὶ τὸν εἰς συνάλλαγμα διακανονισμόν τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐπιχειρήσεως διὰ τὰς ὑπ’ αὐτῆς εἰσκαγομένας ποσότητας. Πρόκειται ἐπίσης περὶ ἀμέσου ἐξόδου θαρύνοντος ἀπ’ εὐθείας ἕκαστον εἶδος, δεδομένου ὅτι τὰ ἀνοίγματα πιστώσεων διενεργοῦνται κατὰ κανόνα κεχωρισμένως δι’ ἕκαστον προϊόν.

Τὰ ἔξοδα παραλαβῆς. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῶν ἐκφορτωτικῶν τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσκαγομένων εἰδῶν, ὡς εἶναι τὰ ἐκτελωνιστικά, ριμουλκικά κλπ. Ταῦτα ὁμοίως συνιστοῦν ἀμέσον ἐξοδὸν βαρῦνον ἀπ’ εὐθείας ἐν ἕκαστον εἶδος καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν χρήζουσι κατανομῆς.

Β' Κόστος ἐγκαταστάσεων ἢ ἀποθηκεύσεως

(Installation cost, handling cost)

Τὸ κόστος τοῦτο περιλαμβάνει ἅπαντα τὰ ἐπὶ μέρους ἔξοδα μέχρις ὅτου τὸ προϊόν καταστῆ ἑτοιμοπαράδοτον ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων.

Τὰ ἔξοδα ταῦτα δυνατὸν νὰ εἶναι εἴτε ἄμεσα εἴτε ἔμμεσα.

Τὰ ἔμμεσα ἔξοδα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἀποτελοῦν τὴν κυριωτέραν κατηγορίαν τῶν ἐξόδων ἐγκαταστάσεως. Πρέπει ὁμως νὰ σημειωθῆ ὅτι πλεῖστα τῶν ἐξόδων τούτων, ἀν καὶ φύσει ἄμεσα, χαρακτηρίζονται ὡς ἔμμεσα λόγω τεχνικῆς ἀδυναμίας ὑπολογισμού των καὶ κατανομῆς των εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους φορεῖς. Αἱ ἀποσβέσεις φέρ’ εἰπεῖν τῶν δεξαμενῶν καὶ τῶν σωληνώσεων των θὰ ἠδύνατο νὰ μετατραποῦν εἰς ἀμέσον ἐξοδὸν ἐὰν ὑφίσταντο ἴδιοι ἀποθηκευτικοὶ χώροι δι’ ἕκαστον προϊόν. Ἐὰν ὁμως ἡ ἀποθήκευσις διενεργῆται ἐναλλάξ εἰς διαφόρους δεξαμενάς, τὸ ἐξοδὸν τοῦτο **μοιραίως μετατρέπεται εἰς ἔμμεσον** καὶ χρήζει ἐπιμερισμοῦ κ.ο.κ.

Τὰ ἐν γένει **ἔμμεσα ἔξοδα** τῆς ὡς ἄνω κατηγορίας δέον νὰ ἐπιμερίζωνται μεταξὺ τῶν προϊόντων βάσει τοῦ κινηθέντος ὄγκου προσηρμοσμένου δεόντως, ἀναλόγως πρὸς τὴν **καταβαλλομένην προσπάθειαν** (2) τὴν ὁποίαν ἀπαιτεῖ

1) Τὰ ἀνάτατα ὄρια ροῆς τῶν κομιζομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φορτίων καθορίζονται δι’ ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐμπορίου.

2) Διὰ μακρᾶς παρατηρήσεως καὶ ἐκτιμήσεως πλείστων ὄσων παραγόντων—περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω—καὶ λαμβανομένων ὑπ’ ὄψιν τῶν ἰδιομορφιῶν ὡς ἐμφανίζει ἡ ὀργάν-

Ἐκαστον εἶδος.

Βάσει τῶν προσηρμοσμένων τούτων ποσοτήτων (adjusted tons) διενεργεῖται ἡ κατανομή τῶν ἐμμέσων ἐξόδων.

Κατωτέρω παραθέτομεν σχετικὸν ἀριθμητικὸν παράδειγμα.

Ἔστω ὅτι ἐκ τῆς μελέτης καὶ παρακολουθήσεως τῶν δεδομένων τῆς ἐπιχειρήσεως προέκυψαν συντελεσταὶ προσπάθειας :

Διὰ τὴν βενζίνη	1
Διὰ τὸ ἀκάθαρτον	0,90
Διὰ τὸ μαζούτ	0,60
Διὰ τὸ φωτιστικὸν	1,20

καὶ ὅτι οἱ διακινηθέντες κατὰ τὸ ἔτος τόννοι ἀνέρχονται :

Βενζίνη	30 000
Ἀκάθαρτον	50 000
Μαζούτ	80 000
Φωτιστικὸν	10 000

Τὸ προσηρμοσμένον τοννάξ θὰ εἶναι :

Βενζίνη	30 000	×	1	=	30 000
Ἀκάθαρτον	50 000	×	0,90	=	45 000
Μαζούτ	80 000	×	0,60	=	48 000
Φωτιστικὸν	10 000	×	1,20	=	12 000

Ἐὰν τὰ συνολικὰ ἐτήσια ἔμμεσα ἔξοδα ἐγκαταστάσεων ἀνέρχονται εἰς 5 000 000 ἡ κατανομή τούτων θὰ διενεργηθῇ ὡς ἀκολούθως :

	Τόννοι	Συντελε- σταὶ προσ- παθείας	Προσηρ- μοσμένον τοννάξ	Κατὰ τόν- νον ἐπι- βάρυνσις	Συνολικὰ ἔξο- δα βαρύνοντα τὸ προϊόν
Βενζίνη	30 000	1	30 000	37,04	1 111 200
Ἀκάθαρτον	50 000	0,9	45 000	33,34	1 667 000
Μαζούτ	80 000	0,6	48 000	22,22	1 777 400
Φωτιστικὸν	10 000	1,2	12 000	44,44	444 400
	<u>170 000</u>		<u>135 000</u>		<u>5 000 000</u>

Συντελεστὴς ἐπιβαρύνσεως : $5\,000\,000 : 135\,000 = 37,04$ δραχ.

Τὸ γενικὸν κόστος τῶν ἐγκαταστάσεων περιλαμβάνει τὰς κάτωθι κατηγορίας ἐξόδων :

α) Τοὺς μισθοὺς, τὰ ἡμερομίσθια, τὰς ἐργατικὰς εἰσφορὰς καὶ τὰς ἐν γένει παροχὰς πρὸς τὸ ἐργατοῦπαλληλικὸν προσωπικόν.

β) Τὸν φωτισμὸν, τὴν θέρμανσιν, τὴν ὑδρευσιν, τὰ τηλεφωνικὰ κλπ.

γ) Τὰς ἀποσβέσεις τῶν ἐγκαταστάσεων.

δ) Τὴν συντήρησιν τῶν ἐγκαταστάσεων, καὶ συσκευασιῶν.

ε) Τὰ ἀσφάλιστρα τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ συσκευασιῶν.

στ) Τὰς πρὸς ἐτέρας ἐπιχειρήσεις καταβαλλομένας ἀποζημιώσεις δι'

νωσις ἐκάστης ἐγκαταστάσεως προσδιορίζονται οἱ συντελεσταὶ προσπάθειας ἢ δυσχερείας ἐνὸς ἐκάστου εἴδους, βάσει τῶν ὁποίων προσαρμόζεται τὸ ἐκάστοτε διακινούμενον τοννάξ.

ἐναποθηκεύσεις πετρελαιοειδῶν εἰς τὰς ἐγκαταστάσεις τούτων (throughput). Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ἀμοιβῶν ὡς καταβάλλει ἡ ἐπιχείρησις πρὸς ἄλλας ἐταιρίας λόγῳ ἐξυπηρητήσεώς της ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων των. Αἱ ἀμοιβαὶ αὗται εὐνόητον εἶναι διὰ ἀποτελοῦν κόστος (εἶδος ἐνοικίου λόγῳ χρησιμοποιοῦσας ξένων ἀποθηκευτικῶν χώρων) καὶ ὡς ἐκ τούτου δεῖον ὅπως προστίθενται εἰς τὰ πραγματικὰ ἐξόδα τῶν ἐγκαταστάσεων. Ἐνταῦθα ἐν τῇ οὐσίᾳ πρόκειται περὶ μιᾶς ὑποθετικῆς, τρόπον τινά, ἐγκαταστάσεως—εἰς τοὺς τόπους ἐνθα ἡ ἐπιχείρησις στερεῖται ἰδίων ἀποθηκευτικῶν χώρων—τῆς ὁποίας τὸ κόστος ἰσοῦται πρὸς τὸ συνολικῶς καταβαλλόμενον throughput.

Ἐὰν ἡ ἐπιχείρησις συμπίπτῃ νὰ παρέχῃ ἐξυπηρέτησιν εἴτε πρὸς αὐτὴν ταύτην τὴν ἐπιχείρησιν παρ' ἧς ἐξυπηρετεῖται, εἴτε πρὸς ἄλλας ἐπιχειρήσεις, καὶ ἐκ τοῦ λόγου τούτου νὰ εἰσπράττῃ ἀντίστοιχον ἀμοιβὴν (ἐσόδον), τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐκπίπτει ἐκ τῶν ἐξόδων ἐγκαταστάσεως, ἀλλὰ νὰ ἐμφανίζεται εἰς ἰδιαιτέρον λογαριασμὸν ἐσόδου. Ἡ ἀποψὶς αὕτη ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς τὸ πλεονέκτημα διὰ δὲν ὀδηγεῖ εἰς τὴν νοθεῖαν τοῦ κόστους τῶν ἐγκαταστάσεων, ἀλλ' ἀντιθέτως ὑποβοηθεῖ εἰς τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τούτου.

Πράγματι, αἱ πάσης φύσεως διακινούμεναι ποσότητες μὲσω τῶν ἐγκαταστάσεων μας, ἀνεξαρτήτως εἰς ποίου τὴν κυριότητα ἀνήκουν, δημιουργοῦν ἐξόδα. Τὰ ἐξόδα αὗτα συνολικῶς λαμβανόμενα ὀφείλουν νὰ κατανεμηθοῦν μεταξὺ τῶν συνολικῶς ἐξαχθεῖσων ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων ποσοτήτων, εἴτε περὶ ἰδίων πωλήσεων πρόκειται εἴτε περὶ παραδόσεων πρὸς ἐτέρας ἐπιχειρήσεις.

ζ) Ἡ ροὴ καὶ ἡ φυσικὴ ἀπομείωσις τῶν ἐντὸς τῶν ἐγκαταστάσεων προϊόντων.

Αὕτη περιλαμβάνει τὰ ἐξόδα ἅτινα ἀντιστοιχοῦν εἰς τὴν ἐξαέρωσιν ἢ ἀπώλειαν τὴν ὁποίαν ὑφίστανται ἐν γένει τὰ πετρελαιοειδῆ λόγῳ τῆς ἀποθηκεύσεώς των ἐντὸς τῶν δεξαμενῶν. Ἡ ροὴ αὕτη διακρίνεται κατὰ προῖον καὶ προσδιορίζεται τεχνικῶς εἰς ποσοστὸν ἐπὶ τοῖς % ἐπὶ τῆς συνολικῶς ἐξαχθείσης ἐκ τῶν δεξαμενῶν καὶ ἐντὸς ὀρισμένης χρονικῆς περιόδου, ποσότητος. Τὸ κόστος τῆς ροῆς περιλαμβάνει: ἀξίαν cif, δασμούς, ΟΛΠ, καὶ ἐξόδα παραλαβῆς.

Γ' Κόστος διαθέσεως (Distribution cost)

Τὸ κόστος τοῦτο περιλαμβάνει ἐξόδα πραγματοποιούμενα ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς διαθέσεως τοῦ προϊόντος εἰς τὴν κατανάλωσιν.

Τὰ πετρελαιοειδῆ διοχετεύονται εἰς τὴν ἀγοράν:

α) Εἴτε ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ πλοίου.

β) Εἴτε ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν καταναλωτήν.

γ) Εἴτε ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων μὲσω τῶν πρατηρίων τῆς περιοχῆς.

δ) Εἴτε, τέλος, ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων μὲσω τῶν πρακτορείων τῶν ἐπαρχιῶν διὰ τὰς τοπικὰς καταναλώσεις.

Τὰ ἐν γένει ἐξόδα τὰ συνιστῶντα τὸ κόστος διαθέσεως τῶν πετρελαιοειδῶν διακρίνονται εἰς τὰς κάτωθι βασικὰς κατηγορίας:

- Ἐξοδα διαχειρίσεως ἢ διοικήσεως
- » διαφημίσεων
- » διανομῆς πόλεων
- » ἀντλιῶν καὶ πρατηρίων
- » μεταφορᾶς τῶν προϊόντων εἰς τὰ πρακτορεῖα
- » ἀποθηκῶν πρακτορείων
- » ροῶν καὶ ἐλλειμμάτων μεταφορᾶς προϊόντων
- Προμηθείας καὶ μεσιτείας πωλήσεως

Ἐξοδα διαχειρίσεως ἢ διοικήσεως

1) Ἐξοδα διαχειρίσεως ἢ διοικήσεως. Ταῦτα περιλαμβάνουν δαπάνας συνδεδεμένας μὲ τὴν διοίκησιν, ἐποπτεῖαν, ἔλεγχον καὶ λογισμὸν τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς ἐπιχειρήσεως.

Κυρίαν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἐξόδων τούτων συνιστοῦν οἱ ἐν γένει καταβαλλόμενοι μισθοὶ διοικήσεως.

α) Μισθοί.

Οἱ μισθοὶ τῆς διοικήσεως ἀποτελοῦν τὴν χαρακτηριστικωτέραν μορφήν τῶν ἐμμέσων ἐξόδων, διότι οὗτοι καταβάλλονται οὐχὶ χάριν ὠρισμένου προϊόντος (1) ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν γένει λειτουργίαν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὡς ἐκ τούτου δυσχερεστάτη καθίσταται ἡ ἐξεύρεσις κριτηρίου δυναμένου νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ἀπ' εὐθείας ἀκριβῆ καταμερισμὸν τῶν ἐξόδων τούτων κατὰ προῖόν καὶ καταναλωτήν.

Ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὴν κοστολόγησιν ἀπαραίτητον τυγχάνει ὅπως ὑπολογισθῇ ἡ ἀναλογοῦσα εἰς τὰ καθ' ἕκαστον προϊόντα ἐπιβάρυνσις δι' ἐξοδα μισθοδοσίας, διὰ τοῦτο ἐπιβάλλεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ συγκέντρωσις τῶν κατὰ βασικὴν διεύθυνσιν τῆς διοικήσεως καταβαλλομένων εἰς τὸ προσωπικὸν μισθῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ἐξεύρεσις τῆς προκαλουμένης δι' ἕκαστον προῖόν ἀπασχολήσεως, ἐντὸς μιᾶς ἐκάστης τῶν ἐν γένει διευθύνσεων.

Ὁὕτω ἡ προκαλουμένη ἀπασχόλησις τοῦ προσωπικοῦ δι' ἕκαστον εἶδος προϊόντος προκειμένου περὶ μισθῶν τῆς «Διευθύνσεως Πωλήσεων» ἢ τοῦ «Λογιστηρίου» ἀποτελεῖ συνάρτησιν, κυρίως, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκδιδομένων κατ' εἶδος προϊόντος, τιμολογίων. Ὡς ἐκ τούτου οἱ μισθοὶ οἱ ἀντιστοιχοῦντες εἰς τὰς ἄνω διευθύνσεις θὰ ἠδύνατο νὰ κατανεμηθοῦν μεταξύ τῶν προϊόντων κατ' ἀρχὴν βάσει σχέσεως προκυπτούσης ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκδιδομένων κατ' εἶδος τιμολογίων (2).

Ἡ ἀπασχόλησις πάλιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς «Διευθύνσεως Προμηθειῶν» δι' ἕκαστον προῖόν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξευρεθῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνοικογόμενων τραπεζικῶν πιστώσεων διὰ τὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγόμενα φορτία.

1) Ἐκτὸς ἐὰν καταβάλλονται μισθοὶ διὰ τὴν λειτουργίαν ὠρισμένων τμημάτων ἀσχολουμένων μὲ συγκεκριμένα εἶδη, ὡς ὀρυκτέλαια κλπ.

2) Πρὸς ἐξεύρεσιν ὅμως τῆς σχέσεως ταύτης καὶ πρὸς ἀποκλεισμὸν τυχόν ἐποχικῶν ἐπιδράσεων αἵτινες δύνανται κατὰ καιροῦς νὰ ἐπηρεάζουν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκδιδομένων τιμολογίων θὰ πρέπη νὰ λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν περισσότεροι μῆνες διαφόρων ἐποχῶν τοῦ ἔτους.

Ἐπίσης ἡ ἀπασχόλησις τῆς «Διευθύνσεως Διοικητικοῦ» δι' ἕκαστον εἶδος δύναται νὰ ἐξευρεθῇ ἐμμέσως, ἤτοι κατ' ἀρχὴν μὲν διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς μισθοδοσίας τῆς ἀντιστοιχοῦσης εἰς ἑκάστην διευθύνσιν ἐν συνεχείᾳ δὲ τῆς κατανομῆς τῶν μισθῶν ἑκάστης διευθύνσεως εἰς τὰ προϊόντα βάσει τοῦ ἐνδεδειγμένου ἑκάστοτε κριτηρίου.

Τέλος ἡ ἀπασχόλησις τῆς «Γενικῆς Διευθύνσεως» καὶ ἡ ἀντιστοιχοῦσα εἰς αὐτὴν μισθοδοσία δύναται νὰ κατανεμηθῇ μεταξὺ τῶν ἐπὶ μέρους εἰδῶν βάσει τοῦ προϋπολογισθέντος τοννάζ, καθ' ὅσον ἡ προσπάθεια ταύτης κατατείνει νὰ φθάσῃ τὸν ἑκάστοτε προϋπολογιζόμενον ὄγκον πωλήσεων ἑκάστου προϊόντος.

Παρόμοια ὀρθολογικὰ κριτήρια ἀναζητοῦνται διὰ τὴν κατανομὴν τῆς μισθοδοσίας τῆς ἀντιστοιχοῦσης εἰς ἑτέρας δευτερευούσας διευθύνσεις (¹), μεταξὺ τῶν προϊόντων ἅτινα προκαλοῦν τὸ ἐξόδον τοῦτο.

β) Ἐνοίκια.

Ταῦτα ἐπιμερίζονται μεταξὺ τῶν προϊόντων, διὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς ἕκαστον χώρον ἐνοικίου καὶ ἐν συνεχείᾳ διὰ τῆς κατανομῆς τῆς δαπάνης ταύτης εἰς τὰ καθ' ἕκαστον προϊόντα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς καὶ προκειμένου περὶ τῆς μισθοδοσίας τῆς καταβαλλομένης εἰς τὸ στεγάζομενον εἰς τὸν ἀντίστοιχον χώρον προσωπικόν (²).

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δύνανται νὰ κατανεμηθοῦν καὶ τὰ ἐξόδα θεομάνσεως, φωτισμοῦ, καὶ καθαριότητος.

γ) Γραφικὴ ὕλη, ταχυδρομικά, τηλεγραφικά κλπ.

Ταῦτα νομίζομεν ὅτι θὰ εἶδει νὰ κατανέμωνται βάσει τῆς σχέσεως τῶν ἐκδιδομένων τιμολογίων, ἢ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λογαριασμῶν τῶν ἀντιστοιχοῦντων εἰς ἕκαστον εἶδος.

δ) Δοιπὰ ἐξόδα διαχειρίσεως, ὡς αἱ ἀποσβέσεις ἐπιπλοσκευῶν καὶ μεταφορικῶν μέσων τῆς διοικήσεως. Ταῦτα, ἐφ' ὅσον δὲν ὑφίσταται χαρακτηριστικὸν κριτήριον, θὰ ἠδύναντο νὰ κατανεμηθοῦν ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν προϊόντων.

§

Κατὰ τὴν ἐξέυρξιν ὁμῶς τῆς ἀπαιτούμενης προσπάθειας δὲν περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὰς κατηγορίας τῶν ἐμπορευσόμενων προϊόντων, ἀλλὰ δυνάμεθα νὰ προχωρήσωμεν περαιτέρω καὶ εἰς τὴν ἀξιολόγησιν ταύτης δι' ἑκάστην βασικὴν κατηγορίαν πελατῶν ἐφ' ὅσον αὕτη ἀπαιτεῖ διάφορον προσπάθειαν.

Ὅβτω, ἐὰν ἡ ἐπιχειρήσις πωλῆῃ βενζίνην εἰς τὴν πολιτικὴν κατανάλωσιν διὰ τοῦ συνήθους τρόπου διοχετεύσεως τοῦ εἶδους εἰς τὴν ἀγοράν, ταυτοχρόνως δὲ συμμετέχει εἰς δημοπρασίας διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων — ἢ πρὸς τὰς ὁποίας παραδιδόμενη ποσότης καὶ ὁ τρόπος παραδόσεως οὐσιωδῶς

1) Οἱ μισθοί, ἐπὶ παραδείγματι, τοῦ τεχνικοῦ τμήματος τοῦ ἐπιφορτισμένου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν, παρακολούθησιν, ἔλεγχον καὶ συντήρησιν τῶν ἀντλιῶν θὰ κατανέμωνται βάσει τῆς σχέσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντλιῶν τῶν προϊόντων βενζίνης καὶ πετρελαίου, ἅτινα μόνον διατίθενται μέσῳ τούτων.

2) Τὴν μέθοδον ταύτην ἀκολουθοῦν καὶ αἱ Τράπεζαι διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ κατ' εἶδος ἐργασίας κόστους.

διαφέρουν — επόμενον είναι ότι ή επί έλαττον απαιτουμένη προσπάθεια δημιουργεί και μικροτέρας κοστολογικάς επιβαρύνσεις.

§

Ἡ ὀρθολογική κατανομή τῶν ἄνω ἐξόδων μεταξύ τῶν προϊόντων ὁδηγεῖ εἰς τήν ἐξαγωγήν σχέσεων ἐπιβαρύνσεως μεταξύ τούτων, αἵτινες, ἀφοῦ προηγουμένως ἐλεγχθῶσιν ἐπισταμένως, ἀποτυποῦνται, εἰς προτύπους συντελεστᾶς, καί λουμένους «συντελεστᾶς προσπάθειας διοικήσεως».

2) Ἐξόδα διαφημίσεως.

Αἱ διενεργούμεναι διαφημίσεις διακρίνονται :

α) *Εἰς διαφημίσεις τῶν καθ' ἕκαστον προϊόντων, καί*

β) *Εἰς διαφημίσεις κύρους.*

Αἱ πρῶται ἀποβλέπουν εἰς τήν προώθησιν τῆς καταναλώσεως τοῦ συγκεκριμένου εἴδους, ἐπιβαρύνουν δὲ ὡς ἐκ τούτου ἀμέσως τὸ κόστος τούτου.

Αἱ δευτέραι ὑποβοηθοῦν τήν διείσδυσιν τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς τήν ἀγοράν πρὸς τοποθέτησιν τῶν ἐν γένει προϊόντων τῆς καί γενικῶς συμβάλλουν εἰς τήν διατήρησιν καί ἐπαύξησιν τοῦ μετ' αὐτῆς συναλλασσομένου κοινού. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, αἱ διαφημίσεις αὗται κατατείνουν εἰς τήν ἐπαύξησιν τῆς «ἀξίας ὑπερπροσόδου» (goodwill) (1) τῆς ἐπιχειρήσεως.

Τὰ ἔξοδα τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὰς ἐν λόγῳ διαφημίσεις δύνανται νὰ κατανέμονται μεταξύ τῶν ἐπὶ μέρος προϊόντων θάσει σχέσεως προκυπτούσης ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ ἀξίας καί ὄγκου πωλουμένων εἰδῶν (2).

Ἦτοι, πρέπει νὰ ἐξευρισκῆται ἀφ' ἐνός μὲν τὸ κατ' εἶδος προϊόντος προϋπολογιζόμενον τονάξ, ὡς καί τὸ ποσοστὸν τούτου ἐπὶ τῶν συνολικῶν πωλήσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ σύνολον τῶν ἀντιστοιχοῦσάν εἰς ἕκαστον εἶδος ἀκαθάρτων εἰσπράξεων (gross proceeds) καί τὸ ἀναλογοῦν ποσοστὸν τούτων ἐπὶ τῶν συνολικῶν εἰσπράξεων τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐκ τῶν δύο ὡς ἄνω ποσοστῶν ἐξάγεται μέσος τις ὄρος, θάσει δὲ τούτου κατανέμονται εἰς τὰ καθ' ἕκαστον προϊόντα αἱ διαφημίσεις κύρους.

Ἦνα καταστή σαφέστερον τὸ ἀνωτέρω, παραθέτομεν τὸ κάτωθι παράδειγμα :

Ἔστω ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1957 προϋπολογίζονται αἱ κάτωθι πωλήσεις :

	Τόννοι	Ποσοστὸν	*Ακαθ. εἰσπράξεις	Ποσοστὸν	Μέσον ποσοστὸν κατανομῆς
Βενζίνη	15 000	9,50 %	80 000 000	26,68 %	18,09 %
Φωτιστικόν	5 000	3,20 %	10 000 000	3,33 %	3,27 %
*Ακάθαρτον	45 000	28,75 %	100 000 000	33,33 %	31,04 %
Μαζούτ	90 000	57,32 %	100 000 000	33,33 %	45,33 %
Λιπαντικά	2 000	1,23 %	10 000 000	3,33 %	2,27 %
Σύνολον	157 000	100,00 %	300 000 000	100,00 %	100,00 %

1) Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, βλέπε σχετικὴν μονογραφίαν μας. «Ἡ ἀξία ὑπερπροσόδου τῆς ἐπιχειρήσεως» Ἀθήναι 1946.

2) Ἐξαιρουμένων τῶν πρὸς τὸ Δημόσιον παραδόσεων.

Λαμβάνομεν τὸν μέσον ὄρον μεταξὺ ποσοστοῦ ὄγκου καὶ ἀξίας πωλήσεων καὶ οὐχὶ μόνον τὸν προϋπολογιζόμενον κύκλον ἐργασιῶν δι' ἕκαστον εἶδος, καὶ τοῦτο διότι εἶναι δυνατόν νὰ ἀυξάνη οὗτος χωρὶς νὰ ἀυξάνουν ἀντιστοίχως αἱ καταναλισκόμεναι ποσότητες, εἴτε διότι, ἐπὶ παραδείγματι, ἠδξήθη ἢ τιμολογιακὴ ἀξία, εἴτε διότι ἠδξήθησαν οἱ δασμοὶ εἰδους τινὸς ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἄλλα κ.ο.κ.

3) Ἐξοδα διανομῆς πόλεων (City deliveries).

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην περιλαμβάνονται ἅπαντα τὰ ἐξοδα τὰ διενεργούμενα διὰ τὴν παράδοσιν τῶν προϊόντων ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων εἰς τοὺς πελάτας, εἴτε μέσῳ τῶν πρατηρίων εἴτε καὶ ἀπ' εὐθείας.

Αἱ παραδόσεις πρὸς τοὺς πελάτας δυνατόν νὰ διενεργούνται εἴτε διὰ ξένων εἴτε δι' ἰδίων τῆς ἐπιχειρήσεως μεταφορικῶν μέσων. Διὰ ξένων μέσων κατὰ κανόνα συντελοῦνται αἱ παραδόσεις ὠρισμένων εἰδῶν πρὸς εἰδικούς πελάτας. Ἐφοῦ κατὰ πρῶτον ἐκπεσθῶν ἐκ τῶν συνολικῶν ἐξόδων διανομῆς πόλεων τὰ εἰς τοὺς ξένους μεταφορεῖς καταβαλλόμενα κόμιστρα διὰ τὰς παραδόσεις πρὸς τοὺς εἰδικούς πελάτας ὠρισμένων εἰδῶν, ἐν συνεχείᾳ τὰ ἔμμεσα ἐξοδα διανομῆς πόλεων ἐπιμερίζονται μεταξὺ τῶν προϊόντων βάσει τοῦ μεταφερόμενου τონνάζ, δεόντως προσηρμοσμένου λόγῳ διαφόρου προσπάθειας ἣτις ἀπαιτεῖται διὰ τὴν παράδοσιν ἐκάστου εἰδους.

Διὰ τὸν καθορισμὸν συντελεστῶν προσπάθειας λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ κάτωθι :

α) Ὁ μέσος ὄρος τῶν σταθμεύσεων ἐνὸς βυτιοφόρου κατὰ ὁρομολόγιον καὶ προϊόν.

β) Ἡ μέση παραδιδομένη ποσότης κατὰ προϊόν καὶ σταθμὸν.

γ) Ἡ μέση χιλιομετρικὴ ἀπόστασις τὴν ὅποιαν διανύει κατὰ ὁρομολόγιον ἐν βυτιοφόρον διὰ τὴν παράδοσιν ἐκάστου εἰδους.

δ) Ὁ ἀπαιτούμενος ἐν γένει χρόνος διὰ τὴν σύνδεσιν, ἀποσύνδεσιν καὶ λήψιν μέτρων ἀσφαλείας κατὰ τὴν παράδοσιν κ.ο.κ.

Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα συγκεντροῦνται ἐκ τῶν δελτίων κινήσεως τῶν βυτιοφόρων, ἐξ ὧν παρέχονται ἀναλυτικὰ δεδομένα : Ἐπὶ τῆς μέσης χωρητικότητος τῶν βυτιοφόρων τῶν μεταφερόντων ἕκαστον εἶδος, τῆς κατὰ σταθμὸν παραδιδομένης δι' ἕκαστον εἶδος ποσότητος, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πραγματοποιουμένων σταθμεύσεων κατὰ ὁρομολόγιον, τῆς χιλιομετρικῆς ἀποστάσεως, ὡς καὶ τοῦ εἰδικοῦ βάρους ἐκάστου εἰδους.

4) Ἐξοδα ἀντλιῶν πρατηρίων.

Ἐνταῦθα περιλαμβάνονται αἱ δαπάναι αἱ διενεργούμεναι διὰ τὴν συντήρησιν, ἀπόδοσιν καὶ τὴν ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἀντλιῶν διακόσμησιν. Αἱ περὶ οὗ ὁ λόγος διακοσμήσεις εἶναι τελείως ἄσχετοι πρὸς τὰς δαπάναις διαφημίσεως, περὶ ὧν ἀνωτέρω.

Καὶ τὰ μὲν ἔμμεσα ἐξοδα συντηρήσεως καὶ ἐξωραϊσμοῦ τῶν πρατηρίων ὀφείλου νὰ κατανέμονται ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν μέσῳ τῶν πρατηρίων διατιθεμένων προϊόντων (ἦτοι βενζίνης¹⁾, ἀκαθάρτου πετρελαίου, λιπαντικῶν), τὰ δὲ

1) Ἐκ στατιστικῶν παρατηρήσεων προκύπτει ὅτι τὰ 95 % τῆς ἀναλισκομένης βενζίνης

ἔξοδα ἐγκαταστάσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ἀντλιῶν ὀφείλουν τὰ κατάμετρίζονται κατ' ἀρχὴν μὲν βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀντλιῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ βάσει τοῦ διακινουμένου μέσῳ τῶν ἀντλιῶν ὄγκου ἐκάστου εἴδους.

Ἔξ ἐκ τούτου αἱ μὴ μέσῳ ἀντλιῶν, ἀλλ' ἀπ' εὐθείας ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων παραδιδόμεναι ποσότητες, ὀρθολογικῶς κοστολογούμεναι, δὲν θὰ πρέπη νὰ ἐπιβαρύνωνται μὲ ἔξοδα ἀντλιῶν καὶ πρατηρίων. Τοῦτ' αὐτὸ ἰσχύει καὶ προκειμένου περὶ ποσοτήτων διατιθεμένων εἰς τὰς ἐπαρχίας ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν πρακτόρων καὶ οὐχὶ μέσῳ τῶν πρατηρίων τῶν ἐπαρχιῶν.

5) **Ἔξοδα μεταφορᾶς προϊόντων εἰς πρακτορεῖα καὶ ἐπιστροφῆς κενῶν συσκευασιῶν.**

Τὰ ἀνωτέρω ἔξοδα εἶναι ἄμεσα καὶ ἐπιβαρύνουν ἀπ' εὐθείας ἐν ἑκάστον προϊόν.

6) **Ἔξοδα ἀποθήκων πρακτορείων.**

Ἐνταῦθα εἰδικώτερον περιλαμβάνονται :

α) *Τὰ ἐνοίκια καὶ ἀποθήκευτρα.* Ταῦτα δέον νὰ ἐπιμερίζονται μεταξὺ τῶν προϊόντων ὧν ἐμπορία διενεργεῖται ἐπὶ παρακατήρησιν βάσει τῆς εἰς ἐπαρχιακὰ κέντρα ἀποθηκευομένης ποσότητος ἐκάστου εἴδους, προσηρμοσμένης διὰ συντελεστοῦ ἐξαγομένου διὰ τῆς συγκρίσεως τῶν εἰδικῶν βαρῶν τῶν προϊόντων.

Ἔξ κριτήριον διὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ὡς ἄνω συντελεστοῦ συνήθως λαμβάνεται τὸ εἰδικὸν βάρος τῶν προϊόντων, διότι ὅσον βαρύτερον εἶναι τὸ προϊόν ἐπὶ τοσοῦτον μικρότερον χῶρον καταλαμβάνει κατὰ τὴν ἀποθήκευσιν του εἰς τὸ πρακτορεῖον καὶ ὡς ἐκ τούτου θὰ πρέπη νὰ ἐπιβαρύνεται ὀλιγώτερον μὲ ἔξοδα ἐνοικίων, ἅτινα κατ' ἀρχὴν ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ χώρου.

β) *Τὰ ἔξοδα φωτισμοῦ, Τ.Τ.Τ., περιποιήσεως ἀποθηκῶν καὶ ὑδρεύσεως.* Ταῦτα, μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου κριτηρίου, κατανέμονται ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν προϊόντων καὶ κατὰ πρακτορεῖον.

γ) *Τὰ ἐμβαστικά ἐσωτερικοῦ.* Τὰ ἐμβαστικά τῶν πρακτόρων ἐξαρτῶνται κατ' ἀρχὴν ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν ἐμβασμάτων, τὰ δὲ ἐμβάσματα προέρχονται ἐκ πωλήσεως προϊόντων διαφόρου τιμῆς. Ἔξ ἐκ τούτου νομίζομεν ὅτι ἡ κατανομή τοῦ ἐμμέσου τούτου ἐξόδου μεταξὺ τῶν προϊόντων θὰ πρέπη νὰ διενεργηθῆται βάσει τῶν ἀκαθαρίστων εἰσπράξεων ὄλων τῶν πρακτόρων κατ' εἶδος προϊόντος.

δ) *Τὰς ἀποσβέσεις κενῶν συσκευασιῶν.*

Αὗται ὀφείλουν νὰ ἐπιβαρύνουν μόνον τὰς ποσότητας ἐκείνας τῶν εἰδῶν αἵτινες πωλοῦνται μέσῳ τῶν πρακτορείων εἰς ἃ μεταφέρονται ἢ ἀποθηκεύονται τὰ εἶδη ἐντὸς βαρελίων.

Ἔξ ἐκ τούτου ἡ ἐπιχειρήσις θὰ πρέπη νὰ ἐξέυρη, κατόπιν λογιστικο-στατιστικῆς παρακολουθήσεως, ποῖαι ποσότητες πωλοῦνται μέσῳ τῶν θαλασσίων πρακτορείων καὶ τῶν πρακτορείων ξηρᾶς ὡς καὶ ποῖος ἀριθμὸς βαρελίων εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν πρακτόρων. Βάσει τῶν ἄνω στοιχείων προσδιορί-

νης ὡς καὶ τὰ 50 % περίπου τοῦ ἀκαθάρτου πετρελαίου διατίθενται μέσῳ τῶν πρατηρίων.

ζεται ή κατά τόννον επιβάρυνσις ἀφοῦ ὅμως ληφθῆ ὑπ' ὄψιν καί ἡ σχέσις «τοῦ ειδικοῦ θάρους» τῶν καθ' ἕκαστον προϊόντων (1).

ε) *Οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἔξοδα ταξιδίων Ἐπιθεωρητῶν.*

Ἐφ' ὅσον δὲν καθίσταται δυνατὴ ἡ ἐξέυρσις τῆς ἀπαιτηθείσης ἀπασχολήσεως τῶν ἐπιθεωρητῶν δι' ἕκαστον εἶδος τὰ ἐν λόγῳ ἔξοδα δεόν νὰ βαρύνουν ἐξ ἴσου τὰς συνολικῶς μέσῳ τῶν πρακτορείων πωλουμένας ποσότητες.

στ) *Τὰ ἔξοδα διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων εἰς τοὺς πελάτας.*

Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ ἐξόδων ἅτινα διενεργοῦνται εἰς ὀρισμένας μόνον περιοχάς, δι' ὀρισμένα προϊόντα καὶ δι' ὀρισμένους καταναλωτὰς ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ ἀνταγωνισμοῦ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν εἰδῶν εἰς τὴν κατοικίαν τῶν πελατῶν. Ἐν προκειμένῳ δημιουργὸς τοῦ ἐξόδου εἶναι ὁ τοπικὸς ἀνταγωνισμὸς καὶ οὐχὶ τὸ μεταφερόμενον συγκεκριμένον προϊόν. Κατὰ συνέπειαν ἢ ἐν λόγῳ δαπάνη, ὡς γενικὸν ἔξοδον τοῦ πρακτορείου, ὀφείλει νὰ κατανέμεται ἐξ ἴσου μεταξὺ τῶν προϊόντων τῶν διατιθεμένων μέσῳ τούτου.

ζ) *Ροαὶ καὶ ἐλλείμματα μεταφορᾶς προϊόντων.*

Αὗται περιλαμβάνουν τὴν ἀπώλειαν καὶ ἐξάερσιν τὴν ὁποίαν ὑφίστανται τὰ καθ' ἕκαστον εἶδη ἀπὸ τῆς ἐξαγωγῆς των ἐκ τῶν ἐγκαταστάσεων μέχρι τῆς τελικῆς διαθέσεώς των.

Ἡ ροὴ κατὰ τὸ στάδιον τῆς διαθέσεως διακρίνεται :

α) *Εἰς ροὴν διὰ τὰς παραδόσεις εἰς τοὺς πρατηριούχους πόλεων, καὶ*

β) *Εἰς ροὴν κατὰ τὴν μεταφορὰν καὶ παραμονὴν τῶν προϊόντων εἰς τὰ πρακτορεῖα.*

Ἡ πρώτη βαρύνει τὰς τιμὰς διαθέσεως τῶν προϊόντων μόνον μέσῳ πρατηρίων πόλεων καὶ ἀποτελεῖ συμβατικὸν ποσοστὸν ἐπὶ τῶν πωλουμένων ὑπὸ τῶν πρατηριούχων ποσοτήτων (2), ὑπολογίζεται δὲ ἐπὶ τῆς ἀξίας CIF, τῶν ἐξόδων παραλαβῆς, δασμῶν, δικαιωμάτων ΟΛΠ καὶ ἐξόδων ἐγκαταστάσεων. Ἡ δευτέρα βαρύνουσα τὰς τιμὰς διαθέσεως μέσῳ πρακτορείων, ἀποτελεῖ ἐπίσης συμβατικὸν ποσοστὸν ἐπὶ τῶν πωλουμένων ὑπὸ τῶν πρακτόρων ποσοτήτων (3) καὶ ὑπολογίζεται ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω στοιχείων πλέον μεταφορικῶν εἰς πρακτορεῖα, ὡς καὶ παντὸς ἐτέρου ἐξόδου, μὴ κατανεμομένου βάσει τοῦ τοννάξ πωλήσεων.

1) Ἡτις ἐπιθεάζει τὸν ἀπαιτούμενον ἀριθμὸν βαρελίων διὰ τὴν μεταφορὰν ἴσης ποσότητος ἐξ ἑκάστου εἶδους.

2) Βενζίνη 1 % καὶ ἀκάθαρτον 0,50 %, διότι εἰς τὴν περιοχὴν πόλεως μόνον ταῦτα πωλοῦνται μέσῳ πρατηρίων.

3) Βενζίνη 1,40 %, φωτιστικὸν 0,75 %, καὶ ἀκάθαρτον 0,75 %.